

Referință finanțare:

Proiect: „ID CARDS for Decent Work in the Construction Industry/ID CARDS pentru Muncă Decentă în Sectorul de Construcții”

finanțat prin EEA și Granturi Norvegiene 2014-2021
în cadrul programului DIALOG SOCIAL – MUNCĂ DECENTĂ
cod PA05/2020/510946

PROPUNERE DE POLITICĂ PUBLICĂ

Introducerea cardul social de identificare în sectorul de construcții din România

STERIAN Maria Gabriela, Manager proiect

PĂUN Cristian Valeriu, Expert politică publică

Federația Generală a Sindicatelor FAMILIA

TÂRĂLĂ Emil Costel, Asistent politică publică

BURNAR Florian Laurențiu, Expert politică publică

Federația Patronatelor Societăților din Construcții

FORGO Irina Anca, Asistent politică publică

Aprilie 2022

CUPRINS

Listă abrevieri	2
Listă figuri	2
Listă tabele.....	3
Listă anexe.....	4
Cuvânt înainte.....	5
Introducere.....	7
Secțiunea 1. Argumente pentru inițierea propunerii de politică publică.....	8
1.1. Problema care necesită acțiunea guvernului	8
1.2. Prezentarea datelor statistice care susțin definirea problemei	9
1.3. Cauzele și efectele problemei	14
1.4. Grupuri țintă și măsura în care sunt afectate.....	14
1.5. Documente de relevante la nivel internațional.....	19
Secțiunea 2. Scopul și obiectivele propunerii de politică publică.....	20
2.1. Scopul propunerii de politică publică	20
2.2. Obiectivele generale și specifice ale propunerii de politică publică	20
Secțiunea 3. Descrierea opțiunilor de soluționare a problemei identificate.....	24
3.1. Ipoteze de lucru comune tuturor opțiunilor analizate (cu excepția scenariului de referință – Opțiunea 1)	24
3.2. Opțiuni analizate.....	25
3.3. Modul de corelare a opțiunilor analizate cu cauzele problemei și obiectivele	26
Secțiunea 4. Identificarea și evaluarea impactului.....	28
4.1. Impactul economic asupra mediului de afaceri	28
4.2. Impactul bugetar și financiar	41
4.3. Impactul social.....	48
4.4. Impactul asupra mediului înconjurător	56
Secțiunea 5. Selectarea opțiunii.....	57
5.1. Modalitatea în care opțiunea rezolvă problema formulată inițial și răspunde scopului PPP ..	57
5.2. Beneficiile și potențialele riscuri ale implementării opțiunii	60
5.3. Categoriile de beneficiari și grupurile care vor suporta costuri (de conformare, administrative, financiare etc.) ca urmare a implementării opțiunii	61
5.4. Costul bugetar total estimat și orice alte tipuri de costuri pe care implementarea opțiunii le generează. Se va estima și venitul total, dacă implementarea PPP generează venituri	61
5.5. Indicatorii de impact și de rezultat ce vor fi monitorizați pe parcursul implementării PPP ..	62
Secțiunea 6. Procesul de consultare publică	63
Secțiunea 7. Măsuri post-adoptare.....	75
7.1. Calendarul activităților post-adoptare a cardului social în România	75
7.2. Actele normative subsecvente ce urmează a fi elaborate după adoptarea propunerii de politică publică și termenele estimate pentru aprobarea acestora de către Guvern sau Parlament	75
7.3. Monitorizarea și evaluarea implementării propunerii de politică publică	76
Anexe.....	77

Listă abrevieri

ANAF	Agenția Națională de Administrare Fiscală
CAP	Capital fix
CONS	Consum de bunuri și servicii
DESI	Indicele Economiei și Societății Digitale
IMM	Întreprinderi mici și mijlocii
ONG	Organizație non-guvernamentală
PIB	Produs Intern Brut
PPP	Propunere de politică publică
SSM	Sănătate și securitate în muncă
TVA	Taxă pe valoare adăugată
VAB	Valoare adăugată brută

Listă figuri

Figura 1 – Sectoarele de activitate cele mai raportate la nivel european cu privire la prevalența muncii nedeclarate

Figura 2 – Indicele Economiei și Societății Digitale, 2020: pentru fiecare stat membru

Figura 3 – Relația dintre munca nedeclarată (% din aportul de muncă) și DESI

Figura 4 – Relația dintre economia subterană (% din PIB) și DESI

Figura 5 – Descrierea generală a modelului de analiză a impactului economic

Figura 6 – Multiplicatorii PIB considerați relevanți pentru modelul de impact

Figura 7 – Contribuțiile diferiților factori la formare PIB din România

Figura 8 – Ritmurile anuale de creștere pentru variabilele ce descriu sectorul de construcții din România

Figura 9 – Impactul economic și asupra mediului de afaceri, %

Figura 10 – Impactul economic și asupra mediului de afaceri, valoric

Figura 11 – Impactul politicii publice asupra PIB

Figura 12 – Evoluția contribuțiilor la pensie la nivel de sector

Figura 13 – Diferența contribuțiilor în funcție de scenariu

Figura 14 – Impactul asupra impozitelor nete plătite de sectorul de construcții din România

Figura 15 – Diferența impozitelor nete în funcție de scenariu

Figura 16 – Impactul asupra TVA încasat la bugetul de stat

Figura 17 – Diferența încasărilor de TVA în funcție de scenariu

Figura 18 – Impact pe termen lung, valori medii anuale

Figura 19 – Impact pe termen scurt, valori medii anuale

Figura 20 – Impactul politicii publice pe 5 ani, diferite scenarii

Figura 21 – Impactul politicii publice pe 5 ani, diferite scenarii

Figura 22 – Evoluția numărului de accidente de muncă în sectorul de construcții din România

Figura 23 – Evoluția incidenței accidentelor de muncă din sectorul de construcții la 100.000 angajați

Listă tabele

Tabel 1 – Cauze și efecte ale muncii nedeclarate

Tabel 2 – Opțiuni analizate

Tabel 3 – Corelarea cauzelor problemei cu obiectivele generale și specifice

Tabel 4 – Descrierea statistică a seriilor de date, model Nivel 1

Tabel 5 – Descrierea statistică a seriilor de date, model Nivel 1

Tabel 6 – Valorile medii multi-anzuale ale indicatorilor ce descriu evoluția sectorului de construcții din România

Tabel 7 – Valorile medii multi-anzuale ale indicatorilor ce descriu evoluția sectorului de construcții din România

Tabel 8 – Estimările privind evoluțiile în sectorul de construcții din România

Tabel 9 – Impactul economic estimat pentru cele 4 scenarii propuse

Tabel 10 – Impactul economic estimat pentru cele 4 scenarii propuse, valoare/an

Tabel 11 – Estimarea valorilor macroeconomice în cele 3 scenarii analizate, mil. EUR (fără scenariul de referință)

Tabel 12 – Valorile medii multi-anzuale pentru contribuțiile pe salarii plătite de sectorul construcțiilor din România

Tabel 13 – Ipotezele de creștere, conform celor 3 scenarii

Tabel 14 – Ipotezele de creștere pentru contribuțiile pe salarii, conform celor 3 scenarii

Tabel 15 – Ipotezele de creștere, conform celor 3 scenarii

Tabel 16 – Impactul asupra impozitelor nete plătite de sectorul de construcții din România

Tabel 17 – Diferența valorică indusă de politica publică asupra impozitelor nete, cele 3 scenarii (mil. EUR)

Tabel 18 – Impactul asupra încasărilor de TVA ca urmare a aplicării politicii publice

Tabel 19 – Diferența valorică indusă de politica publică asupra TVA (mil. EUR)

Tabel 20 – Sinteza impactului fiscal-bugetar anual direct estimat în cele 3 scenarii (mil. EUR)

Tabel 21 – Sinteza impactului fiscal-bugetar anual indirect estimat în cele 3 scenarii (mil. EUR)

Tabel 22 – Impactul asupra economiei subterane în țările care au introdus cardul social în construcții (orizontul de timp 5 ani)

Tabel 23 – Impactul asupra economiei subterane în țările care au introdus cardul social în construcții (orizontul de timp 3 ani)

Tabel 24 – Impactul asupra economiei subterane din România din sectorul de construcții

Tabel 25 – Centralizator impact estimat, diferite scenarii

Tabel 26 – Centralizator impact estimat, diferite scenarii

Tabel 27 – Evoluția accidentelor de muncă în sectorul de construcții din România, I

Tabel 28 – Evoluția accidentelor de muncă în sectorul de construcții din România, II

Tabel 29 – Rata de incidență a evoluției previzionate privind accidentele de muncă din sectorul de construcții

Tabel 30 – Modalitatea în care opțiunile analizate rezolvă problema formulată inițial și răspund scopului PPP

Tabel 31 – Beneficii preconizate și riscuri potențiale

Tabel 32 – Indicatori propuși pentru monitorizarea PPP

Tabel 33 - Organizațiile și asociațiile legal constituite sau alte categorii de persoane interesate consultate și principalul motiv al alegerii acestora

Tabel 34 - Recomandările propuse de organizațiile neguvernamentale, recomandările relevante acceptate de inițiator, precum și cele neacceptate, însoțite de o scurtă justificare a nepreluării lor

Listă anexe

Anexa 1 – Sinteza studiului comparativ la nivel european

Anexa 2 – Arborele problemă

Anexa 3 – Sinteza cercetării privind piața muncii din sectorul de construcții din România

Anexa 4 – Estimarea taxelor colectate suplimentar

Anexa 5 – Cardul lucrătorului în construcții în Norvegia

Anexa 6 – Matricea obiectivelor

Anexa 7 – Unit Root tests (testele de staționaritate) pentru modelul de nivel 1

Anexa 8 – Estimatorii detaliați pentru modelul de Nivel 1

Anexa 9 – Modelarea valorii adăugate brute VAB prin sectorul de construcții (VABC)

Anexa 10 – Modelarea valorii adăugate brute VAB prin sectorul de construcții (VABC)

Anexa 11 – Modelarea consumului de bunuri și servicii (CONS)

Anexa 12 – Modelarea formării brute de capital fix (CAP)

Anexa 13 - Situația economiei subterane în țările care au introdus cardul social (% din PIB)

Anexa 14 - Opțiunea de soluționare selectată

Anexa 15 – Diagrama GANTT

Cuvânt înainte

Această lucrare este publicată în cadrul proiectului „ID CARDS for Decent Work in the Construction Industry”, cod proiect PA05/2020/510946, implementat de Federația Generală a Sindicatelor FAMILIA, în calitate de promotor de proiect, în parteneriat cu Federația Patronatelor Societăților din Construcții și Fellesforbundet, Norvegia.

Obiectivul general al proiectului a vizat elaborarea unei politici publice care urmărește crearea unui sistem nediscriminatoriu de combatere a muncii nedeclarate în sectorul de construcții din România prin introducerea unui card pentru lucrătorii angajați ca instrument de promovare a unei agende privind munca decentă și lupta împotriva dumping-ului social.

Munca fără forme legale și concurența neloială între firme sunt intrinsec legate și afectează indirect întreaga societate prin efectele pe care le produce în lanț: mai puține încasări bugetare, precaritate economică și socială pentru lucrători, distorsionarea pieței în ce privește concurența și formarea prețurilor, alimentarea evaziunii fiscale și, nu în ultimul rând, nerespectarea drepturilor lucrătorilor.

Scopul politicii publice propuse este combaterea muncii nedeclarate din sectorul de construcții din România prin introducerea unui instrument digital de identificare a tuturor angajaților din sector, sub forma unui card social de identificare.

Obiectivele specifice privesc îmbunătățirea trasabilității forței de muncă din sector, respectarea legislației, în special a celei privind munca, prevenirea fraudelor fiscale și reducerea concurenței neloiale între firmele care operează în acest sector.

Opțiunile de soluționare analizate nu sunt mutual exclusive. Toate opțiunile pornesc de la ideea introducerii unui instrument de politică publică care să servească într-un mod cât mai eficient și în egală măsură angajaților, angajatorilor, autorităților publice și partenerilor sociali. În consecință, între opțiunile analizate există mai degrabă o diferență de grad, decât una de substanță. Opțiunile de soluționare au fost formulate pe trei grade de implementare a unei scheme de card de identitate (minim, mediu, maxim), fiecare dintre acestea servind într-o măsură mai mică sau mai mare obiectivelor proiectului de politică publică. Pentru comparație, a fost analizată și o a patra opțiune, cea a non-intervenției.

Opțiunile propuse au fost analizate în cadrul unei serii de dezbateri publice la care au participat actori relevanți din sectorul de construcții, sindicate, patronate, antreprenori, diverse asociații profesionale, dar și cu reprezentanți ai unor instituții publice direct interesate de combaterea muncii nedeclarate sau care au atribuții în reglementarea utilizării datelor personale: Inspekția Muncii, Agenția Națională de Administrare Fiscală, Agenția națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal, etc.

În urma procesului de consultare publică a fost selectată ***Opțiunea 4: Introducerea unui card social al constructorului conținând informații complete și având ca funcție suplimentară verificarea informațiilor stocate prin intermediul bazei de date ANAF.***

Alegerea acestei opțiuni a fost determinată, pe de o parte, de faptul că ea răspunde cel mai bine scopului și obiectivelor propunerii de politică publică, iar pe de altă parte de impactul economic, bugetar și financiar al acestei opțiuni care este semnificativ mai mare decât al tuturor celorlalte opțiuni analizate.

Această opțiune:

- reprezintă un corolar al experienței europene în materia introducerii cardurilor sociale în sectorul construcțiilor, adaptat însă specificului contextului național;

- reprezintă o soluție digitalizată completă ce permite verificarea în timp real a datelor stocate, prin accesarea bazelor de date existente;
- este considerată cea mai bună opțiune pentru combaterea eficientă a fenomenului muncii nedecarate în sectorul de construcții, permițând o trasabilitate adecvată a relațiilor de muncă;
- întrunește acordul partenerilor sociali relevanți și al instituțiilor publice potențial implicate;
- răspunde în egală măsură așteptărilor și necesităților tuturor actorilor implicați: angajați, angajatori, autorități, parteneri sociali.

Costul pentru implementarea opțiunii selectate, respectiv a schemei de card social în sectorul construcțiilor din România, este estimat a fi de maxim 5.000.000 Euro, cost ce urmează a fi repartizat pe o perioadă de 2-3 ani.

Acest cost estimat este relativ redus în comparație cu beneficiile economice, inclusiv fiscal – bugetare pe care le poate genera soluția propusă. Această soluție ar putea genera o contribuție de cca. 110 milioane Euro în plus la PIB, circa 2 milioane Euro/an în plus la bugetul de stat din contribuții sociale generate de sectorul de construcții și circa 24 milioane Euro/an în plus la investiții, față de opțiunea de a nu face nimic. De asemenea, ea poate avea un impact fiscal - bugetar total (direct și indirect) de circa 345 milioane Euro, constând în contribuțiile suplimentare aferente salariilor și impozitele nete plătite de sectorul construcțiilor, respectiv în impozitele nete și încasările din TVA la bugetul de stat.

Având în vedere argumentele prezentate, considerăm că adoptarea prezentei politici publice va avea un impact semnificativ nu doar asupra sectorului construcțiilor, ci asupra întregii societăți. Instrumente similare de combatere a *dumping*-ului social și a concurenței neloiale au fost adoptate în mai multe țări europene. Introducerea și în România a unui sistem digital de identificare a tuturor angajaților din sector va fi un pas înainte în armonizarea și integrarea economică și socială a țării noastre cu ansamblul țărilor membre ale Uniunii Europene.

Echipa de proiect
București, aprilie 2022

Introducere

Prezentul document prezintă raportul final al experților politică publică în cadrul proiectului „ID CARDS for Decent Work in the Construction Industry”, cod proiect PA05/2020/510946, realizat în perioada august 2021-aprilie 2022 și consolidează fundamentele recomandărilor elaborate cu privire la introducerea cardului social de identificare al lucrătorului angajat în construcții.

Propunerea de politică publică se fundamentează pe un studiu comparativ privind utilizarea cardurilor deja implementate în mai multe țări europene (soluții, efecte, costuri) și pe o cercetare mai profundă privind piața muncii din industria de construcții din România, ambele studii fiind realizate în cadrul proiectului. Pe baza celor două studii elaborate, experții au făcut propuneri privind opțiunile de implementare a schemei de card social, alături de argumentele teoretice, practice și financiare pe baza cărora autoritățile publice vor putea elabora cadrul normativ necesar introducerii acestui instrument pe piața muncii din construcții.

Secțiunea 1 face o trecere în revistă a argumentelor pentru inițierea propunerii de politică publică, analizând argumentat problema care necesită acțiunea guvernului, prezentarea datelor statistice care susține definirea problemei, principalele cauze și efecte ale problemei, grupuri țintă și măsura în care sunt ele afectate, documente de politici publice relevante la nivel național și european.

Secțiunea 2 tratează scopul și obiectivele generale și specifice ale propunerii de politică publică.

Secțiunea 3 tratează descrierea opțiunilor de soluționare a problemei identificate, ipoteze de lucru, mod de corelare a opțiunilor analizate cu cauzele problemei și obiectivele generale și specifice.

Secțiunea 4 tratează identificarea și evaluarea impactului opțiunii identificate din mai multe puncte de vedere: economic și asupra mediului de afaceri, financiar, bugetar, social și de mediu.

Secțiunea 5 prezintă argumentele pentru selectarea opțiunii considerate viabile de către experți, cea care răspunde cel mai bine scopului și obiectivelor propunerii de politică publică, iar pe de altă parte de impactul economic, bugetar și financiar al acestei opțiuni care este semnificativ mai mare decât al tuturor celorlalte opțiuni analizate.

Secțiunea 6 prezintă procesul de consultare publică cu aplicarea prevederilor legale cu privire la documentele de politici publice din cadrul Legii 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică și prevederile H.G. nr. 561/2009 pentru aprobarea Regulamentului privind procedurile, la nivelul Guvernului, pentru elaborarea, avizarea și prezentarea proiectelor de documente de politici publice, a proiectelor de acte normative, precum și a altor documente, în vederea adoptării/aprobării.

Secțiunea 7 prezintă măsurile post-adoptare, ce cuprind calendarul activităților și planul de implementare, actele normative subsecvente ce urmează a fi elaborate după adoptarea propunerii de politică publică și termenele estimate pentru aprobarea acestora de către decidenții politici, precum și modul de monitorizare și evaluare a implementării propunerii de politică publică prin indicatori.

Secțiunea 1. Argumente pentru inițierea propunerii de politică publică

1.1. Problema care necesită acțiunea guvernului

Context general, specificul sectorului construcțiilor

În prezent, sectorul construcțiilor este caracterizat de o serie de specificități a căror înțelegere poate permite identificarea celor mai potrivite măsuri de abordare a problemelor întâlnite în cadrul acestuia. Astfel, specificul deosebit al sectorului construcțiilor este dat în principal de existența unui lanț de subcontractare foarte lung, de fragmentarea excesivă a muncii, de mobilitatea ridicată a muncitorilor și a companiilor de construcții și, nu în ultimul rând, de concurența acerbă dintre companiile de construcții.

Lanțul lung de subcontractare este determinat de faptul că lucrările de construcții implică în general un număr mare de companii cu diverse specializări. De regulă, aceste companii sunt subcontractate de către antreprenorul principal, care la rândul lor pot subcontracta o parte din lucrări unor alte societăți. Acest lanț de subcontractare extrem de lung conduce în cele din urmă la o ridicată lipsă de transparență și la o responsabilitate difuză.

Fragmentarea excesivă a muncii se datorează faptului că în sectorul construcțiilor își desfășoară activitatea un număr foarte mare de lucrători, respectiv de companii de construcții, fapt care face foarte dificilă monitorizarea activității de către autoritățile responsabile. În plus, autoritățile de control nu pot verifica șantierele/ lucrările private, zona în care munca nedeclarată/ subdeclarată este mult mai frecventă.

O altă caracteristică a sectorului construcțiilor se referă la mobilitatea ridicată a muncitorilor și a companiilor de construcții, ambele categorii deplasându-se în mod continuu, inclusiv dincolo de frontierele naționale, în căutarea de noi lucrări și locuri de muncă. Nu în ultimul rând, faptul că în contractele publice constructorii nu beneficiază de marje de profit foarte generoase, determină o concurență acerbă între companiile active în această piață, acestea fiind tentate tot mai adesea (sau chiar forțate de situație) să recurgă la optimizări ale costului forței de muncă.

Totodată, la nivelul sectorului construcțiilor se constată existența unui grad scăzut de conștientizare în rândul angajaților în privința riscurilor pe care angajarea fără contract individual de muncă, respectiv munca subdeclarată le presupun, lipsa protecției sociale sau valoarea redusă a indemnizației de șomaj, nivelul pensiei sau al vechimii în muncă, imposibilitatea sau greutatea în accesarea unor credite bancare corespunzătoare salariului real etc.).

Acestea sunt cele mai importante cauze ale existenței unui nivel foarte ridicat al muncii nedeclarate în sectorul construcțiilor.

Proiectul ID CARDS pentru muncă decentă în industria de construcții

La inițiativa partenerilor sociali din sectorul de construcții, Federația Generală a Sindicatelor FAMILIA și Federația Patronatelor Societăților din Construcții, proiectul a

Activitățile Proiectului, prevăzute a fi realizate pe parcursul a 15 luni (februarie 2021 – mai 2022), au inclus:

- Elaborarea unui studiu comparativ privind utilizarea cardurilor sociale de identificare pentru lucrători în sectorul de construcții din mai multe țări europene;

- Realizarea unei cercetări cantitative și calitative cu privire la piața muncii din sectorul de construcții din România;
- Instruirea a minim 200 persoane din sector cu privire la munca decentă și dialogul social;
- Elaborarea unei politici publice privind introducerea cardurilor de identitate destinate tuturor angajaților din sectorul de construcții și utilizarea acestora ca mijloc de combatere a muncii nedeclarate.

Bugetul proiectului a fost de 208.730 Euro, din care 187.000 Euro au reprezentat grantul nerambursabil primit prin intermediul Norway Grants.

1.2. Prezentarea datelor statistice care susțin definirea problemei

Situația de fapt la nivel național și european

Conform datelor statistice naționale și internaționale, sectorul construcțiilor este „campion” în această pricină, nu doar în România, ci și în alte țări europene. Ancheta Eurobarometru nr. 498 din 2019¹ cu privire la munca nedeclarată, estimează că 33% din munca nedeclarată din România este prezentă în sectorul construcțiilor, ceea ce este mult peste media europeană.

De asemenea, potrivit Consiliului Fiscal din România, valoarea economiei neobservate este de 21,5% din PIB. Sectoarele cu risc ridicat sunt, în principal, cele de construcții, servicii și producția de textile. Conform Agenției Naționale de Administrare Fiscală², conformarea pare să fi crescut în sectorul de construcții în urma scutirilor recente de impozite (cu privire la contribuțiile de asigurări sociale și impozitul pe venitul angajaților) pentru cei ce lucrează în sector.

Specificul deosebit al sectorului construcțiilor, așa cum a fost descris mai sus, face ca nivelul muncii nedeclarate să fie unul ridicat în cadrul acestuia. În conformitate cu **anchetele Eurobarometru nr. 284, nr. 402 și nr. 498**³ cu privire la munca nedeclarată, desfășurate la nivelul statelor membre ale Uniunii în anii 2007, 2013 și 2019 (fiecare anchetă incluzând peste 25.000 de interviuri în toate țările membre), nivelul muncii nedeclarate din sectorul construcțiilor a cunoscut o creștere importantă de-a lungul ultimilor ani. Astfel, cercetările efectuate au relevat faptul că procentul celor care desfășoară activități nedeclarate în domeniul construcții, reparații și renovări din totalul celor care au declarat că au desfășurat activități nedeclarate a crescut de la 16% în 2007, la 19% în 2013, ajungând la 21% în anul 2019.

Conform recomandărilor bunelor practici în materie și a studiilor și cercetărilor consultate, aceste date trebuie considerate mai degrabă ca fiind praguri minime, întrucât de regulă, respondenții anchetelor au adesea rețineri în a recunoaște în mod deschis faptul că prestează activități nedeclarate.

Mai recent, un raport sinteză al European Employment Policy Observatory realizat pentru Comisia Europeană intitulat *European Platform tackling undeclared work – Member State Factsheets and Synthesis Report*⁴ - a subliniat faptul că sectorul construcțiilor se situează pe primul loc la nivel european în ceea ce privește prevalența muncii nedeclarate, situându-se înaintea unor sectoare precum hoteluri,

¹ EFBWW, FIEC (2020), Tackling undeclared work in the construction sector: a toolkit, Brussels, <https://www.efbww.eu/publications-and-downloads/reports-and-studies/toolkit-of-the-efbww-and-fiec-to-tackle-undeclared-work-in-the-c/737-a>

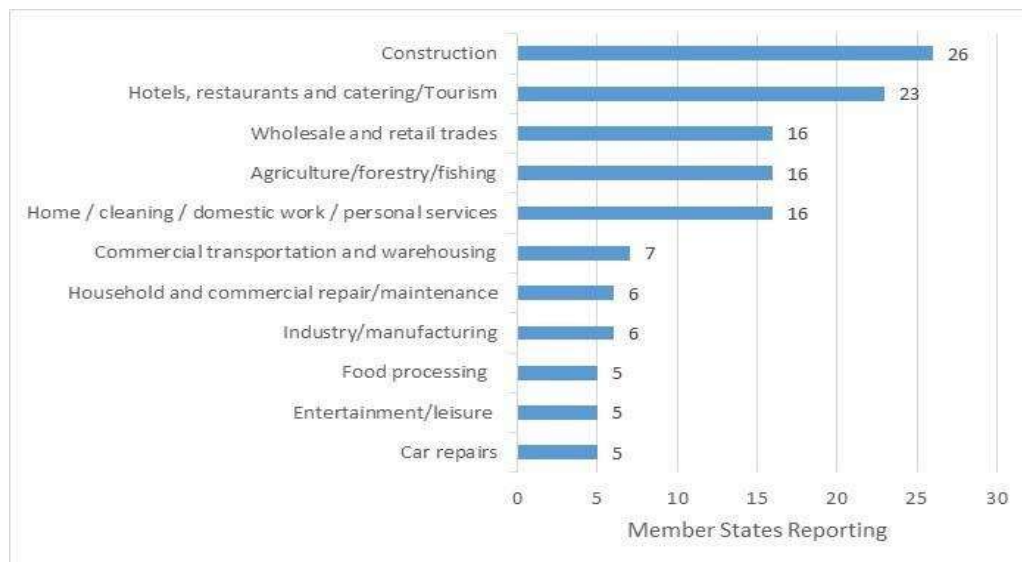
² *** (2020), Underground Economy - 21% of GDP, working version of the National Institute of Statistics, Curs de Guvernare, <https://cursdegovernare.ro/economia-subterana-21-din-pib-varianta-de-lucru-a-ins.html>

³ <https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/survey/getsurveydetail/instruments/special/surveyky/2250>

⁴ <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=18860&langId=en>

restaurante și catering, vânzări, agricultura, silvicultura și pescuit sau de servicii personale și gospodărești, după cum se poate observa în Figura 1:

Figura 1 – Sectoarele de activitate cele mai raportate la nivel european cu privire la prevalența muncii nedeclarate

Sursa: European Platform tackling undeclared work

Același raport subliniază faptul că munca nedeclarată este cel mai prezentă în rândul companiilor mici și medii, acestea reprezentând mediul cel mai potrivit pentru o multitudine de motive, cele mai multe fiind determinate de nevoia de a face față competiției și de a reduce costurile, respectiv de a crește profiturile.

În ceea ce privește muncitorii, motivele cele mai frecvente pentru utilizarea muncii nedeclarate sunt legate de ratele ridicate ale șomajului, veniturile mici, nivelul ridicat al taxelor și menținerea veniturilor sub pragurile legale pentru a avea acces la beneficiile sociale. Este de asemenea demnă de menționat și existența unor elemente de cultură social – comportamentală locală care alimentează și perpetuează tentația angajaților din sectorul construcțiilor pentru beneficii imediate mai mari și acceptarea primirii unor beneficii de natură salarială nedeclarate/subdeclarate, fără înțelegerea implicațiilor pe termen mediu și lung, anterior detaliate.

Conform *Studiului comparativ privind utilizarea cardurilor de identitate sociale în sectorul construcțiilor în mai multe țări europene* (autor prof. Colin C. Williams, Universitatea din Sheffield, 2021), realizat în cadrul Proiectului (a se vedea Anexa 1 pentru detalii), un **raport al Comisiei Europene realizat în anul 2017**⁵ a concluzionat cu privire la România faptul că munca nedeclarată reprezenta 26,2% din valoarea adăugată brută din sectorul privat, fiind al doilea cel mai ridicat nivel din UE), respectiv 18,9% din aportul total de forță de muncă din sectorul privat, ceea ce reprezintă al treilea cel mai ridicat nivel din UE.

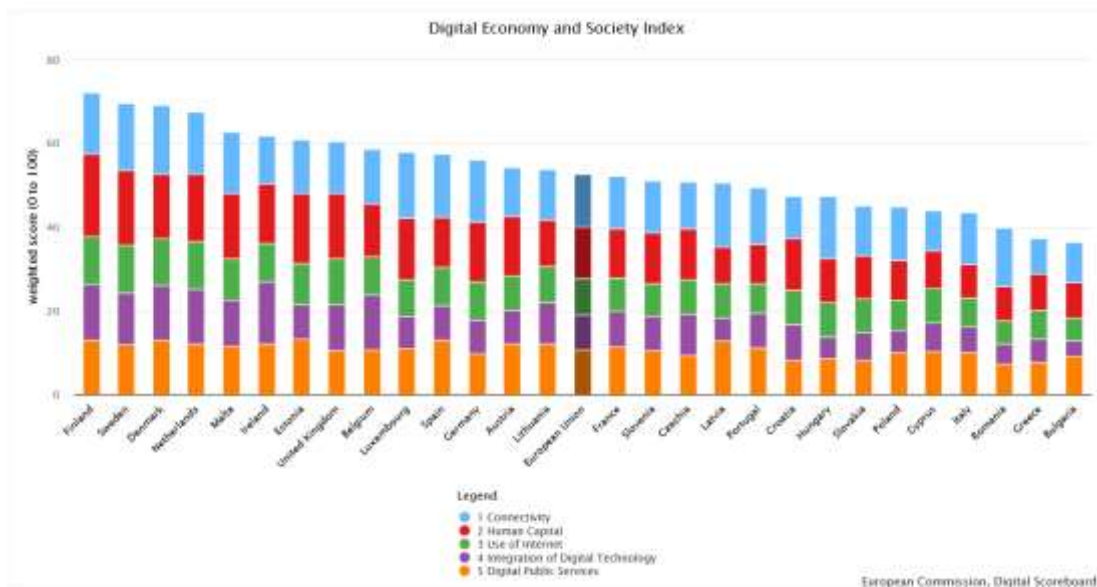
⁵ Williams, C.C., Horodnic, I.A., Bejakovic, P., Mikulic, D., Franic, J. and Kedir, A. (2017), An evaluation of the scale of undeclared work in the European Union and its structural determinants: estimates using the Labour Input Method (LIM), Brussels: European Commission, <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=19002&langId=en>

Conform aceluiași studiu, **ancheta Eurobarometru nr. 498 din anul 2019 cu privire la munca nedeclarată**⁶, a identificat că 33% din munca nedeclarată din România este prezentă în sectorul construcțiilor.

Această valoare este mult mai mare decât media europeană unde 1 din 5 slujbe nedeclarate sunt în sectorul construcțiilor. De asemenea, studiul remarcă și faptul că acest nivel este ușor mai mare și decât cel înregistrat în Europa Centrală și de Est unde 30% din locurile de muncă nedeclarate provin din sectorul construcțiilor și concluzionează că munca nedeclarată din sectorul construcțiilor din România reprezintă echivalentul a peste 9% din valoarea adăugată brută din sectorul privat și peste 6% din aportul total de forță de muncă din sectorul privat.

Într-un clasament al Indicelui economiei și societății digitale (DESI), instrument care măsoară progresele statelor membre UE în adoptarea tehnologiilor digitale, România se situează pe al treilea cel mai slab scor la nivel european în această privință, după cum se poate observa în Figura 2.

Figura 2 - Indicele Economiei și Societății Digitale, 2020: pentru fiecare stat membru

Sursa: DESI Composite Index 2020⁷

Conform *Studiului comparativ privind utilizarea cardurilor de identitate sociale în sectorul construcțiilor în mai multe țări europene* (autor prof. Colin C. Williams, Universitatea din Sheffield), **există o relație statistică extrem de puternică între adoptarea tehnologiilor digitale și nivelul muncii nedeclarate, respectiv al economiei subterane.**

Acest lucru este reflectat în Figurile 3 și 4 de mai jos.

⁶ Special Eurobarometer 498: Undeclared work in the European Union:

https://data.europa.eu/data/datasets/s2250_92_1_498_eng?locale=en

⁷ European Commission, Digital Agenda, DESI Composite Index, https://digital-agenda-data.eu/charts/desi-composite#chart={%22indicator%22:%22desi_sliders%22,%22breakdown%22:{%22desi_1_conn%22:5,%22desi_2_hc%22:5,%22desi_3_ui%22:3,%22desi_4_idt%22:4,%22desi_5_dps%22:3},%22unit-measure%22:%22pc_desi_sliders%22,%22time-period%22:%222020%22}

Figura 3 examinează munca nedeclarată ca proporție din totalul forței de muncă și arată faptul că țările cu un nivel scăzut de adoptare a tehnologiilor digitale, măsurate prin DESI, au niveluri semnificativ mai ridicate de muncă nedeclarată ca procent din totalul aportului de muncă.⁸ Într-adevăr, România are al treilea cel mai scăzut nivel de adoptare a tehnologiilor digitale și al treilea cel mai înalt nivel de muncă nedeclarată, cu 18,9% din totalul forței de muncă din sectorul privat.

Figura 4 examinează relația dintre adoptarea tehnologiilor digitale și dimensiunea economiei subterane și arată faptul că țările cu un nivel scăzut de adoptare a tehnologiilor digitale, măsurate prin DESI, au economii subterane semnificativ mai mari.⁹ Într-adevăr, România are al treilea cel mai scăzut nivel de adoptare a tehnologiilor digitale și a treia cea mai mare economie subterană din UE.

Figura 3 – Relația dintre munca nedeclarată (% din aportul de muncă) și DESI

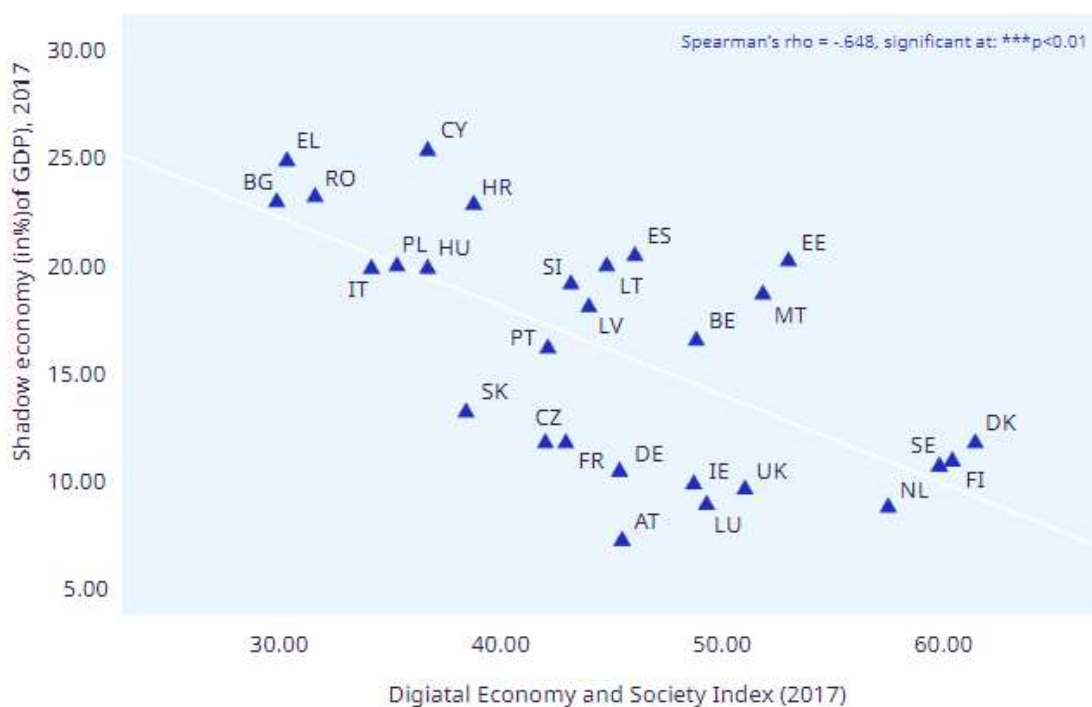

Sursa: date extrase din Williams et al, 2017

⁸ Williams, C.C., Horodnic, I.A., Bejakovic, P., Mikulic, D., Franic, J., Kedir, A. (2017), An evaluation of the scale of undeclared work in the European Union and its structural determinants: estimates using the Labour Input Method (LIM), Brussels: European Commission, <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=19002&langId=en>

⁹ Medina, L., Schneider, F. (2019), Shedding Light on the Shadow Economy: A Global Database and the Interaction with the Official One, CESifo Working Paper No. 7981, <https://www.cesifo.org/en/publikationen/2019/working-paper/shedding-light-shadow-economy-global-database-and-interaction>

Figura 4 - Relația dintre economia subterană (% din PIB) și DESI

Sursa: date extrase din Medina și Schneider, 2019

Figurile 3 și 4 arată că statele membre cu un nivel scăzut de adoptare a tehnologiilor digitale au niveluri semnificativ mai mari ale muncii nedeclarate, respectiv ale economiei subterane, situație perfect valabilă în cazul României, clasată pe al treilea cel mai slab loc la adoptarea tehnologiilor digitale și pe același loc la munca nedeclarată, respectiv la economia subterană. Prin urmare, pare să existe o corelație puternică între cei doi indicatori, semnificativă statistic.

În același timp, numeroase studii realizate în ultimii ani la nivel european (2016-2021), inclusiv în Europa Centrală și de Est, au concluzionat că **tehnologiile digitale ar putea limita anvergura muncii nedeclarate și contribui la transformarea acesteia în muncă declarată.**

1.3. Cauzele și efectele problemei

Principalele cauze și efecte ale problemei identificate - nivelul ridicat al muncii nedeclarate în sectorul construcțiilor din România – sunt prezentate în format tabelar, în cele ce urmează:

Tabel 1 - Cauze și efecte ale muncii nedeclarate

Cauze	Efecte
Cauza 1 – Specificul deosebit al sectorului, caracterizat prin mobilitatea ridicată a angajaților, lanțul lung de subcontractare și presiuni ale pieței muncii.	Monitorizarea dificilă a activității sectorului de construcții și alocarea de resurse semnificative pentru combaterea fenomenului muncii nedeclarate.
Cauza 2 – Complexitatea cadrului legal, aspect reflectat în schimbări frecvente ale legislației, multitudinea actelor normative și existența unui mecanism complex de control.	Tendința de neconformare ori de evitare a respectării legislației muncii.
Cauza 3 – Existența unui nivel de maturitate insuficient și a unei mentalități/educații sociale/colective precare atât în rândul angajaților cât și al angajatorilor.	Perpetuarea unei culturi sociale favorabile realizării unor activități ilegale orientată către obținerea de venituri nefiscalizate.
Cauza 4 – Existența unui nivel încă ridicat încă ridicat al fiscalității/contribuțiilor sociale în lipsa unor facilități fiscale acordate.	Tendința de sustragere/sustragerea de la plata taxelor și a contribuțiilor sociale. Venituri mai mici colectate la bugetele naționale.
Cauza 5 – Prezența pe scară largă a fenomenului concurenței nelocale.	Predispoziția companiilor de reducere în permanență a costurilor cu angajații pentru obținerea unor contracte la prețuri minime/ de „dumping”.
Cauza 6 – Lipsa digitalizării și implicat a mijloacelor electronice de monitorizare și control al activității în sectorul construcțiilor.	Realizarea de verificări și controale consumatoare de timp și resurse asupra companiilor din sector.

Sursa: prelucrare proprie

Relația cauze – efecte este prezentată în mod grafic în Anexa 2 – Arborele problemei.

1.4. Grupuri țintă și măsura în care sunt afectate

Studiile, cercetările și rapoartele specializate consultate confirmă faptul că fenomenul muncii nedeclarate afectează atât angajații și angajatorii, cât și societatea în ansamblul ei.

Angajații nu beneficiază de protecția legislației muncii, nici în prezent (ex: ajutor de șomaj, asigurări medicale) și nu vor beneficia nici în viitor (ex: dreptul la pensie). Totodată, un număr mai mic de membri ai sindicatelor scade puterea de negociere a acestora.

Angajatorii care nu utilizează forță de muncă nedeclarată sunt supuși concurenței nelocale. De asemenea, sustragerea unor companii de la plata taxelor și a contribuțiilor sociale conduce în mod

inevitabil la creșterea contribuțiilor care sunt plătite de companiile care respectă în totalitate legea. Ca atare apar în rândul acestora din urmă nemulțumiri care pot conduce la tentația de a evita plata contribuțiilor sociale.

În același timp, **autoritățile naționale** colectează tot mai puține venituri la buget, fapt care le diminuează capacitatea instituțională de a ține sub control fenomenul muncii nedeclarate.

Propunerea de politică publică nu afectează grupurile vulnerabile așa cum sunt acestea definite prin *Legea asistenței sociale nr. 292/2011*, cu modificările și completările ulterioare („grupul vulnerabil desemnează persoane sau familii care sunt în risc de a-și pierde capacitatea de satisfacere a nevoilor zilnice de trai din cauza unor situații de boală, dizabilitate, sărăcie, dependență de droguri sau de alcool ori a altor situații care conduc la vulnerabilitate economică și socială”).

Modul în care munca nedeclarată afectează principalii actori prezenți în sectorul construcțiilor a fost analizat de cercetarea calitativă și cantitativă intitulată *Piața forței de muncă în sectorul de construcții – analiză la nivelul României* (Adrian Vasile Horodnic, Ioana Alexandra Horodnic, 2021), realizată în cadrul Proiectului (a se vedea Anexa 3 pentru mai multe detalii). Studiul a cuprins atât interviuri în profunzime cât și focus-grupuri, respectiv 2 anchete pe bază de chestionar (cu 614 angajatori și 1212 angajați).

În ceea ce privește munca nedeclarată, studiul a relevat următoarele:

- **munca nedeclarată constituie o reală problemă, inclusiv pentru angajatori**, 56% dintre aceștia fiind afectați de concurenți care utilizează munca „la negru” sau „la gri”; pe o scală de la 1 la 10 (unde 10 = firmă afectată în mod semnificativ), scorul mediu raportat de către angajatori este 6.92.
- **prevalența acestui fenomen este una ridicată**; 53% dintre angajatorii care și-au exprimat părerea estimează că peste 30% din forța de muncă din sectorul construcțiilor lucrează integral nedeclarat („la negru”), iar 52% dintre aceștia estimează că peste 30% din forța de muncă din sectorul construcțiilor lucrează parțial nedeclarat („la gri”); 53% dintre muncitorii/angajații care și-au exprimat părerea estimează că peste 30% din forța de muncă din sectorul construcțiilor lucrează integral nedeclarat („la negru”), iar 57% dintre aceștia estimează că peste 30% din forța de muncă din sectorul construcțiilor lucrează parțial nedeclarat („la gri”).

Același studiu a măsurat **percepția celor două categorii principale de actori – angajați și angajatori – cu privire la introducerea cardului social în sectorul construcțiilor, respectiv a tipului acestuia** (ID card, aplicație mobilă), concluziile fiind următoarele:

- **implementarea unui astfel de instrument s-ar bucura de un suport major** atât din partea angajatorilor cât și din partea angajaților; pe o scală de la 1 la 10 (unde 10 = cardul este foarte folosit), **scorul mediu raportat de către angajatori este 7.58 iar scorul mediu raportat de către angajați este 8.26**; un procent de 87% dintre angajatori și 91% dintre angajați ar fi de acord cu implementarea unui asemenea instrument.
- majoritatea angajatorilor (54%) și angajaților (51%) consideră că, în ipoteza în care s-ar implementa, cardul ar trebui să fie obligatoriu.
- 49% dintre angajatori și 52% dintre angajați consideră că acest instrument ar trebui să fie disponibil atât sub formă de card cât și sub formă de aplicație mobilă (pe telefon).

Implicațiile introducerii cardului social în sectorul construcțiilor din România

Pornind de la informațiile și argumentele mai sus prezentate, se poate afirma că **în România fenomenul muncii nedeclarate reprezintă o problemă socială sensibilă, în special în domeniul construcțiilor.** Prin urmare, este necesară identificarea unor instrumente adecvate pentru limitarea fenomenului muncii nedeclarate și promovarea unor politici publice în acest sens, dat fiind faptul că este un fenomen care afectează întreaga societate.

De-a lungul timpului, pentru a lupta împotriva diverselor forme ale muncii nedeclarate/ subdeclarate au fost promovate numeroase măsuri și instrumente, scopul final fiind acela de a limita această practică și de a transforma munca nedeclarată în muncă declarată.

Conform cercetării *Piața forței de muncă în sectorul de construcții – analiză la nivelul României (a se vedea Anexa 3)*:

„Există două tipuri majore de abordări și măsuri politice care corespund acestor viziuni, și anume: măsuri directe și măsuri indirecte de reducere a muncii nedeclarate¹⁰. Prin măsurile directe se urmărește să se asigure că beneficiile muncii declarate depășesc beneficiile muncii nedeclarate. Acest lucru se realizează fie prin utilizarea unor măsuri de descurajare/ măsuri represive („sticks”/ „bețe”) pentru a crește costurile muncii nedeclarate și/sau prin simplificarea desfășurării activității declarate folosind stimulente („carrots”/„morcovi”).

Pe de altă parte, măsurile indirecte urmăresc să schimbe normele, valorile și convingerile cetățenilor cu privire la acceptabilitatea muncii nedeclarate, astfel încât acestea să fie în simetrie cu legile și reglementările din respectiva țară (de exemplu, utilizând campanii de sensibilizare și inițiative educaționale) și/sau să schimbe imperfecțiunile și neajunsurile instituțiilor formale/publice care conduc la muncă nedeclarată.

Practica și rezultatele obținute în diferite țări Europene și nu numai, demonstrează că, pentru a aborda problema muncii nedeclarate într-o manieră cât mai eficientă este nevoie de folosirea mai multor măsuri simultan, deoarece măsurile directe și cele indirecte nu se exclud reciproc, fiind mai degrabă complementare¹¹.

Un studiu recent – „Combaterea muncii nedeclarate în industria de construcții – Set de instrumente”¹², cu cazuri concrete din Belgia, Franța, Bulgaria, Italia, Spania, România și Austria (TUWIC), elaborat în septembrie 2020 de către Federația Europeană a Industriei Construcțiilor și Federația Europeană a Lucrătorilor din Construcții și Industria Lemnului, a identificat o serie de măsuri de politică publică pentru combaterea fenomenului muncii nedeclarate, dintre care menționăm:

¹⁰ Cremers, J., Williams, C.C., Hawley-Woodall, J., Nikolova, N. (2017) Tackling undeclared work in the construction industry: a learning resource, Brussels: European Platform tackling Undeclared work, https://www.researchgate.net/publication/324246718_Tackling_Undeclared_Work_in_the_Construction_Industry_A_Learning_Resource

¹¹ Williams, C.C., Horodnic, I.A., Bejakovic, P., Mikulic, D., Franic, J. and Kedir, A. (2017), An evaluation of the scale of undeclared work in the European Union and its structural determinants: estimates using the Labour Input Method (LIM), Brussels: European Commission, <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=19002&langId=en>

¹² EFBWW, FIEC (2020), Tackling undeclared work in the construction sector: a toolkit, Brussels, <https://www.efbww.eu/publications-and-downloads/reports-and-studies/toolkit-of-the-efbww-and-fiec-to-tackle-undeclared-work-in-the-c/737-a>

✓ **Măsuri directe:**

- de descurajare:
 - Inspectiile anunțate - Belgia
 - Obligația de diligență în cadrul lanțurilor de aprovizionare - Franța
 - Aplicație pentru înregistrarea orelor de lucru (în curs de pregătire) - Spania
 - DURC (Document unic de regularitate a contribuției) - Italia
 - Acorduri de cooperare transfrontalieră între fonduri sociale paritare - Italia
 - Acorduri regionale de cooperare între partenerii sociali și Inspectoratul Muncii - Italia
 - Rol proactiv al fondului social paritar pentru industria de construcții (BUAK) - Austria
 - Răspunderea clienților în industria de construcții - Austria
 - Răspunderea subcontractării și limitarea subcontractării – Spania.
- de stimulare:
 - Sprrijinirea lucrătorilor în identificarea oportunităților (de exemplu, centru de muncă, portal web)
 - Stimulente în cadrul licitațiilor publice.

✓ **Măsuri indirecte:**

- Educarea resortisanților țărilor terțe despre dreptul muncii - România
- Campanii de sensibilizare - Bulgaria
- Informații despre legislația muncii pentru lucrătorii de pe șantierele de construcții - Franța
- Campanii de informare privind costurile muncii nedeclarate - Austria
- Promovarea acordurilor de cooperare și a memorandumurilor de înțelegere între partenerii sociali naționali și autorități – Franța
- Cooperarea între BUAK¹³ și autoritățile naționale – Austria.

Acest studiu, extrem de relevant, realizat în 11 state europene (Belgia, Finlanda, Franța, Islanda, Italia, Lituania, Luxemburg, Olanda, Norvegia, Spania, Suedia) cu o bogată experiență în domeniu, arată că primele preocupări cu privire la introducerea cardurilor sociale în sectorul construcțiilor datează încă din anul 2003 și conchide că, dat fiind specificul sectorului construcțiilor – structura complexă și mobilitatea șantierelor și a muncitorilor, lanțurile lungi de subcontractare, numărul ridicat de accidente și prevalența ridicată a muncii nedeclarate – **introducerea unui card social ar reprezenta un instrument suplimentar de îmbunătățire a verificărilor și controalelor de către autoritățile responsabile.** Studiul notează și faptul că acolo unde a fost introdus, cardul social al constructorului a redus sau chiar eliminat prezența muncitorilor nedeclarați de pe șantierele de construcții.

Foarte popular în sectorul construcțiilor - **un studiu din anul 2017¹⁴ arătând că 48% din cele 23 de state europene care au fost consultate aveau carduri sociale în funcțiune** - cardul social trebuie văzut atât ca un instrument de certificare individuală a muncitorilor care conține anumite date despre aceștia

¹³ Organism corespondent Casei Sociale a Constructorilor din România, care acordă indemnizații de protecție muncitorilor din sectorul de construcții.

¹⁴ Cremers, J., Williams, C.C., Hawley-Woodall, J., Nikolova, N. (2017) Tackling undeclared work in the construction industry: a learning resource, Brussels: European Platform tackling Undeclared work, https://www.researchgate.net/publication/324246718_Tackling_Undeclared_Work_in_the_Construction_Industry_A_Learning_Resource

și despre angajatori, stocate în siguranță, cât și ca un pas înainte în utilizarea tehnologiilor specifice economiei și societății digitale.

Din punct de vedere al **impactului introducerii unui astfel de instrument**, în cadrul propunerii publice (Secțiunea 4) am analizat impactul său direct pornind de la cele 11 țări europene care au introdus deja de ceva vreme acest instrument. Am colectat date despre economia subterană a acestor țări ca procent din PIB înainte și după introducerea cardului social în sectorul de construcții și am măsurat prin modificările de ritm acest posibil impact. Pe baza acestei analize, am constatat faptul că în toate țările analizate, introducerea cardului a contribuit la reducerea economiei subterane cu procente între 0,82% și 0,05% din PIB pe an (pe un orizont de timp de 5 ani) și între 1,79% și 0,06% din PIB pe an (pe un orizont de timp de 3 ani, termenul scurt). Diferența medie înregistrată în cele 11 țări a fost de -0,46% din PIB-ul anual pe termen lung (5 ani) și de 0,53% din PIB-ul anual pe termen scurt (3 ani). În baza acestor estimări, considerăm că introducerea acestui instrument de politică publică va produce efecte pozitive clare pentru sectorul de construcții și va genera premisele dezvoltării acestui sector pe baze sustenabile în viitor. Conform estimărilor noastre, introducerea cardului în construcții va reduce economia subterană din România de la 26,9% din PIB în 2019 la 25,05% în 2026 (a se vedea Secțiunea 4 pentru analiza de impact mult mai detaliată, pe diferite componente).

De asemenea, conform analizei realizate în cadrul cercetării *Piața forței de muncă în sectorul de construcții – analiză la nivelul României*, anterior citate, lipsa de acțiune guvernamentală în domeniu se poate traduce în privarea bugetului de stat de următoarele sume de bani (pentru mai multe detalii asupra analizei, a se vedea Anexa 4).

Complementar *Studiului comparativ privind utilizarea cardurilor de identitate sociale în sectorul construcțiilor în mai multe țări europene* (a se vedea Anexa 1), pentru a colecta informații mai detaliate cu privire la procesul de implementare a cardului social, partenerii sociali români - Federația Generală a Sindicatelor FAMILIA și Federația Patronatelor Societăților de Construcții – au realizat în luna octombrie 2021, cu sprijinul partenerului proiectului - Fellesforbundet, cea mai mare federație sindicală din Norvegia, un schimb de experiență și bune practici în Norvegia care a inclus următoarele:

- ✓ Întâlniri cu reprezentanții sindicatelor și patronatelor în construcții din Norvegia, având ca teme principale:
 - Implementarea cardului lucrătorului angajat în construcții – perspectiva sindicatelor;
 - Implementarea cardului lucrătorului angajat în construcții – perspectiva patronatelor;
 - Procesul de recrutare a membrilor și păstrarea loialității lor;
 - Dialog social și parteneriat tripartit;
 - Parteneriat bilateral și internațional.
- ✓ Întâlniri cu reprezentanții Inspecției Muncii din Norvegia, având ca teme principale:
 - Perspectiva autorităților publice cu privire la cardul lucrătorului angajat în construcții;
 - Măsuri de combatere a muncii nedeclarate;
- ✓ Vizită pe un șantier de construcții;
- ✓ Vizită la un furnizor de formare profesională în construcții.

Rezultatele obținute în cadrul acestui schimb de experiență s-au concretizat într-un studiu de caz (a se vedea pentru detalii Anexa 5) care cuprinde informații extrem de valoroase care pot ghida procesul de introducere a cardului social în sectorul construcțiilor din România.

1.5. Documente de relevante la nivel internațional

Demersurile de introducere a unui card social în sectorul construcțiilor din România fac parte dintr-un efort general mai larg realizat la nivel european pentru combaterea muncii nedeclarate. În acest context, redăm mai jos principalele **documente și inițiative** existente la nivel european în acest domeniu:

- Comunicarea Comisiei Europene nr. (2007) 628 – Accelerarea luptei împotriva muncii nedeclarate;
- Platforma europeană pentru combaterea muncii nedeclarate, organism care acționează începând cu luna mai 2021 ca grup de lucru permanent pe lângă Autoritatea Europeană a Muncii (ELA).
- Directiva Parlamentului European și a Consiliului European COM(2020) 682/2020/0310(COD) privind salariul minim european
- Planul de Acțiune pentru Pilonul European al Drepturilor Sociale a lansat în martie 2021 un proiect pilot pentru explorarea fezabilității introducerii unui European Social Security Pass¹⁵.
- EU-OSHA este agenție specializată a UE pentru securitate și sănătate în muncă, a cărei activitate contribuie la realizarea Cadrelor Strategice pentru sănătate și securitate la locul de muncă 2021-2027¹⁶

De asemenea, preocupări importante în domeniul combaterii muncii nedeclarate, inclusiv pentru introducerea unor instrumente de descurajare a acestui fenomen au fost și sunt și în prezent realizate de către **organizații reprezentative** la nivel european, cum ar fi:

- Federația Europeană a Industriei Construcțiilor (FIEC) – organizație patronală;
- Federația Europeană a Lucrătorilor din Construcții și Industria Lemnului (EFBWW); - organizație sindicală;
- Confederația Europeană a Sindicatelor (ETUC);
- Fundația Europeană pentru Îmbunătățirea Condițiilor de Muncă și Viață (EUROFOUND).

¹⁵ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1545&langId=en>

¹⁶ <https://osha.europa.eu/en/about-eu-osha>

Secțiunea 2. Scopul și obiectivele propunerii de politică publică

2.1. Scopul propunerii de politică publică

Evaziunea fiscală, în special munca nedeclarată, reprezintă un fenomen recurent în România, în 20 de ani (între 1999 și 2019) reușindu-se o diminuare a acestuia cu doar 7% din PIB, de la 34,3% în 1999 la 26,9%. România rămâne țara care are procente cele mai ridicate de evaziune fiscală din regiune, după Bulgaria, ecartul față de celelalte țări din regiune rămânând relativ constant în acești 20 de ani (față de Ungaria sau Polonia, de exemplu).

Munca nedeclarată în diferite sectoare de activitate are impact economic și social direct:

- distorsionează concurența în sector între jucătorii din piață (cei care fac evaziune salvează costuri și pot veni în piață cu prețuri artificial mai mici);
- generează probleme sociale grave (angajații angrenați într-o formă de muncă nedeclarată sunt excluși din schemele publice de protecție socială – pensie, șomaj, sănătate publică);
- probleme fiscale (veniturile la bugetul de stat din care se alimentează serviciile publice sunt afectate, presiunea pe deficitul bugetar este mai mare, presiunea pe datoria publică este mai mare).

Având în vedere aceste efecte dar și evoluția pe termen mediu și lung a fenomenului de muncă nedeclarată în România, considerăm că orice instrument de politică publică care oferă soluții la diminuarea acestuia ar trebui să reprezinte o prioritate, cu atât mai mult cu cât problemele de deficit excesiv și, implicit, de grad de îndatorare tot mai mare pot fi o sursă semnificativă de risc sistemic în următorii ani. În consecință, **scopul principal al instrumentului de politică publică (cardul social în sectorul construcțiilor)** pe care îl propune este de a **diminua munca nedeclarată în sectorul de construcții din România.**

Scopul politicii publice propuse este combaterea muncii nedeclarate din sectorul de construcții din România.

2.2. Obiectivele generale și specifice ale propunerii de politică publică

Subsecvent acestui scop principal (diminuarea muncii nedeclarate în sector), au fost identificate o serie de obiective generale și specifice pe care acest instrument își propune să le atingă. Matricea obiectivelor generale și specifice ale propunerii de politică publică este inclusă în Anexa 2.1.

OG.1. Îmbunătățirea trasabilității forței de muncă în sectorul construcțiilor din România

Una din probleme esențiale în sector legată de munca nedeclarată este legată de dificultatea de a urmări trasabilitatea forței de muncă în cadrul șantierelor de construcții. Cardul social va permite identificarea corespunzătoare a angajaților și stabilirea cu ușurință a corespondenței cu locația unde se află angajații firmelor de construcții din România. În plus, va permite angajatorului să aibă acces la informații relevante din experiența profesională a angajatului.

Obiectivele specifice asociate acestui obiectiv general sunt următoarele:

OS.1.1 - Crearea unui instrument care să permită identificarea facilă a angajaților din sector: prin utilizarea cardului orice entitate autorizată poate verifica în timp real identitatea fiecărui angajat al unei firme de construcție, cardul conținând informații în acest sens (numele angajatului, fotografie, postul pe care este angajat în cadrul companiei și poziția sa în cadrul șantierului de construcții);

OS.1.2: Realizarea unui instrument de acces pe șantier (post, organigramă): instrumentul propus poate servi ca instrument de acces în șantier în corespondență cu organigrama companiei și cu numărul de posturi alocate fiecărei poziții din organigramă.

OS.1.3: Posibilitatea de verificare rapidă pe bază de ID a evidențelor privind alocarea de forță de muncă pe șantier: prin mențiunile înscrise pe card, se poate verifica în timp real dacă angajatul se află unde trebuie să se afle la momentul verificării, dacă alocarea lui s-a făcut respectând toate procedurile de lucru, fișa postului și organigrama.

OS.1.4: Posibilitatea de verificare rapidă a parcursului profesional al salariatului: prin accesarea cu ajutorul cardului social a informațiilor legate de pregătirea profesională a salariatului, evoluția acestuia în timp (CV-ul angajatului de pe cardul social), specializările și certificările obținute de salariați până în acel moment permit o verificare în timp real și rapid a întregului parcurs profesional și de carieră a acestora.

OS.1.5: Localizarea și trasabilitatea salariaților: localizarea salariatului, mai ales a celor care execută lucrări ad-hoc sau lucrări care necesită un timp de lucru mai mic decât o zi de lucru completă, în cadrul diferitelor șantiere contractate sau subcontractate de angajator, va putea fi mult mai ușor urmărită prin utilizarea cardului social. El va putea fi conectat la o serie de aplicații care pot fi utilizate pentru a verifica respectarea unui traseu dinainte stabilit de șeful de echipă, localizarea cu exactitate în orice moment în cadrul fiecărui șantier.

OG.2. Facilitarea transpunerii corespunzătoare a legislației muncii în sectorul de construcții

Schimbările legislative în România sunt foarte frecvente, mai ales cele referitoare la forța de muncă angajată cum ar fi: securitatea și sănătatea în muncă, procedurile de angajare și promovare, formarea continuă a angajaților, salarizare și fiscalitatea în domeniul muncii. În consecință, la nivelul operatorilor economici există mereu acest risc al transpunerii defectuoase sau incomplete a unei legislații tot mai complexe. Dificultățile în creștere în transpunerea acestei legislații din domeniul muncii vulnerabilizează operatorii economici în fața autorităților de control și reprezintă totodată un factor evident de a căuta porțițe de a nu aplica complet și corect reglementările în domeniu.

Cardul pe care îl propunem va putea conține o serie de informații care să permită rapid accesul la o serie de informații cu privire contractul de muncă, norma de lucru a angajatului, fișa postului, instruirea la zi a acestuia privind normele de securitate și sănătate în muncă (SSM), nivelul actual de calificare al angajatului și un istoric a participării acestuia la diferite programe de calificare, pregătire profesională și formare continuă. În măsura în care legislația în domeniu se schimbă, cardul va permite actualizarea datelor stocate pe acest card, fiind oferit suport tehnic în acest sens. Toate aceste informații vor fi disponibile autorităților de control cu respectarea normelor legale în vigoare referitoare la protecția datelor cu caracter personal (GDPR).

Obiectivele specifice subsumate acestui obiectiv general sunt următoarele:

OS.2.1. Accesarea de informații cu privire la contractul de muncă: Instrumentul va permite înregistrarea unor informații minimale care să permită, la cerere, conectarea și accesul la o bază de date care să conțină contractele de muncă ale tuturor angajaților din companie pentru a verifica valabilitatea acestora, tipul de contract (perioadă determinată, nedeterminată), status contract, informații cu privire la norma de lucru și încadrarea acestuia pe post în cadrul șantierului de construcții, etc.

OS.2.2. Accesarea și verificarea informațiilor cu privire la instruirea privind securitatea și sănătatea în muncă a fiecărui angajat din șantier (SSM): Este una din funcționalitățile esențiale ale acestui instrument de politică publică. Prin datele încărcate pe card vor putea fi accesate în timp real informații cu privire la instruirile legate de securitatea și sănătatea în muncă pentru fiecare angajat.

OS.2.3. Îmbunătățirea evidenței nivelului de educație și pregătire profesională a fiecărui angajat din șantierele de construcții: Cardul va permite accesul la informații succinte relevante cu privire la nivelul de educație și formare profesională a angajaților.

OG.3. Prevenirea fraudelor fiscale din munca nedeclarată

Consecința directă a muncii nedeclarate este fraudarea sistemului fiscal din România. Prin această fraudare, încasările la bugetul statului se diminuează. Sistemul public de pensii funcționează de ceva ani buni pe deficit, suplimentarea contribuțiilor la asigurările sociale fiind mereu realizată direct din bugetul de stat (mai mereu pe deficit și pe datorie).

Obiectivele specifice subsumate acestui obiectiv general sunt următoarele:

OS.3.1. Creșterea conformării fiscale a operatorilor din sectorul construcțiilor: Considerăm că, prin utilizarea acestui card, conformarea fiscală a operatorilor din construcții va crește semnificativ prin ușurarea, simplificarea și operaționalizarea mecanismelor de control în sfera disciplinei muncii pe șantiere. Prin informațiile disponibile pe acest card, autoritățile publice de control vor putea verifica rapid și fără foarte multe formalități o serie de informații cerute la controalele care au ca subiect forța de muncă angajată pe șantiere. Prin reducerea birocrăției și arbitrarului din aceste controale conformarea fiscală a operatorilor economici din sectorul construcțiilor din România va avea doar de câștigat.

OS.3.2. Evidențierea mai bună a plăților de contribuții pe salariu (angajat și angajator): cardul va permite urmărirea plăților la zi pe perioada ultimelor 6 luni / 1 an a contribuțiilor virate de către angajator în beneficiul angajaților săi la sistemul public de sănătate (contribuțiile de asigurări sociale) și la șomaj, evitându-se situațiile neplăcute în care aceste contribuții vor putea fi plătite cu întârziere sau neplătite de către angajator.

OG.4. Prevenirea și diminuarea efectelor negative generate de concurența neloială în sectorul de construcții

Atunci când conformarea fiscală este redusă și când operatorii economici pot folosi diferite pârghii pentru a scăpa de efectele legii sau de controalele privind munca nedeclarată, nivelul competitiv al pieței are de suferit. Toți acei operatori care pot angaja forță de muncă pe care nu o declară în sistem salvează o serie de costuri, transferându-le către angajați. Aceștia nu mai beneficiază de pensie publică, de ajutor

de șomaj sau de asistență medicală în sistemul public de sănătate. Costurile societale ulterioare sunt și mai mari. Prin eliminarea unor costuri fiscale cu forța de muncă, companiile care practică munca nedeclarată își scad prețurile și tarifele practicate. Acest dumping social afectează concurența din acest sector și contribuie la eliminarea operatorilor corecți. Astfel se încurajează practicarea muncii nedeclarate și de către alte firme, ceea ce are ca efect distorsionarea mecanismelor de piață din acest sector economic. O altă consecință este că se poate construi mai scump sau mai slab calitativ, dacă astfel de comportamente rămân nesancționate. Considerăm cel mai important aspect pentru prevenția efectelor negative generate de concurența neloyală este obținerea de informații utile și în timp real. Transparența și întărirea capacităților instituționale de a răspunde prompt la orice informație cu privire alterarea egalității de șanse diminuează efectele negative ale acestui fenomen.

Obiectivele specifice subsumate acestui obiectiv general sunt următoarele:

OS.4.1. Colectarea informațiilor cu privire la angajatorii din sector (pe categorii de contracte de muncă, pe activități, pe angajatori): Sistemul de carduri sociale propus va permite colectarea și agregarea informațiilor la nivelul întregului sector. Informațiile complexe care se vor obține prin acest sistem vor permite realizarea de analize comparative între categoriile de operatori din piață, între regiuni, județe sau localități, analiza în dinamică a evoluțiilor pe principalele aspecte legate de forța de muncă declarată de sectorul de construcții etc.

OS.4.2. Realizarea unei baze de date cu aceste informații: Prin baza de date care va fi realizată pe baza acestui instrument de politică publică se va obține o imagine mult mai clară cu privire la nivelul concurențial din piață, starea de "sănătate" a pieței, identificarea din timp a unor probleme sau anomalii care să fie corectate prin măsuri specifice.

OS.4.3. Generarea de rapoarte la nivel de sector: Periodic, proprietarul acestui sistem de date și informații exhaustiv cu privire la sectorul de construcții din România va putea genera o serie de rapoarte care să conducă la decizii politice mai bine fundamentate în viitor, la estimări mult mai clare legate de impactul sectorului la creșterea și dezvoltarea economică, valoarea adăugată de sector, productivitatea muncii pe categorii de salariați sau pe tipuri de șantiere / lucrări, costul mediu de construcție pe regiuni sau pe tipuri de lucrări, durata medie a unei construcții etc.

OS.4.4. Adoptarea de instrumente și măsuri de diminuare a efectelor negative ale concurenței neloyale din sectorul de construcții: Prin monitorizarea în timp real a situației din sector, se pot crea instrumente specifice și sofisticate (hărți de vulnerabilități sau riscuri, maparea șantierelor cu probleme, sisteme de avertizare în timp real), se pot elabora sisteme de indicatori prin care să se măsoare și să se monitorizeze mai bine calitatea mecanismelor de piață, se pot crea sisteme de rating sau de ranking la nivelul firmelor de construcții. În plus, urmărirea în dinamică a acestor probleme, va permite o abordare mult mai strategică a problemelor, reacționând mult mai prompt și din timp la orice schimbări nefavorabile de context sau de regim.

Secțiunea 3. Descrierea opțiunilor de soluționare a problemei identificate

Opțiunile au fost identificate și definite în strânsă corelare cu cauzele problemei identificate și cu obiectivele stabilite. Astfel, în cadrul acestei secțiuni urmează a fi descrise opțiunile avute în vedere pentru soluționarea problemei și implicit pentru atingerea obiectivului general și a obiectivelor specifice.

Opțiunile analizate pentru introducerea cardului social în sectorul construcțiilor din România nu se exclud una pe cealaltă. Acestea pornesc de la ideea oferirii unui instrument de politică publică care să servească într-un mod cât mai eficient și în egală măsură angajaților, angajatorilor, autorităților publice și partenerilor sociali. Opțiunile propuse analizează, așadar, toate scenariile fezabile în privința implementării schemei de card – minim, mediu, maxim, fiecare dintre acestea servind într-o măsură mai mică sau mai mare obiectivelor proiectului de politică publică.

Diferențele fundamentale între opțiuni sunt date în principal de:

- volumul de date stocate, acesta crescând în mod semnificativ de la Opțiunea 2 (scenariul minim) și Opțiunea 4 (scenariul maxim);
- conectarea la/ interoperabilitatea cu bazele de date existente, numărul bazelor de date accesate crescând gradual, de asemenea, între Opțiunea 2 și Opțiunea 4;
- tipul și natura datelor colectate prin intermediul cardului social;
- opțiuni și facilități oferite de cardul social (raportări, documente stocate, statistici).

3.1. Ipoteze de lucru comune tuturor opțiunilor analizate (cu excepția scenariului de referință – Opțiunea 1)

Analiza opțiunilor identificate pentru soluționarea problemei identificate are la bază o serie de ipoteze de lucru și considerații comune tuturor opțiunilor studiate, acestea fiind prezentate mai jos:

- **Emitentul cardului:** acesta va fi un organism independent mixt (public-privat), tutelat de către stat;
- **Grup țintă:** toți salariații din sectorul construcțiilor (coduri CAEN 41, 42, 43) și vizitatorii de pe șantiere;
- **Tipul cardului și modul de citire:** cardul va fi emis (și) în format fizic și va conține un cod QR. Citirea va fi realizată printr-o aplicație electronică, cu grade diferite de acces pentru: angajat, angajator, autorități, parteneri sociali;
- **Emiterea cardului:** emitere obligatorie în baza Legii;
- **Perioada de introducere a cardului:** cardul va fi introdus la nivel național într-o perioadă de tranziție de 2 ani;
- **Modalitatea de suportare a costurilor:** costurile urmează a fi suportate de către angajatori, respectiv de către CASOC pentru membri;
- **Valabilitatea cardului:** cardul va avea o valabilitate de 5 ani, cu obligație de reemitere în cazul deteriorării, furtului sau pierderii;
- **Încărcarea și actualizarea datelor:** această activitate va fi realizată de către angajatori - pentru angajați, respectiv de către vizitatori;
- **Accesul la informații:** se va acorda utilizatorilor pe nivele specifice de acces, în funcție de categoria de actori interesați din care fac parte: angajați, angajatori, responsabili SSM, autorități de control, parteneri sociali;
- **Realizarea verificărilor:** va reveni instituțiilor publice cu atribuții de control.

3.2. Opțiuni analizate

Tabel 2 - Opțiuni analizate

Opțiuni	Descriere
Opțiunea 1: Scenariul de referință/opțiunea non acțiune	Această opțiune vizează menținerea status-quo-ului.
Opțiunea 2: Introducerea unui card social al constructorului conținând un set de informații de bază și având ca principală funcție identificarea angajatului și a angajatorului și a relației contractuale dintre aceștia (scenariul minim)	<p>În această opțiune cardul social al constructorului va conține informații minimale și va îndeplini următoarele funcții:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de acces în șantier - de identificare a lucrătorului: nume, prenume, CNP, data și locul nașterii, țara de reședință, domiciliu/adresă iar pentru lucrătorii străini o serie de date suplimentare specifice acestora - de identificare a relației contractuale dintre angajator și angajat. <p>Cardul va fi conectat în timp real la registrele electronice/bazele de date publice de evidență a persoanelor.</p>
Opțiunea 3: Introducerea unui card social al constructorului conținând un set de informații mai detaliate și având ca funcție suplimentară verificarea informațiilor stocate prin intermediul bazei de date REVISAL (scenariul mediu)	<p>În această opțiune cardul social al constructorului va conține informații mai detaliate și va îndeplini următoarele funcții:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de acces în șantier - de identificare a lucrătorului: nume, prenume, CNP, data și locul nașterii, țara de reședință, domiciliu/adresă iar pentru lucrătorii străini o serie de date suplimentare specifice acestora - de identificare a relației contractuale dintre angajator și angajat - de identificare a nivelului de pregătire profesională al lucrătorului, a experienței în muncă, precum și a nivelului de instruire în domeniul SSM și a altor aspecte specifice activității Inspecției Muncii/Inspectoratelor Teritoriale de Muncă (ITM). <p>Cardul va fi conectat în timp real la registrele electronice/bazele de date publice de evidență persoanelor dar și la Registrul General de Evidență a Salariaților - REVISAL.</p>
Opțiunea 4: Introducerea unui card social al constructorului conținând informații complete și având ca funcție suplimentară verificarea informațiilor stocate prin intermediul bazei de date ANAF (scenariul maxim)	<p>În această opțiune cardul social al constructorului va conține informații complete și va îndeplini următoarele funcții:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de acces în șantier - de identificare a lucrătorului: nume, prenume, CNP, data și locul nașterii, țara de reședință, domiciliu/adresă iar pentru lucrătorii străini o serie de date suplimentare specifice acestora - de identificare a relației contractuale dintre angajator și angajat - de identificare a nivelului de pregătire profesională al lucrătorului, a experienței în muncă, precum și a nivelului de instruire în domeniul SSM și a altor aspecte specifice activității Inspecției Muncii/Inspectoratelor Teritoriale de Muncă (ITM) - de identificare a informațiilor privind veniturile lucrătorului și plata contribuțiilor la buget și a altor date specifice activității Agenției Naționale de Administrare Fiscală – ANAF. <p>Cardul va fi conectat în timp real la registrele electronice/bazele de date publice de evidență persoanelor, la Registrul General de Evidență a Salariaților – REVISAL, precum și la baza de date a ANAF.</p>

Sursa: prelucrare proprie

3.3. Modul de corelare a opțiunilor analizate cu cauzele problemei și obiectivele

Tabel 3 – Corelarea cauzelor problemei cu obiectivele generale și specifice

CAUZELE PROBLEMEI	OBIECTIVE GENERALE	OBIECTIVE SPECIFICE	CORELARE DA/NU			
			O1	O2	O3	O4
<u>Cauza 1</u> – Specificul deosebit al sectorului, caracterizat prin mobilitatea permanentă a lucrătorilor, lanțul lung de subcontractare și presiuni ale pieței muncii	OG1. Îmbunătățirea trasabilității forței de muncă în sectorul construcțiilor din România	OS.1.1 - Crearea unui instrument care să permită identificarea facilă a angajaților din sector OS.1.2: Realizarea unui instrument de acces pe șantier (post, organigramă) OS.1.3: Posibilitatea de verificare rapidă pe bază de ID a evidențelor privind alocarea de forță de muncă pe șantier OS.1.4: Posibilitatea de verificare rapidă a parcursului profesional al salariatului OS.1.5: Localizarea și trasabilitatea salariaților	DA	DA	DA	DA
<u>Cauza 2</u> – Complexitatea cadrului legal, aspect reflectat în schimbări frecvente ale legislației, multitudinea actelor normative și existența unui mecanism de control extrem de laborios	OG2: Facilitarea transunerii corespunzătoare a legislației muncii în sectorul de construcții	OS.2.1. Accesarea de informații cu privire la contractul de muncă OS.2.2. Accesarea și verificarea informațiilor cu privire la instruirea privind securitatea și sănătatea în muncă a fiecărui angajat din șantier (SSM) OS.2.3. Îmbunătățirea evidenței nivelului de educație și pregătire profesională a fiecărui angajat din șantierele de construcții	NU	NU	DA	DA
<u>Cauza 3</u> – Existența unui nivel de maturitate insuficient și a unei mentalități/educații sociale/colective precare atât în rândul angajaților cât și al angajatorilor	OG3: Prevenirea fraudelor fiscale din munca nedeclarată	OS.3.1. Creșterea conformării fiscale a operatorilor din sectorul construcțiilor OS.3.2. Evidențierea mai bună a plăților de contribuții pe salariu (angajat și angajator)	NU	NU	NU	DA
<u>Cauza 4</u> – Existența unui nivel încă ridicat al fiscalității/contribuțiilor sociale			NU	NU	NU	DA
<u>Cauza 5</u> – Prezența pe scară largă a fenomenului	OG4: Prevenirea și diminuarea efectelor negative	OS.4.1. Colectarea informațiilor cu privire la angajatorii din sector (pe categorii de contracte	NU	NU	DA	DA

concrenței neloiale	generate de concurența neloială în sectorul de construcții	de muncă, pe activități, pe angajatori)				
Cauza 6 – Lipsa digitalizării și implicat a mijloacelor electronice de monitorizare și control al activității în sectorul construcțiilor		OS.4.2. Realizarea unei baze de date cu aceste informații; OS.4.3. Generarea de rapoarte la nivel de sector OS.4.4. Adoptarea de instrumente și măsuri de diminuare a efectelor negative ale concurenței neloiale din sectorul de construcții	NU	NU	DA	DA

Sursa: prelucrare proprie

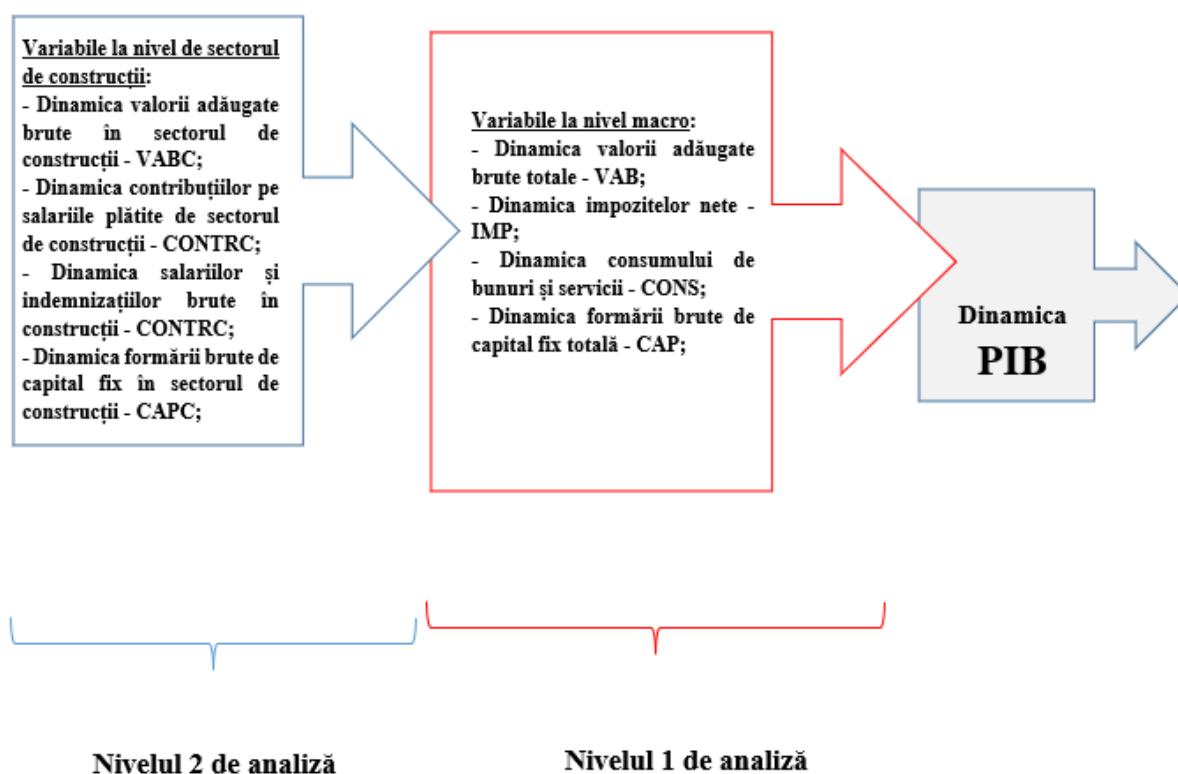
Secțiunea 4. Identificarea și evaluarea impactului

4.1. Impactul economic asupra mediului de afaceri

Prin obiectivele asumate, politica publică propusă prin această inițiativă vizează o serie de aspecte care vor avea un impact direct și pozitiv nu numai asupra sectorului de construcții ci și asupra întregii economii: reducerea muncii nedeclarate în sector, îmbunătățirea nivelului concurențial și a egalității de șansă și de acces la piață, diminuarea evaziunii fiscale în ceea ce privește forța de muncă angajată în sector, îmbunătățirea condițiilor de muncă etc.

Modelul de analiză pe care îl propunem are două niveluri: un nivel macroeconomic care măsoară influența unor variabile asupra dinamicii produsului intern brut și un nivel microeconomic concentrat pe influențele venite dinspre sectorul de construcții din România.

Fig. 5 – Descrierea generală a modelului de analiză a impactului economic

Sursa: prelucrare proprie

Pentru modelarea impactului economic și asupra mediului de afaceri propunem următoarea metodologie de calcul analiză în patru pași:

- 1. Pasul 1** - Estimarea multiplicatorilor produsului intern brut pe principalele sale componente – Valoarea adăugată totală (VAB), Impozitele nete (IMP), Consum privat (CONS) și Formarea brută de capital fix (CAP). Pornind de la modul de calcul și de descompunere a produsului intern brut, modelul folosit de noi pentru a estima impactul economic și asupra mediului de afaceri are

în vedere dinamica acestor variabile din componența PIB. Ecuația pe baza căreia am estimat multiplicatorii este următoarea:

Estimatorii modelului de Nivel 1:

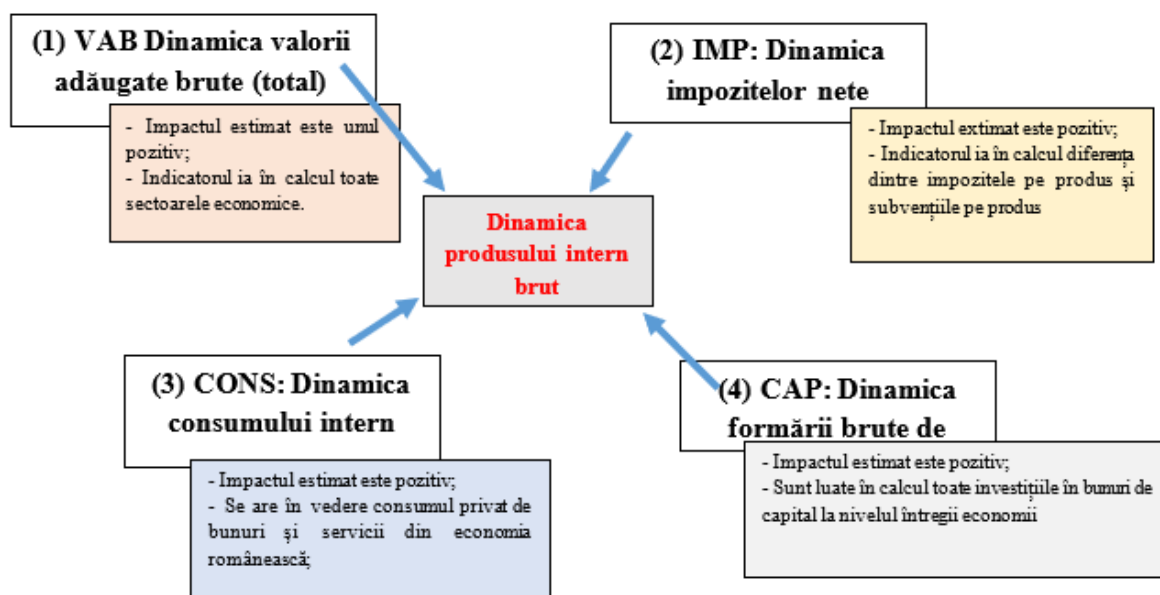
$$\log \frac{PIB_t}{PIB_{t-1}} = a \times \log \frac{VAB_t}{VAB_{t-1}} + b \times \log \frac{IMP_t}{IMP_{t-1}} + c \times \log \frac{CONS_t}{CONS_{t-1}} + d \times \log \frac{CAP_t}{CAP_{t-1}} + \varepsilon \quad (\text{Ec. 1})$$

Unde:

VAB – valoarea adăugată totală în economia românească; IMP – impozitele nete (diferența între impozitele încasate și subvențiile plătite în economie); CONS – consumul privat; CAP – formarea brută de capital fix (investițiile totale în economie);

În acest prim pas, am analizat impactul pe care l-ar avea cele patru variabile selectate asupra dinamicii produsului intern brut (PIB), așteptările noastre fiind că toate cele patru variabile explicative (VAB, IMP, CONS și CAP) să aibă impact pozitiv asupra dinamicii PIB. Pentru prelucrări am folosit Excel și Eviews 12. În Figura 6 am reprezentat grafic multiplicatorii folosiți în modelul nostru de impact.

Fig. 6 – Multiplicatorii PIB considerați relevanți pentru modelul de impact

Sursa: prelucrare proprie după datele INS (1996-2021)

Datele folosite pentru a determina estimatorii acestei ecuații (multiplicatorii dinamicii PIB) au fost date trimestriale, valori nominale în lei ajustate sezonier pe baza cărora s-a calculat un ritm de creștere anual – trimestru la trimestru (sursa: Institutul Național de Statistică) pentru perioada Q1 1996 – Q3 2021 (total 103 de observații). În Tabelul 4 am menționat descrierea statistică a seriilor de date din modelul de nivel 1 (factorii de influență în formarea PIB).

Tabelul 4 – Descrierea statistică a seriilor de date, model Nivel 1

Indicatorii	PIB	VAB	IMP	CONS	CAP
Media	2.071897	2.069817	2.074867	2.066372	2.065307
Mediana	2.040063	2.036415	2.040633	2.030735	2.031771
Maxim	2.388096	2.385150	2.605421	2.395286	2.353687
Minim	2.003307	1.978503	1.932695	1.996814	1.975254
Std. Dev.	0.081325	0.082092	0.115865	0.082815	0.078041
Skewness	1.979358	1.918666	2.058259	2.035453	1.671153
Kurtosis	7.207094	7.081255	8.376346	7.316035	5.844473
Jarque-Bera	143.2175	134.6801	196.7764	151.0685	82.66622
Probability	0.000000	0.000000	0.000000	0.000000	0.000000
Observations	103	103	103	103	103

Sursa: prelucrare proprie după datele INS (2996-2021)

Înainte de a determina estimatorii modelului de bază am testat seriile temporare în privința staționarității, seriile fiind staționare (a se vedea Anexa 7). Conform rezultatelor obținute, testele Unit Root au confirmat respingerea ipotezei nule că seriile de date ar avea unit root. În concluzie, toate seriile de date utilizate *nu au probleme de staționaritate* și pot fi utilizate în modelarea impactului economic și asupra mediului de afaceri fără posibile probleme din această cauză.

Estimatorii pentru cei cinci factori care explică formarea PIB din modelul nostru de impact sunt prezentați în Tabelul 5 (datele complete sunt precizate în Anexa 8).

Tabel 5 – Descrierea statistică a seriilor de date, model Nivel 1

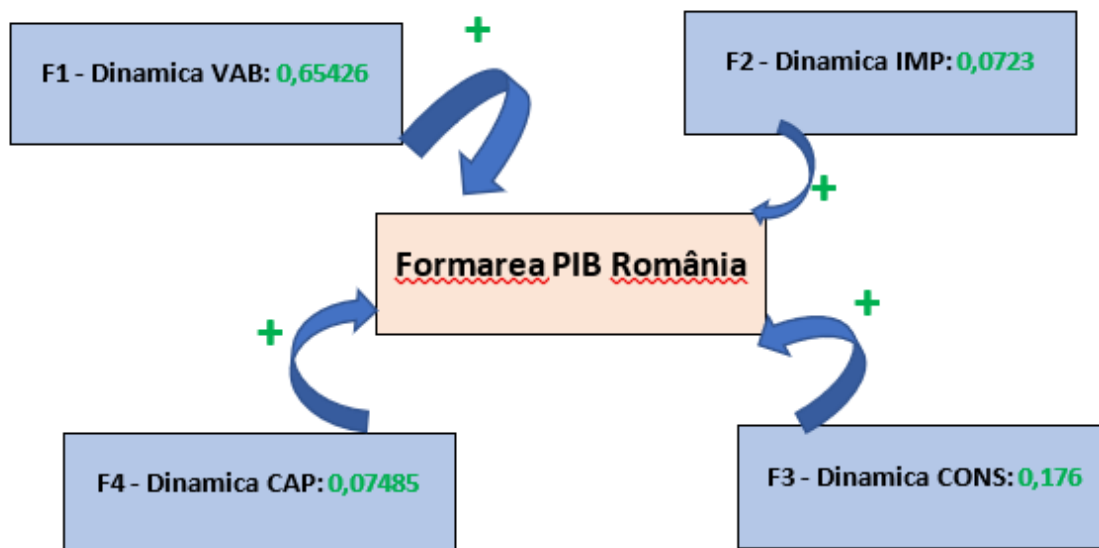
Variabilele	Coefficienții	Impact estimat	Impact obținut
LOG(VAB)	0.653265*	Pozitiv	Pozitiv
LOG(IMP)	0.072384*	Pozitiv	Pozitiv
LOG(CONS)	0.176236*	Pozitiv	Pozitiv
LOG(CAP)	0.074852*	Pozitiv	Pozitiv
Intercept	0.050810*	n.a.	n.a.

Adjusted R-Squared	0.994503
F – stat	4614.369*
Significance F*	0.00000

* - Semnificație statistică de 99%

Sursa: prelucrare proprie

Figura 7 – Contribuțiile diferiților factori la formare PIB din România

Sursa: prelucrare proprie

Conform estimărilor noastre pe baza datelor trimestriale furnizate de INS România, formarea PIB *este influențată pozitiv* de dinamica valorii adăugate brute totale (VAB), dinamica impozitelor nete (IMP), dinamica consumului total de bunuri și servicii (CONS), dinamica formării brute de capital fix (CAP). Modelul nostru are semnificație statistică ridicată (confirmată de F statistic care este relevant statistic – Tabelul 5) și între variabilele explicative și variabila explicată există o legătură foarte puternică (confirmat de Adj. R Squared din Tabelul 5). Aceste legături sunt conforme cu teoria economică care se referă la factorii de formare a produsului intern brut.

- Pasul 2** - În pasul 2 de analiză a impactului economic și a mediului de afaceri, am selectat o serie de indicatori de la nivelul sectorului de construcții din România prin care să explicăm cele 4 variabile din modelul de Nivel 1: VAB – valoarea adăugată brută, IMP – impozitele nete totale, CONS – consumul total de bunuri și servicii și CAP – formarea brută de capital fix totală.

Pentru a lega dezvoltarea sectorului de construcții din România de cei 4 factori selectați pentru a estima formarea produsului intern brut și pentru a-i putea explica pe fiecare în parte, am ales următorii indicatori relevanți:

Modelul 2.1.: Explicarea valorii adăugate brute totale – VAB

Variabila explicativă pentru dinamica VAB (valorii adăugate brute totale) pe care am considerat-o relevantă este dinamica valorii adăugate brute în construcții VABC. Ecuația aferentă modelului 2.1. este următoarea:

$$\log \frac{VAB_t}{VAB_{t-1}} = \alpha \times \log \frac{VABC_t}{VABC_{t-1}} + \delta \quad (\text{Ec. 2})$$

Unde: VAB – valoarea adăugată brută totală și VABC – valoarea adăugată brută în construcții

În cazul acesta, estimăm o relație de directă proporționalitate între dinamica VABC și dinamica VAB (o influență pozitivă).

Modelul 2.2.: Explicarea impozitelor nete – IMP

Variabila explicativă pentru dinamica IMP (impozitele nete totale) pe care am considerat-o relevantă este dinamica contribuțiilor sociale generate de sectorul de construcții din România CONTRC. Ecuația aferentă modelului 2.2. este următoarea:

$$\log \frac{IMP_t}{IMP_{t-1}} = \alpha \times \log \frac{CONTRC_t}{CONTRC_{t-1}} + \delta \text{ (Ec. 3)}$$

Unde: IMP – impozitele nete totale și CONTRC – valoarea totală a contribuțiilor pe salarii generate de sectorul de construcții

Estimăm o relație de directă proporționalitate între dinamica CONTRC și dinamica IMP (o influență pozitivă).

Modelul 2.3.: Explicarea consumului total - CONS

Variabila explicativă pentru dinamica CONS (consumul total de bunuri și servicii) pe care am considerat-o relevantă este dinamica salariilor și indemnizațiilor brute plătite de sectorul de construcții din România SALC. Ecuația aferentă modelului 2.3. este următoarea:

$$\log \frac{CONS_t}{CONS_{t-1}} = \alpha \times \log \frac{SALC_t}{SALC_{t-1}} + \delta \text{ (Ec. 4)}$$

Unde: CONS – consumul total de bunuri și servicii și SALC – salariile și indemnizațiile brute plătite de sectorul de construcții din România

Estimăm o relație de directă proporționalitate între dinamica CONS și dinamica SALC (o influență pozitivă).

Modelul 2.4.: Explicarea formării brute de capital fix total

Variabila explicativă pentru dinamica CAP (formarea brută de capital fix) pe care am considerat-o relevantă este dinamica formării brute de capital fix (investițiile) în sectorul de construcții din România CAPC. Ecuația aferentă modelului 2.4. este următoarea:

$$\log \frac{CAP_t}{CAP_{t-1}} = \alpha \times \log \frac{CAPC_t}{CAPC_{t-1}} + \delta \text{ (Ec. 5)}$$

Unde: CAP – formarea brută de capital fix totală și CAPC – salariile și indemnizațiile brute plătite de sectorul de construcții din România

Estimăm o relație de directă proporționalitate între dinamica CAP și dinamica CAPC (o influență pozitivă).

Estimatorii pentru modelele de Nivel 2 sunt următorii:

Modelul 2.1.: Variabila explicată – VAB

Variabila explicativă	Coeficientul	t-statistic	p-value
VABC	0.786666*	17.70049	0.0000
Intercept	0.437163*	4.735040	0.0000

Sursa: prelucrări proprii pe baza datelor INS / * - semnificație statistică de 99%

Modelul este semnificativ statistic: F-statistic 313,31 / Adjusted R-squared 0,75622 (rezultatele detaliate sunt prezentate în Anexa 9). Coeficientul pozitiv confirmă ipoteza din spatele modelului, o relație pozitivă între cele două variabile.

Modelul 2.2.: Variabila explicată - IMP

Variabila explicativă	Coeficientul	t-statistic	p-value
CONTC	0.300303*	5.058565	0.0000
Intercept	1.458407*	11.92533	0.0000

Sursa: prelucrări proprii pe baza datelor INS / * - semnificație statistică de 99%

Modelul este semnificativ statistic: F-statistic 25,58 / Adjusted R-squared 0,19 (rezultatele detaliate sunt prezentate în Anexa 10). Coeficientul pozitiv confirmă ipoteza din spatele modelului, o relație pozitivă între cele două variabile.

Modelul 2.3.: Variabila explicată - CONS

Variabila explicativă	Coeficientul	t-statistic	p-value
SALC	0.440330*	7.264753	0.0000
Intercept	1.147115*	9.053008	0.0000

Sursa: prelucrări proprii pe baza datelor INS / * - semnificație statistică de 99%

Modelul este semnificativ statistic: F-statistic 52,78 / Adjusted R-squared 0.336 (rezultatele detaliate sunt prezentate în Anexa 11). Coeficientul pozitiv confirmă ipoteza din spatele modelului, o relație pozitivă între cele două variabile.

Modelul 2.4.: Variabila explicată - CAP

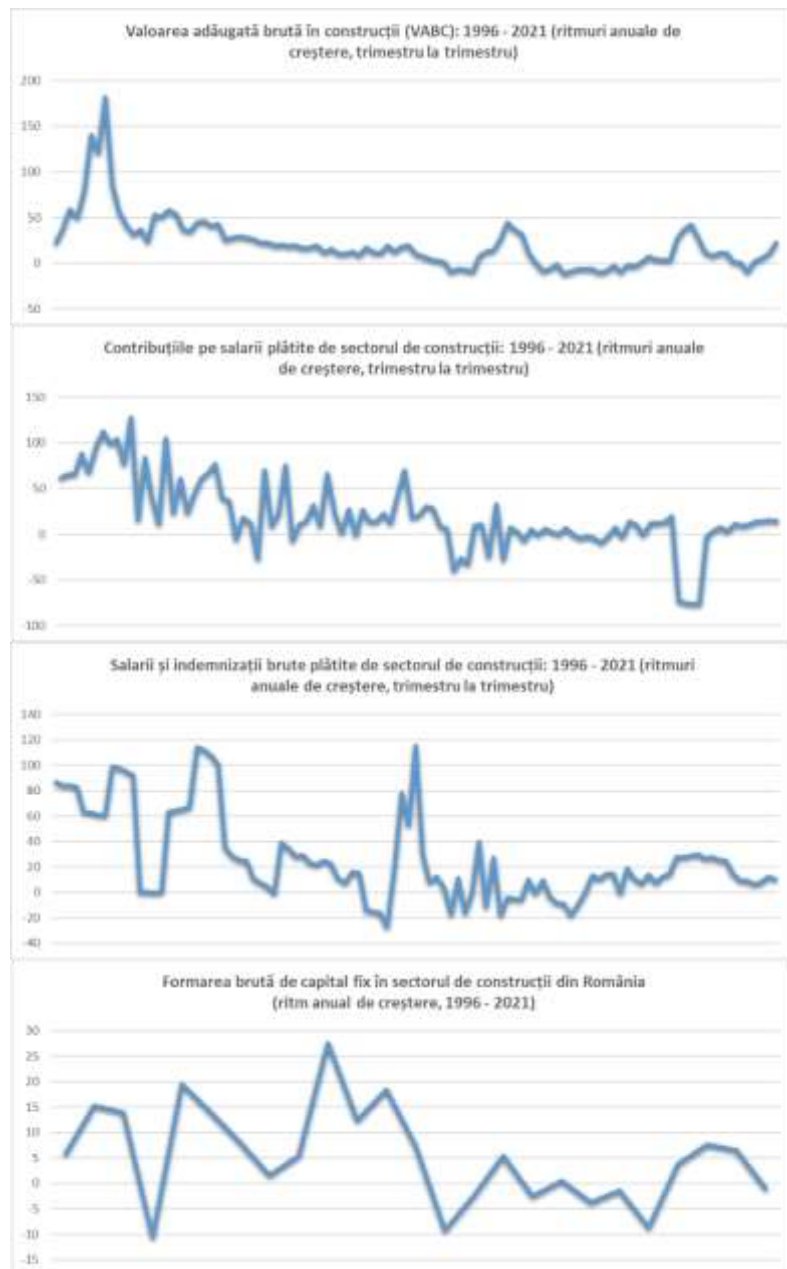
Variabila explicativă	Coeficientul	t-statistic	p-value
CAPC	0.739662*	10.72161	0.0000
Intercept	0.521453*	3.739170	0.0011

Sursa: prelucrări proprii pe baza datelor INS / * - semnificație statistică de 99%

Modelul este semnificativ statistic: F-statistic 114,95 / Adjusted R-squared 0.826 (rezultatele detaliate sunt prezentate în Anexa 12). Coeficientul pozitiv confirmă ipoteza din spatele modelului, o relație pozitivă între cele două variabile.

- Pasul 3** - Plecând de la evoluția sectorului de construcții pe perioada analizată (1996 – 2021) și de la ritmurile de creștere medii pentru variabilele de la nivel de sector care explică variabilele macroeconomice folosite în explicarea dinamicii PIB (Figura 8), am estimat o valoare medie multi-anuală pentru fiecare indicator (Tabelul 6) și apoi am propus o valori aferente fiecărui scenariu de politică publică avut în vedere prin această propunere (Tabelul 7).

Figura 8 – Ritmurile anuale de creștere pentru variabilele ce descriu sectorul de construcții din România

Sursa: prelucrare proprie după datele INS (1996-2021)

Pentru a putea fundamenta mai bine valorile aferente variabilelor selectate pentru a descrie evoluția sectorului de construcții din România, am plecat de la valorile medii multi-anuale pentru acești indicatori calculate pe diferite orizonturi de timp: toată perioada analizată (1996 – 2021), perioada de când am intrat în Uniunea Europeană (2007 – 2021), ultimii 10 ani și ultimii 5 ani. Valorile medii multi-anuale pe acești indicatori sunt prezentate în Tabelul 6.

Tabel 6 – Valorile medii multi-anuale ale indicatorilor ce descriu evoluția sectorului de construcții din România

Indicatorul	1996 - 2021	2007 - 2021	Ultimii 10 ani	Ultimii 5 ani
1. Valoarea adăugată brută în sectorul de construcții din România (%)	21.8	7.3	7.4	10.8
2. Contribuțiile pe salarii plătite de sectorul de construcții din România (%)	20.4	7.0	3.9	9.3
3. Salariile și indemnizațiile brute plătite de sectorul de construcții din România (%)	26.5	11.0	9.6	17.0
4. Formarea brută de capital fix în sectorul de construcții din România (%)	5.4	1.5	0.7	1.7

Sursa: prelucrare proprie după datele INS (1996-2021)

În continuare, în estimarea impactului economic și asupra mediului de afaceri, am operat cu cele 4 scenarii prezentate în Secțiunea 3 a propunerii de politică publică care pot fi descrise pe scurt astfel:

- **Scenariul 1 sau scenariul de referință** (opțiunea non acțiune – menținerea status-quo-ului)
- **Scenariul 2 sau scenariul minimalist:** cardul social al constructorului conține informații minimale privind identificarea lucrătorului, accesul pe șantier și instruirea în domeniul SSM
- **Scenariul 3 sau scenariul mediu:** cardul social al constructorului conține informații minimale privind identificarea lucrătorului, accesul pe șantier, instruirea în domeniul SSM și date contractuale specifice activității Inspecției Muncii/ITM;
- **Scenariul 4 sau scenariul optim:** cardul social al constructorului conține informații minimale privind identificarea lucrătorului, accesul pe șantier, instruirea în domeniul SSM, date contractuale specifice activității Inspecției Muncii/ITM și date privind plata contribuțiilor la buget.

Tabel 7 – Valorile medii multi-anuale ale indicatorilor ce descriu evoluția sectorului de construcții din România

Indicatorul	Scenariul 1 (de referință)	Scenariul 2 (minimalist)	Scenariul 3 (mediu)	Scenariul 4 (optim)
1. Valoarea adăugată brută în sectorul de construcții din România (%)	1	1.5	2.5	10
2. Contribuțiile pe salarii plătite de sectorul de construcții din România (%)	-3	5	10	12
3. Salariile și indemnizațiile brute plătite de sectorul de construcții din România (%)	1.5	3	7	15
4. Formarea brută de capital fix în sectorul de construcții din România (%)	0.5	1	3	5

Sursa: prelucrare proprie după datele INS (1996-2021)

Plecând de la aceste valori și folosind estimatorii de la Modelele 2.1. – 2.4., am estimat valorile pentru dinamica celor 4 indicatori macroeconomici din modelul de Nivel 1 care descrie dinamica PIB. Valorile estimate conform fiecărui scenariu sunt prezentate în Tabelul 8.

Tabel 8 – Estimările privind evoluțiile în sectorul de construcții din România

Indicatorul	Scenariul 1 (de referință)	Scenariul 2 (minimalist)	Scenariul 3 (mediu)	Scenariul 4 (optim)
1. Valoarea adăugată brută totală VAB (%)	0	0.00197	0.00592	0.03551
2. Impozitele nete totale IMP (%)	0	0.00464	0.00696	0.00927
3. Consumul total de bunuri și servicii (%)	0	0.00253	0.00928	0.02275
4. Formarea brută de capital fix la nivel național (%)	0	0.00533	0.02667	0.04798

Sursa: prelucrare proprie după datele INS (1996-2021)

Valorile din Tabelul 8 sunt valori medii anuale (exprimate în procente) de creștere care au fost determinate în baza estimatorilor din modelele 2.1. – 2.4. și în baza ipotezelor aferente fiecărui scenariu cu privire la variabilele din sectorul de construcții care explică variabilele macroeconomice. În estimarea impactului dinspre sector la nivel național am ținut cont și de ponderea sectorului de construcții în totalul economiei și a fiecărei componente în PIB.

4. Pasul 4 - Acesta este pasul final al analizei noastre privind impactul economic și asupra mediului de afaceri al instrumentului de politică publică propus pentru sectorul de construcții din România. Pornind de la estimările cu privire la variabilele macroeconomice, am estimat următorul impact economic și asupra mediului de afaceri din România:

- impactul asupra PIB (procentual și valoric) pe fiecare dintre cele 4 scenarii
- impactul asupra veniturilor bugetare (procentual și valoric) prin estimarea impactului asupra impozitului net încasat de stat (toate cele 4 scenarii)
- impactul asupra investițiilor la nivel național (procentual și valoric).

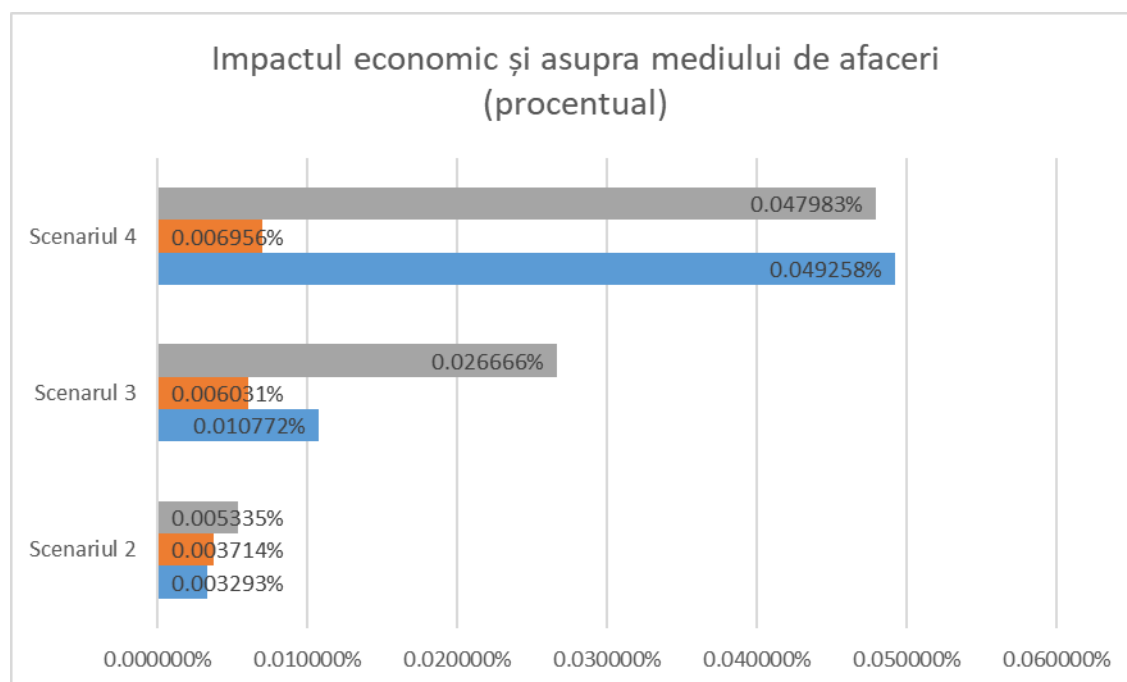
Scenariul 1 fiind scenariul de bază în care nu se întâmplă nimic, toate celelalte 3 scenarii vor fi raportate la el atunci când estimăm impactul. Valorile prezentate sunt creșteri în plus estimate pentru indicatorii selectați față de acest scenariu de bază.

Tabel 9 – Impactul economic estimat pentru cele 4 scenarii propuse

Indicatorul	Scenariul 1 (de referință)	Scenariul 2 (minimalist)	Scenariul 3 (mediu)	Scenariul 4 (optim)
1. Impactul asupra PIB (%)	0%	0.003293%	0.010772%	0.049258%
2. Impactul asupra impozitelor nete (%)	0%	0.003714%	0.006031%	0.006956%
3. Impactul asupra investițiilor construcției (%)	0%	0.005335%	0.026666%	0.047983%

Sursa: prelucrare proprie după datele INS (1996-2021)

Figura 9 – Impactul economic și asupra mediului de afaceri, %

Sursa: prelucrare proprie după datele INS (1996-2021)

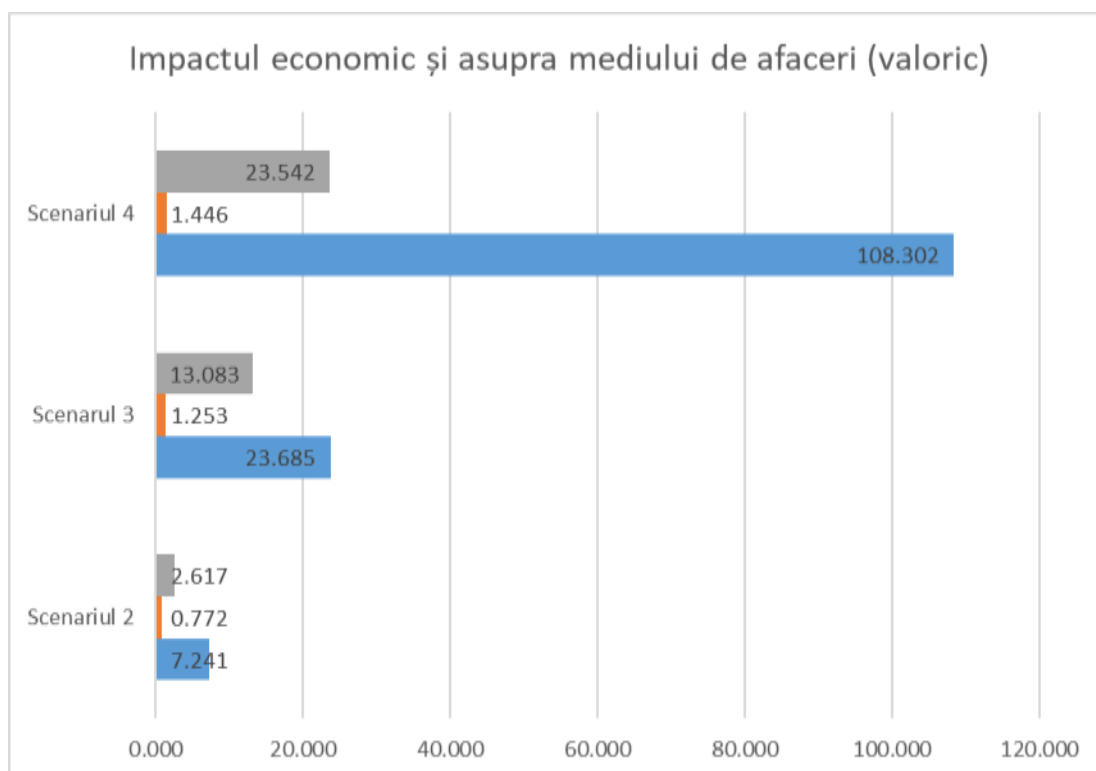
În scenariul optim (scenariul 4), estimăm că introducerea cardului social în sectorul de construcții va introduce anual o creștere medie, în plus, a PIB-ului României de circa 0,05% pe an. Similar, estimăm o creștere a încasărilor la bugetul de stat de circa 0,009% pe an și o creștere de circa 0,048% pe an la investițiile în capitalul fix la nivel național.

Tabel 10 – Impactul economic estimat pentru cele 4 scenarii propuse, valoare/an

Indicatorul	Scenariul 1 (de referință)	Scenariul 2 (minimalist)	Scenariul 3 (mediu)	Scenariul 4 (optim)
1. Impactul asupra PIB (valoric, mil. EUR)	0	7.241	23.685	108.302
2. Impactul impozitelor nete (valoric, mil. EUR)	0	0.772	1.253	1.446
3. Impactul asupra investițiilor construcții (valoric, mil. EUR)	0	2.617	13.083	23.542

Sursa: prelucrare proprie după datele INS (1996-2021)

Figura 10 – Impactul economic și asupra mediului de afaceri, valoric

Sursa: prelucrare proprie după datele INS (1996-2021)

Pentru estimarea impactului valoric (Tabelul 11) am folosit PIB-ul în EUR la nivelul anului 2019 (pentru 2020 datele nu sunt concludente datorită pandemiei și pe anul 2021, la momentul studiului nu erau disponibile datele pentru trimestrul 4). Conform estimărilor noastre, introducerea măsurii va genera circa 110 milioane EUR / an în plus la PIB, circa 2 milioane EUR / an în plus la bugetul de stat din contribuții

sociale generate de sectorul de construcții și circa 24 milioane EUR / an în plus la investiții, față de varianta de a nu face nimic în această privință.

Pentru a reflecta și mai bine evoluția parametrilor economici ca urmare a aplicării instrumentului de politică publică, am estimat valorile pentru variabilele macroeconomice analizate pentru perioada 2022 – 2026 și le-am sintetizat în Tabelul 11 și în graficele aferente.

Tabel 11 – Estimarea valorilor macroeconomice în cele 3 scenarii analizate, mil. EUR (fără scenariul de referință)

Produsul intern brut

Scenariul	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2026	2027
Scenariul 2	222406	217871	236017	236024	236032	236040	236048	236056
Scenariul 3	222406	217871	236017	236042	236068	236093	236118	236144
Scenariul 4	222406	217871	236017	236133	236249	236366	236482	236599

Impozitele nete

Scenariul	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2026	2027
Scenariul 2	21020	19940	22554	22554.4	22555.2	22556.1	22556.9	22557.8
Scenariul 3	21020	19940	22554	22554.9	22556.3	22557.7	22559.0	22560.4
Scenariul 4	21020	19940	22554	22555.1	22556.7	22558.3	22559.8	22561.4

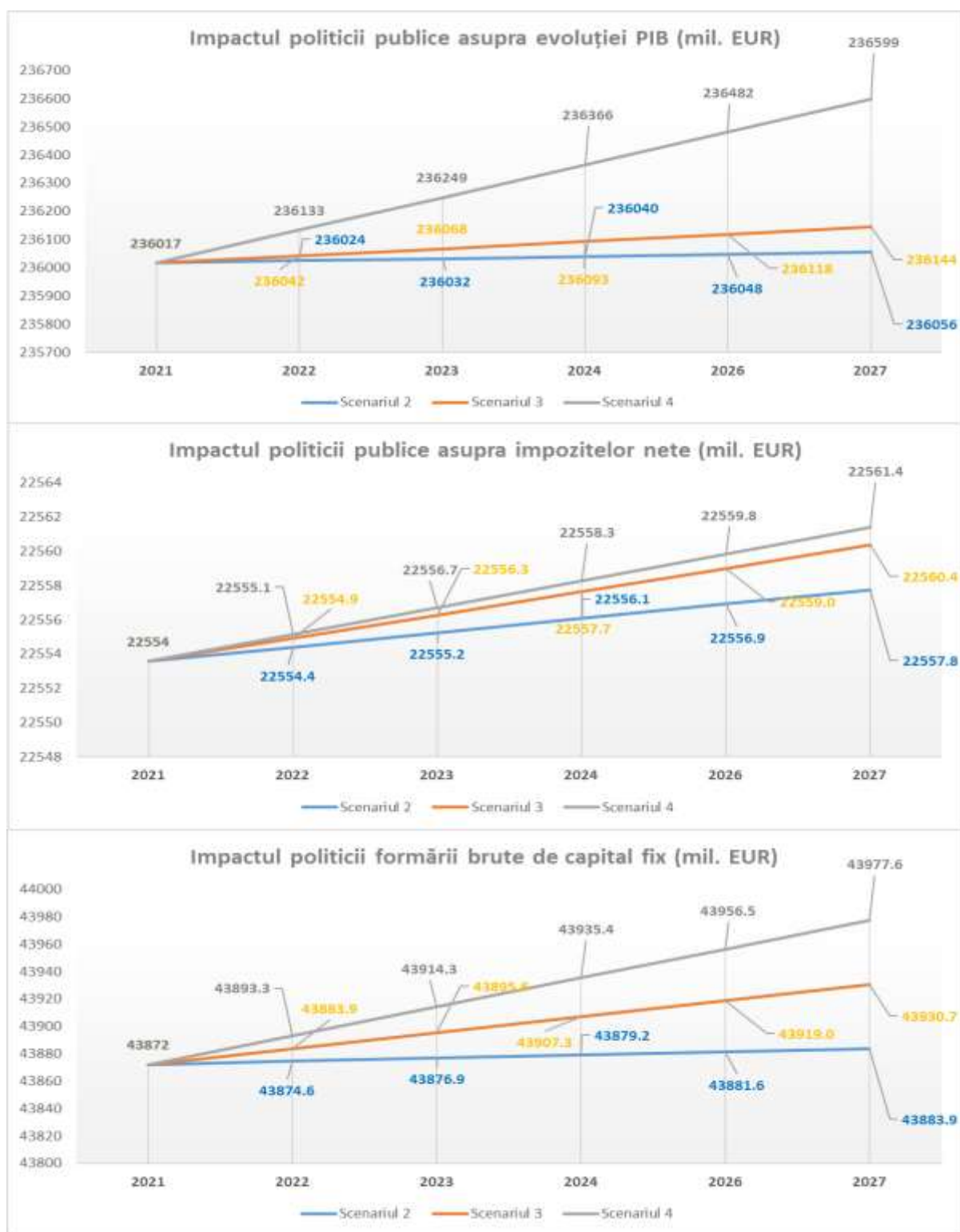
Formarea brută de capital fix

Scenariul	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2026	2027
Scenariul 2	49629	53283	43872	43874.6	43876.9	43879.2	43881.6	43883.9
Scenariul 3	49629	53283	43872	43883.9	43895.6	43907.3	43919.0	43930.7
Scenariul 4	49629	53283	43872	43893.3	43914.3	43935.4	43956.5	43977.6

Sursa: prelucrare proprie după datele INS (1996-2021)

Valorile prezentate în Tabelul 11 sunt valori în plus adăugate la PIB, impozitele nete și și la formarea brute de capital fix (investițiile de capital), în fiecare an, pentru cele 3 scenarii în care se aplică instrumentul de politică publică, generate exclusiv de acest lucru. Sunt valori care surprind efectul de antrenare dinspre sectorul analizat (sectorul construcțiilor) la nivel național, efect estimat pe baza modelului nostru pe două nivele. Aceste valori sunt prezentate și grafic pe baza datelor din aceste tabele și pleacă pentru perioada 2019 – 2021 de la valori estimate în EUR (folosind cursul de schimb mediu anual).

Figura 11 – Impactul politicii publice asupra PIB

Sursa: prelucrare proprie după datele INS (1996-2021)

4.2. Impactul bugetar și financiar

Pentru a estima *impactul bugetar* al politicii publice am folosit estimările din Secțiunea 4.1. și le-am detaliat pe două nivele de analiză:

- a. **Impactul bugetar estimat la nivelul sectorului construcțiilor din România:** este derivat din faptul că introducerea cardului social va avea impact pozitiv asupra muncii nedeclarate, va consolida egalitatea de șansă pentru companiile din sectorul construcțiilor (indiferent de dimensiunea acestora) și va îmbunătăți semnificativ mediul concurențial și mecanismele de piață;
- b. **Impactul fiscal-bugetar estimat la nivel național:** prin efectul de antrenare al creșterii PIB estimat, putem obține și o imagine cu privire la impactul pe care îl are instrumentul de politică publică propus de noi pentru sectorul de construcții din România. Am avut în vedere impozitele nete (deja analizate în Secțiunea 4.1. dar și încasările de TVA la nivel național estimate pe baza dinamicii consumului).

a. Impactul bugetar estimat la nivelul sectorului construcțiilor din România

În estimările noastre privind impactul bugetar la nivelul sectorului de construcții din România am inclus următoarele două tipuri de contribuții fiscale:

- Contribuțiile pe salarii plătite de sectorul de construcții din România
- Impozitul pe profit generat de activitatea de construcții din România

În estimarea impactului asupra contribuțiilor plătite de sectorul de construcții din România am plecat de la ritmul mediu multi-anual prezentat în Tabelul 12.

Tabel 12 – Valorile medii multi-anuale pentru contribuțiile pe salarii plătite de sectorul construcțiilor din România

Indicatorul	1996 - 2021	2007 - 2021	Ultimii 10 ani	Ultimii 5 ani
Contribuțiile pe salarii plătite de sectorul de construcții din România (%)	20.4%	7.0%	3.9%	9.3%

Sursa: prelucrare proprie după datele INS (1996-2021)

În baza acestor valori medii multi-anuale, am estimat pentru cele 3 scenarii în care se va introduce cardul social (diferite variante), conform valorilor din Tabelul 13.

Tabel 13 – Ipotezele de creștere, conform celor 3 scenarii

Indicatorul	Scenariul 2 (minimalist)	Scenariul 3 (mediu)	Scenariul 4 (optim)
Contribuțiile pe salarii plătite de sectorul de construcții din România (%)	5%	10%	12%

Sursa: prelucrare proprie după datele INS (1996-2021)

Aceste estimări ne-au permis să determinăm impactul direct pe care l-ar avea politica publică asupra contribuțiilor sociale plătite de sectorul de construcții din România (cele trei scenarii). Estimările au vizat contribuția la pensii a sectorului de construcții și contribuțiile plătite de angajatori pentru salariile brute ale angajaților.

Tabel 14 – Ipotezele de creștere pentru contribuțiile pe salarii, conform celor 3 scenarii

Contribuția la pensie (sector construcții, mil. EUR)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Scenariul 2	1010	1087	1173	1232	1294	1358	1426	1497
Scenariul 3	1010	1087	1173	1291	1420	1562	1718	1890
Scenariul 4	1010	1087	1173	1314	1472	1648	1846	2068

Contribuții angajatori (sector construcții, mil. EUR)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Scenariul 2	107	115	124	130	137	144	151	158
Scenariul 3	107	115	124	137	150	165	182	200
Scenariul 4	107	115	124	139	156	174	195	219

Total taxe plătite pe salarii (sector construcții, mil. EUR)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Scenariul 2	1117	1202	1297	1362	1430	1502	1577	1656
Scenariul 3	1117	1202	1297	1427	1570	1727	1900	2090
Scenariul 4	1117	1202	1297	1453	1628	1823	2042	2287

Sursa: prelucrare proprie după datele INS (1996-2021)

Am estimat și valorile anuale în plus adăugate prin aceste contribuții. Valorile sunt sintetizate în Tabelul 15, pentru toate cele 3 scenarii.

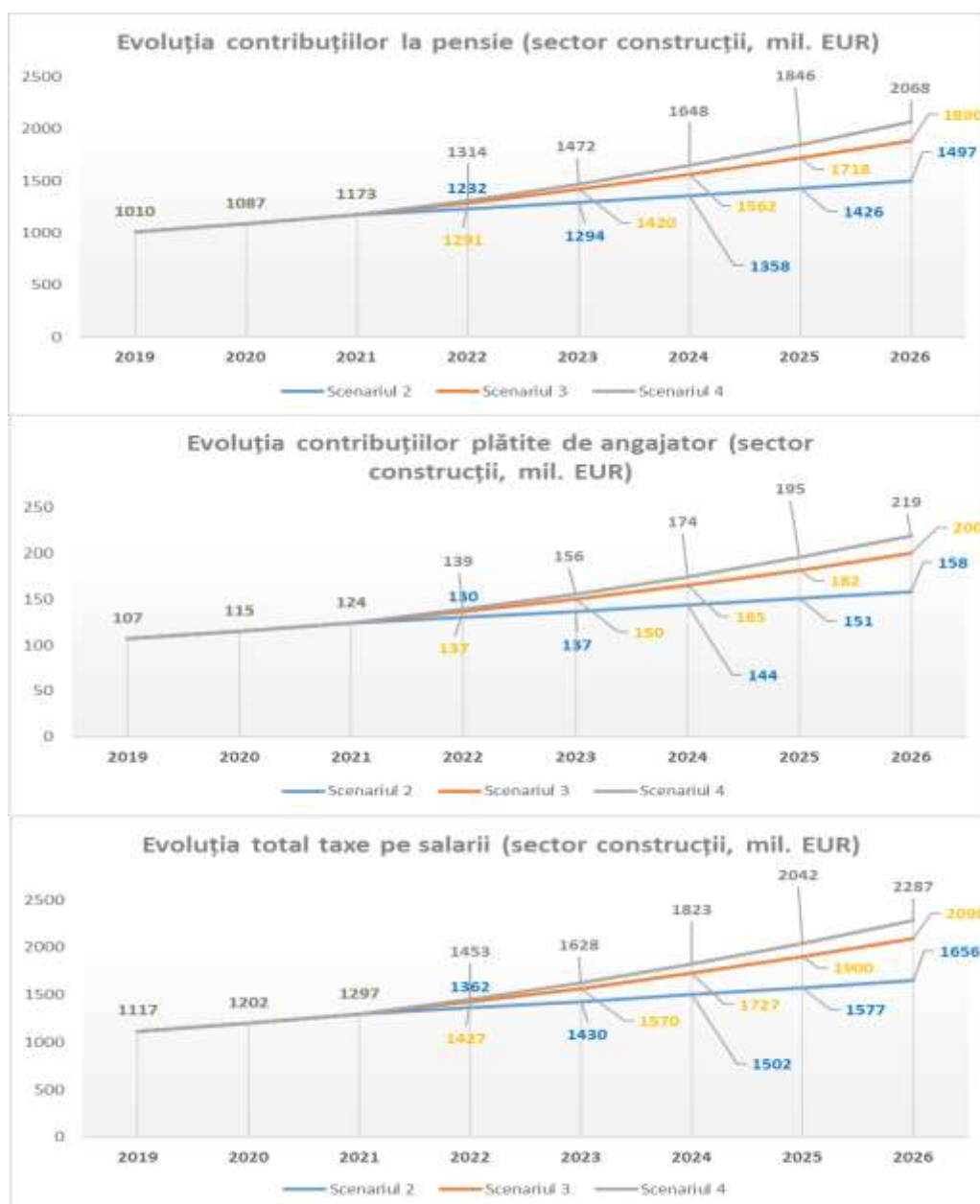
Tabel 15 – Ipotezele de creștere, conform celor 3 scenarii

Scenarii (mil. EUR)	Diferențe / an, mil. EUR		
	Contribuția la pensie/an	Contribuții angajator / an	Total taxe salarii / an
Scenariul 2	59	6	65
Scenariul 3	117	12	130
Scenariul 4	141	15	156

Sursa: prelucrare proprie după datele INS (1996-2021)

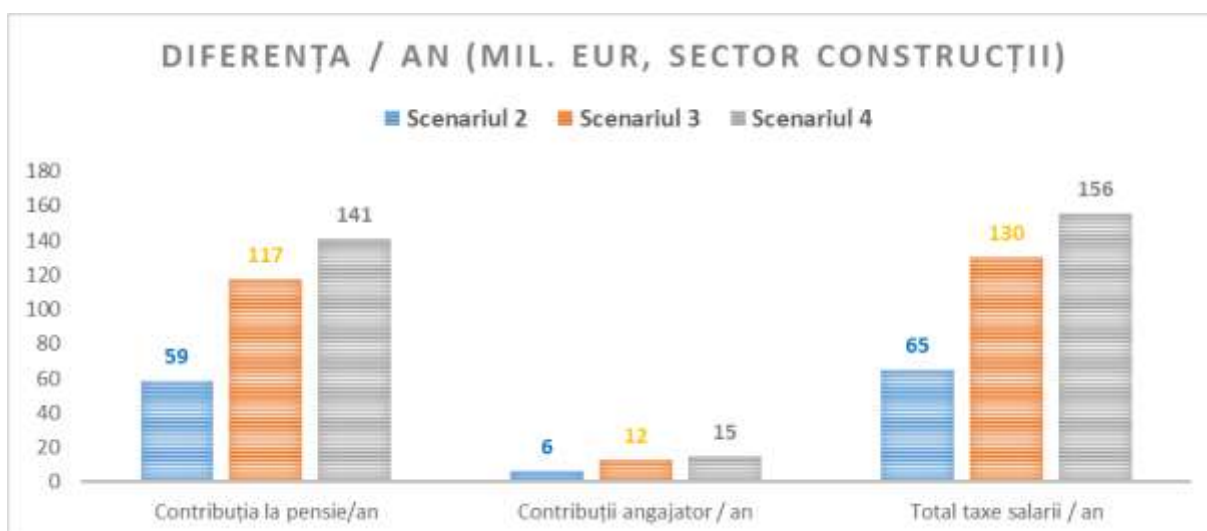
Așa cum rezultă din datele obținute de noi, aplicarea politicii publice va duce la un plus de 59 mil. EUR/an contribuție la pensie în Scenariul 2, un plus 117 mil. EUR/an în Scenariul 3 și un plus de 141 mil. EUR / an în Scenariul 4. Estimările obținute sunt sintetizate în graficele de mai jos.

Figura 12 – Evoluția contribuțiilor la pensie la nivel de sector

Sursa: prelucrare proprie după datele INS (1996-2021)

Figura 13 – Diferența contribuțiilor în funcție de scenariu

Sursa: prelucrare proprie după datele INS (1996-2021)

Un alt impact direct important estimat de noi este cel asupra impozitelor nete plătite de sectorul de construcții din România. Conform estimărilor noastre, va exista și un impact direct fiscal adițional, pe lângă cel legat de contribuțiile pe salarii plătite de sector. Aceste estimări făcute de noi (pe cele 3 scenarii) sunt prezentate în Tabelul 16 și în graficele aferente. Acest impact este unul important, unul consistent.

Tabel 16 – Impactul asupra impozitelor nete plătite de sectorul de construcții din România

Impozitele nete sectorul construcțiilor (mil. EUR)

Scenariul	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Scenariul 2	1565	1485	1679	1704	1730	1756	1782	1809
Scenariul 3	1565	1485	1679	1721	1764	1808	1853	1900
Scenariul 4	1565	1485	1679	1847	2032	2235	2458	2704

Sursa: prelucrare proprie după datele INS (1996-2021)

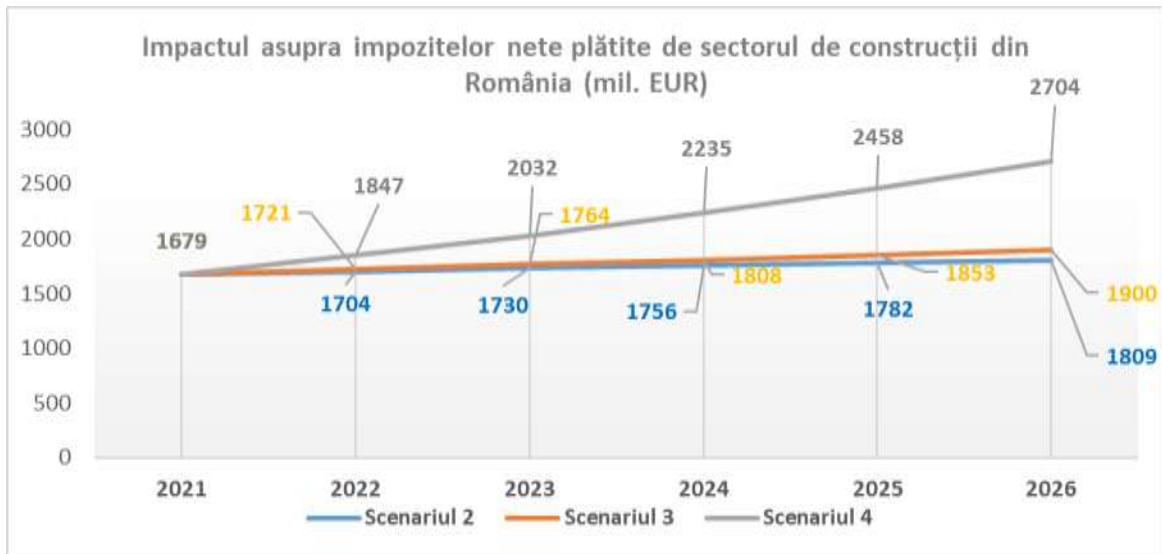
Tabel 17 – Diferența valorică indusă de politica publică asupra impozitelor nete, cele 3 scenarii (mil. EUR)

Scenarii (mil. EUR)	Diferență impozite nete / an
Scenariul 2	25
Scenariul 3	42
Scenariul 4	168

Sursa: prelucrare proprie după datele INS (1996-2021)

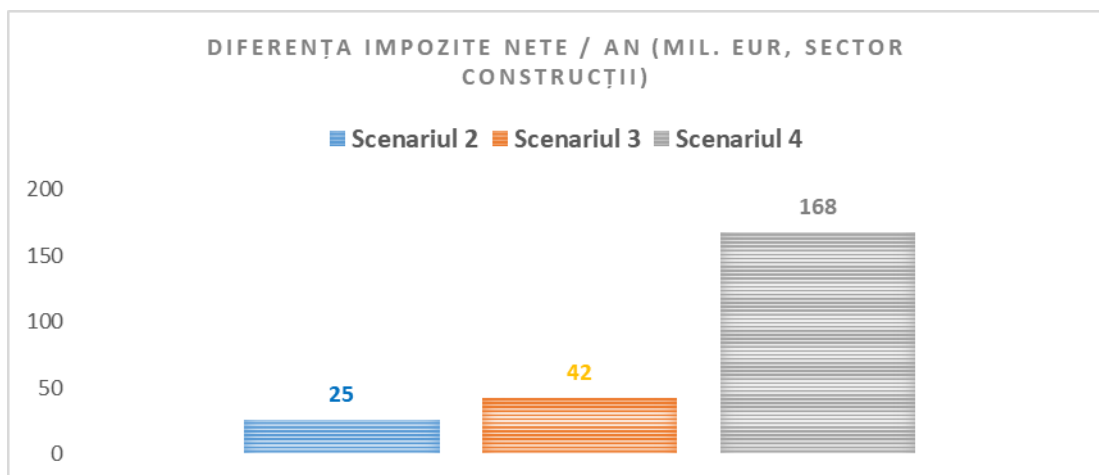
Estimările noastre indică un plus de 25 milioane EUR / an în Scenariul 2 ca impozit net generat direct de dezvoltarea sectorului de construcții ca urmare a aplicării acestui instrument de politică publică și de 168 milioane EUR / an în Scenariul 4. În aceste estimări am luat în considerare dinamica valorii adăugate brute la nivel național și la nivelul sectorului de construcții din România, impozitele nete generate la nivel național și la nivel de sector precum și dinamica acestora.

Figura 14 – Impactul asupra impozitelor nete plătite de sectorul de construcții din România

Sursa: prelucrare proprie după datele INS (1996-2021)

Figura 15 – Diferența impozitelor nete în funcție de scenariu

Sursa: prelucrare proprie după datele INS (1996-2021)

b. Impactul bugetar estimat la nivel național

Pe lângă impactul fiscal direct estimat la nivelul sectorului de construcții din România, am realizat și o estimare a efectului de antrenare la nivel național asupra încasărilor din TVA. Pentru modelarea acestui impact fiscal am avut în vedere influența sectorului de construcții asupra consumului final, ca element central al analizei noastre. În Tabelul 18 am sintetizat valorile pe cele 3 scenarii care implică introducerea cardului social. În Tabelul 19 am prezentat valoric impactul anual estimat asupra TVA.

Tabel 18 – Impactul asupra încasărilor de TVA ca urmare a aplicării politicii publice

Impactul estimat asupra încasărilor de TVA (mil. EUR)

Scenarii:	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Scenariul 2	9613.0	9616.6	9620.2	9623.8	9627.4	9631.1
Scenariul 3	9613.0	9622.6	9632.2	9641.9	9651.5	9661.2
Scenariul 4	9613.0	9632.2	9651.4	9670.7	9690.0	9709.3

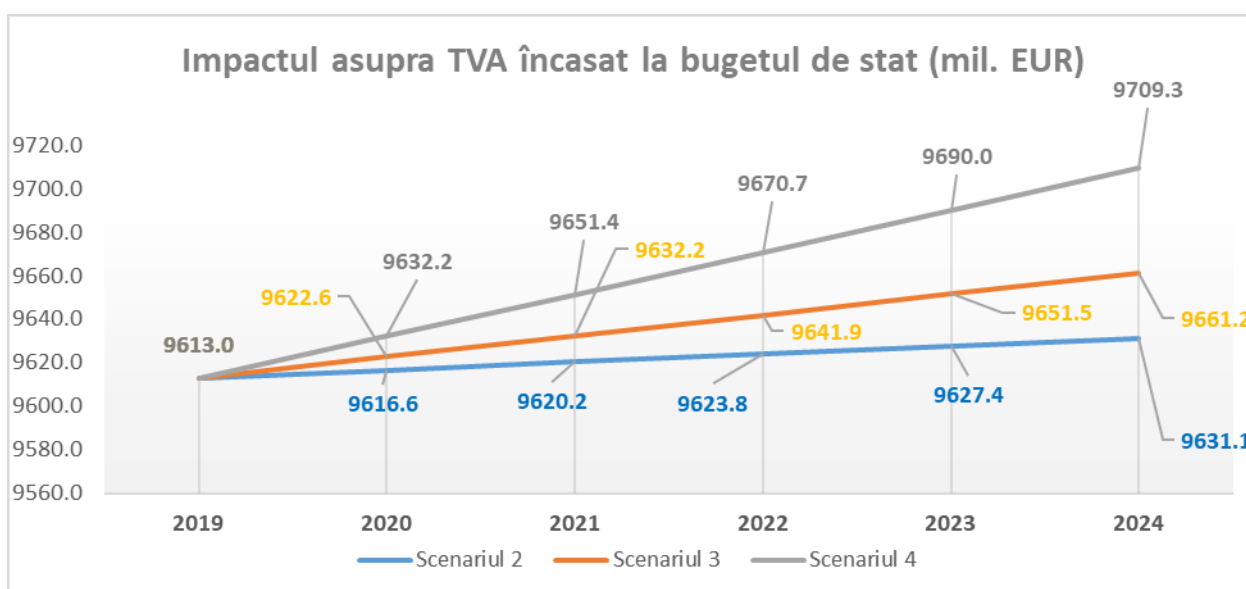
Sursa: prelucrare proprie după datele INS (1996-2021)

Tabel 19 – Diferența valorică indusă de politica publică asupra TVA (mil. EUR)

Scenarii:	Impact TVA / an (mil. EUR)
Scenariul 2	3.6
Scenariul 3	9.6
Scenariul 4	19.2

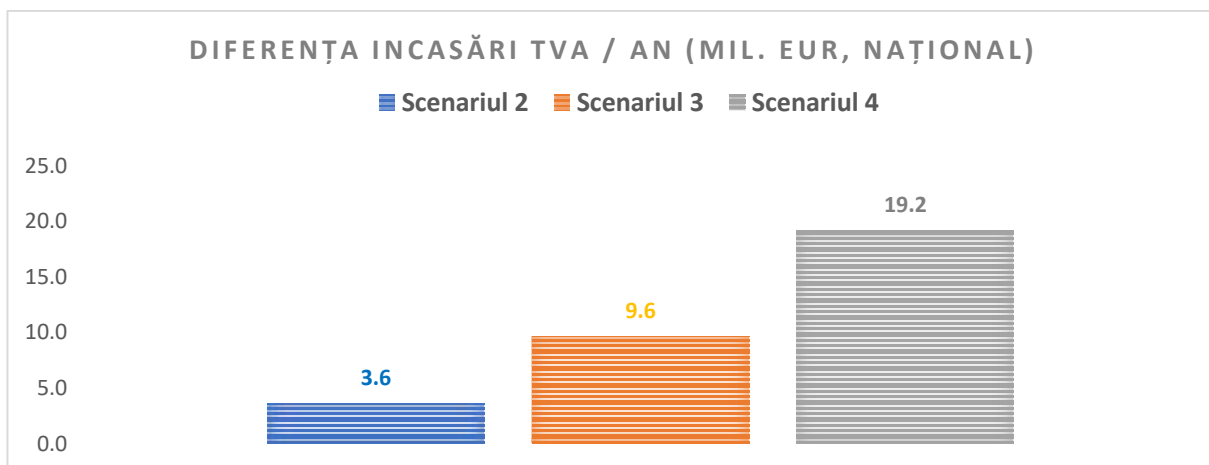
Sursa: prelucrare proprie după datele INS (1996-2021)

Figura 16 – Impactul asupra TVA încasat la bugetul de stat

Sursa: prelucrare proprie după datele INS (1996-2021)

Figura 17 – Diferența încasărilor de TVA în funcție de scenariu

Sursa: prelucrare proprie după datele INS (1996-2021)

Conform estimărilor noastre, impactul fiscal-bugetar direct al introducerii cardului social în sectorul de construcții poate fi sintetizat astfel:

a. Impactul fiscal-bugetar DIRECT:

- **Impactul direct anual** asupra contribuțiilor aferente salariilor pentru sectorul construcțiilor este estimat după cum urmează:
 - Scenariul 2: 65 milioane EUR / an total contribuții în sectorul de construcții
 - Scenariul 3: 130 milioane EUR / an total contribuții în sectorul de construcții
 - Scenariul 4: 156 milioane EUR / an total contribuții în sectorul de construcții
- **Impactul direct anual** asupra impozitelor nete plătite de sectorul construcțiilor din România este estimat după cum urmează:
 - Scenariul 2: 25 milioane EUR / an total impozite nete plătite de sectorul de construcții
 - Scenariul 3: 42 milioane EUR / an total impozite nete plătite de sectorul de construcții
 - Scenariul 4: 168 milioane EUR / an total impozite nete plătite de sectorul de construcții

Tabel 20 – Sinteza impactului fiscal-bugetar anual direct estimat în cele 3 scenarii (mil. EUR)

Scenariul:	Total taxe salarii / an	Total impozite nete/ an	Total impact direct
Scenariul 2	65	25	90
Scenariul 3	130	42	172
Scenariul 4	156	168	324

Sursa: prelucrare proprie după datele INS (1996-2021)

b. Impactul fiscal-bugetar INDIRECT (efectul de antrenare sau de domino):

- **Impactul indirect anual** asupra impozitelor nete la nivel național este estimat după cum urmează:

- Scenariul 2: 0,84 milioane EUR / an total contribuții în sectorul de construcții
- Scenariul 3: 1,36 milioane EUR / an total contribuții în sectorul de construcții
- Scenariul 4: 1,57 milioane EUR / an total contribuții în sectorul de construcții

- **Impactul indirect anual** asupra încasărilor din TVA la nivel național este estimat după cum urmează:

- Scenariul 2: 3,6 milioane EUR / an total impozite nete plătite de sectorul de construcții
- Scenariul 3: 9,6 milioane EUR / an total impozite nete plătite de sectorul de construcții
- Scenariul 4: 19,2 milioane EUR / an total impozite nete plătite de sectorul de construcții

Tabel 21 – Sinteza impactului fiscal-bugetar anual indirect estimat în cele 3 scenarii (mil. EUR)

Scenariul:	Total impozite nete / an	Total încasări TVA / an	Total impact indirect
Scenariul 2	0.84	3.6	4.5
Scenariul 3	1.36	9.6	11.0
Scenariul 4	1.57	19.2	20.8

Sursa: prelucrare proprie după datele INS (1996-2021)

Având în vedere toate aceste rezultate, estimările noastre indică un impact total fiscal bugetar de minim **95 milioane EUR / an** (Scenariul 2) și de maxim **345 milioane EUR / an** (Scenariul 4), în acest impact estimat incluzând atât impactul direct (contribuții pe salariile plătite de sector, impozitele nete plătite de sector) cât și impactul indirect prin efectul de antrenare (impozite nete și încasări din TVA la bugetul de stat).

În baza discuțiilor pe care le-am avut cu furnizorii de servicii de carduri sociale, costurile primite de la aceștia oscilează între **7 EUR/card și 10 EUR/card**, în funcție de complexitatea și de facilitățile pe care acesta le oferă. Având în vedere că piața construcțiilor din România înseamnă undeva la **500.000 angajați**, costul implementării acestei politici publice ar fi undeva între **3.500.000 EUR și 5.000.000 EUR**. Acest cost s-ar repartiza pe o perioadă între 3 și 5 ani, în funcție de valabilitatea cardului.

Analiza cost-beneficiu pe care am realizat-o în această secțiune arată că aceste costuri cu această politică publică (indiferent de varianta de card aleasă) se justifică prin beneficiile economice clare, inclusiv cele fiscal-bugetare

4.3. Impactul social

În estimarea impactului social am analizat următoarele aspecte:

- a. Impactul introducerii cardului social asupra economiei subterane din România
- b. Impactul introducerii cardului social asupra muncii nedeclarate
- c. Impactul asupra evenimentelor care intră sub incidența legislației SSM.

a. Impactul introducerii cardului social asupra economiei subterane din România

Pentru analiza acestui impact am pornit de la datele cu privire la economia subterană în țările care au introdus cardul social în construcții. În analiză am introdus următoarele țări: Belgia (a introdus cardul în 2014); Danemarca (a introdus cardul în 2014); Finlanda (a introdus cardul în 2014); Franța (a introdus cardul în 2010); Germania (a introdus cardul în 2009); Italia (a introdus cardul în 2006); Lituania (a introdus cardul în 2003); Luxemburg (a introdus cardul în 2014); Olanda (a introdus cardul în 2014); Spania (a introdus cardul în 2007) și Suedia (a introdus cardul în 2016).

În baza datelor disponibile cu privire la dimensiunea economiei subterane (estimată ca procent din PIB) în aceste țări înainte și după momentul introducerii cardului social, am calculat două tipuri de medii a valorilor înregistrate de economia subterană înainte de introducerea acestei politici publice și după introducerea acesteia. Am făcut acest calcul pe un orizont mai mare de timp (efectul pe termen lung) – de 5 ani și pe un orizont mai scurt de timp (efectul pe termen scurt) – de 3 ani. Pe baza valorilor medii calculate pe cele două orizonturi de timp, am estimat diferențele dintre perioada de dinainte și perioada de după pentru fiecare țară care a introdus acest instrument de politică publică. Rezultatele pentru orizontul de timp de 5 ani sunt sintetizate în Tabelul 22 și rezultatele pentru orizontul de timp de 3 ani sunt sintetizate în Tabelul 23.

Cu o singură excepție, Luxemburg pe orizontul de 3 ani, în toate țările analizate care au introdus cardul social au fost înregistrate diminuări ale economiei subterane estimată ca procent din PIB. Efectul pe termen scurt (3 ani) este mai mare decât efectul pe termen mai lung (5 ani), ceea ce arată că impactul introducerii acestei măsuri se diluează odată cu trecerea timpului.

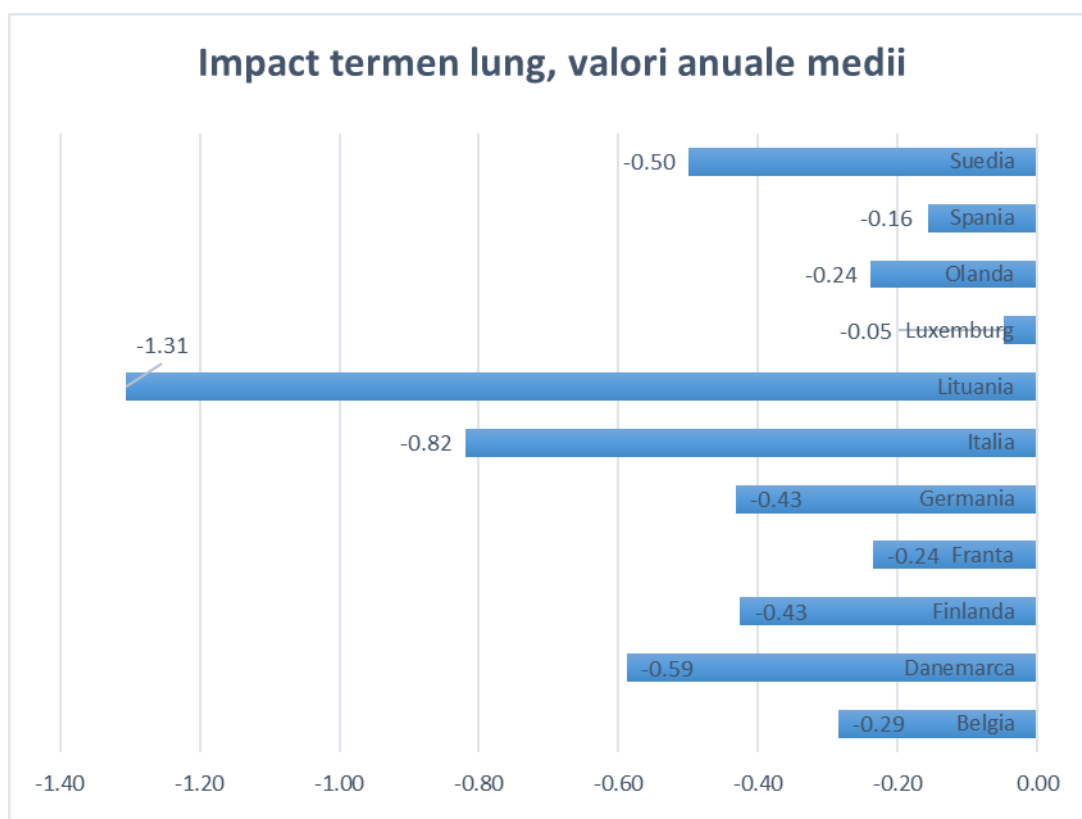
Cel mai important impact pe termen lung (scădere a economiei subterane) s-a înregistrat în Lituania, Italia și Danemarca, în timp ce cel mai scăzut impact s-a înregistrat în Luxemburg, Spania, Olanda și Franța.

Tabel 22 – Impactul asupra economiei subterane în țările care au introdus cardul social în construcții (orizontul de timp 5 ani)

Țara	Media 5 ani înainte	Media 5 ani după	Diferența
Belgia	17.10	15.67	-0.29
Danemarca	13.70	10.76	-0.59
Finlanda	13.64	11.51	-0.43
Franța	12.14	10.96	-0.24
Germania	15.08	12.92	-0.43
Italia	25.84	21.74	-0.82
Lituania	33.40	26.88	-1.31
Luxemburg	8.32	8.08	-0.05
Olanda	9.72	8.53	-0.24
Spania	21.40	20.62	-0.16
Suedia	13.94	11.44	-0.50

Sursa: prelucrare proprie după datele Eurostat

Figura 18 – Impact pe termen lung, valori medii anuale

Sursa: prelucrare proprie după datele Eurostat

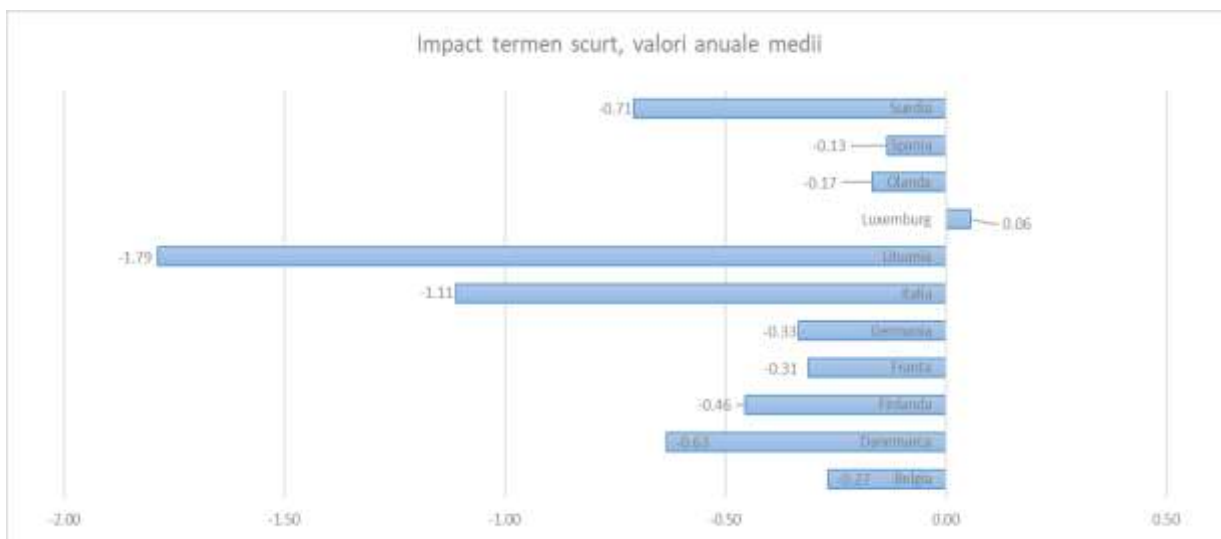
Cel mai mare impact pe termen scurt s-a înregistrat în Lituania, Italia și Suedia în timp ce cel mai redus impact pe termen scurt s-a înregistrat în Luxemburg, Spania și Olanda.

Tabel 23 – Impactul asupra economiei subterane în țările care au introdus cardul social în construcții (orizontul de timp 3 ani)

Țara	Media 3 ani înainte	Media 3 ani după	Diferența
Belgia	16.77	15.97	-0.27
Danemarca	13.40	11.50	-0.63
Finlanda	13.33	11.97	-0.46
Franța	11.50	10.57	-0.31
Germania	14.63	13.63	-0.33
Italia	25.23	21.90	-1.11
Lituania	33.27	27.90	-1.79
Luxemburg	8.13	8.30	0.06
Olanda	9.47	8.97	-0.17
Spania	20.80	20.40	-0.13
Suedia	13.57	11.44	-0.71

Sursa: prelucrare proprie după datele Eurostat

Figura 19 – Impact pe termen scurt, valori medii anuale

Sursa: prelucrare proprie după datele Eurostat

Extrapolând aceste rezultate, pe baza valorii medii pe termen scurt și pe termen lung, am estimat și pentru România un impact asupra economiei subterane generat de introducerea cardului social în construcții (cele 4 opțiuni). În analiza impactului asupra economiei subterane am izolat sectorul de construcții, adică am ținut cont de ponderea acestui sector la formarea PIB-ului (6.4% în 2019). Acest impact se datorează exclusiv aplicării politicii publice în acest sector.

Tabel 24 – Impactul asupra economiei subterane din România din sectorul de construcții

Impact România - % din PIB / an	Scenariul 1	Scenariul 2	Scenariul 3	Scenariul 4
Impactul pe termen scurt	0%	-0.006%	-0.019%	-0.032%
Impactul pe termen lung	0%	-0.003%	-0.013%	-0.026%

Impact România - Valoric / an	Scenariul 1	Scenariul 2	Scenariul 3	Scenariul 4
Impactul pe termen scurt	0	-14	-43	-71
Impactul pe termen lung	0	-7	-29	-57

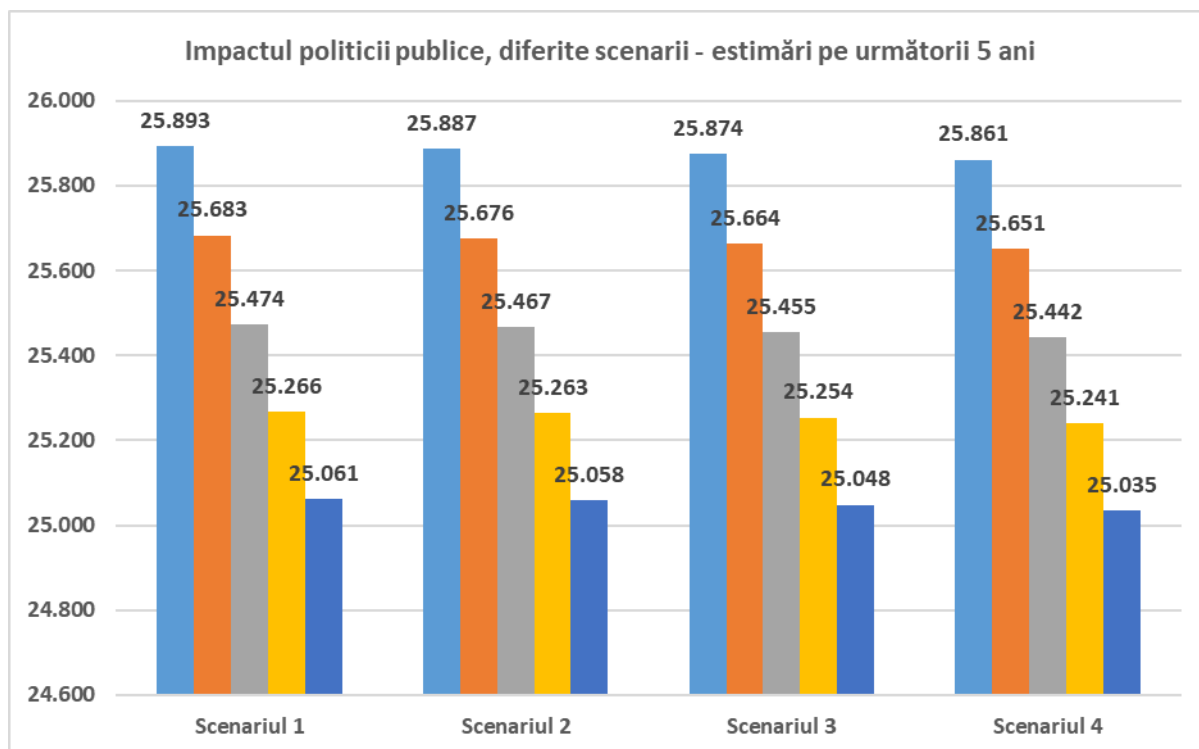
Sursa: prelucrare proprie după datele Eurostat

Tabel 25 – Centralizator impact estimat, diferite scenarii

Scenarii	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Scenariul 1	26.90	26.32	26.11	25.893	25.683	25.474	25.266	25.061
Scenariul 2	26.90	26.32	26.11	25.887	25.676	25.467	25.263	25.058
Scenariul 3	26.90	26.32	26.11	25.874	25.664	25.455	25.254	25.048
Scenariul 4	26.90	26.32	26.11	25.861	25.651	25.442	25.241	25.035

Sursa: prelucrare proprie după datele Eurostat

Figura 20 – Impactul politicii publice pe 5 ani, diferite scenarii

Sursa: prelucrare proprie după datele Eurostat

b. Impactul introducerii cardului social asupra muncii nedeclarate

Pentru analiza acestui impact am pornit de la estimările cu privire la evoluția economiei subterane ca urmare a aplicării instrumentului de politică publică vizat prin această propunere pe următorii ani, pe scenarii. Pentru a estima impactul asupra muncii nedeclarate am folosit ultimele rapoarte disponibile ale Comisiei Europene pe problema muncii nedeclarate. Acestea indică pentru România un procent de 18,9% din forța de muncă în mediul privat și de 14,5% din total forța de muncă disponibilă la nivel național (la nivelul anului 2017)¹⁷.

În baza ultimului raport disponibil, la nivelul sectorului de construcții este estimat un număr între 110.000 și 120.000 de persoane lucrează la negru sau la gri, din totalul de circa 500.000 de lucrători angajați în sectorul construcțiilor din România. Procentul, în cazul sectorului de construcții, este mai mic decât media națională, date fiind problemele cu forța de muncă din acest sector (emigrația în interiorul Pieței Unice)¹⁸.

În Tabelul 25 am sintetizat estimările noastre cu privire la impactul pe care l-ar avea introducerea cardului social în construcții asupra muncii nedeclarate, în cele 4 scenarii. Impactul este estimat pe an.

¹⁷ Colin C. Williams, Predrag Bejakovic, Davor Mikulic, Josip Franic, Abbi Kedir and Ioana A. Horodnic, "An evaluation of the scale of undeclared work in the European Union and its structural determinants: estimates using the Labour Input Method", European Commission, Noiembrie 2017, pag. 13 – 15, Link:

¹⁸ European Semester Thematic Factsheet. Undeclared work., 2017, pag. 2, Link: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/file_import/european-semester-thematic-factsheet-undeclared-work_en.pdf

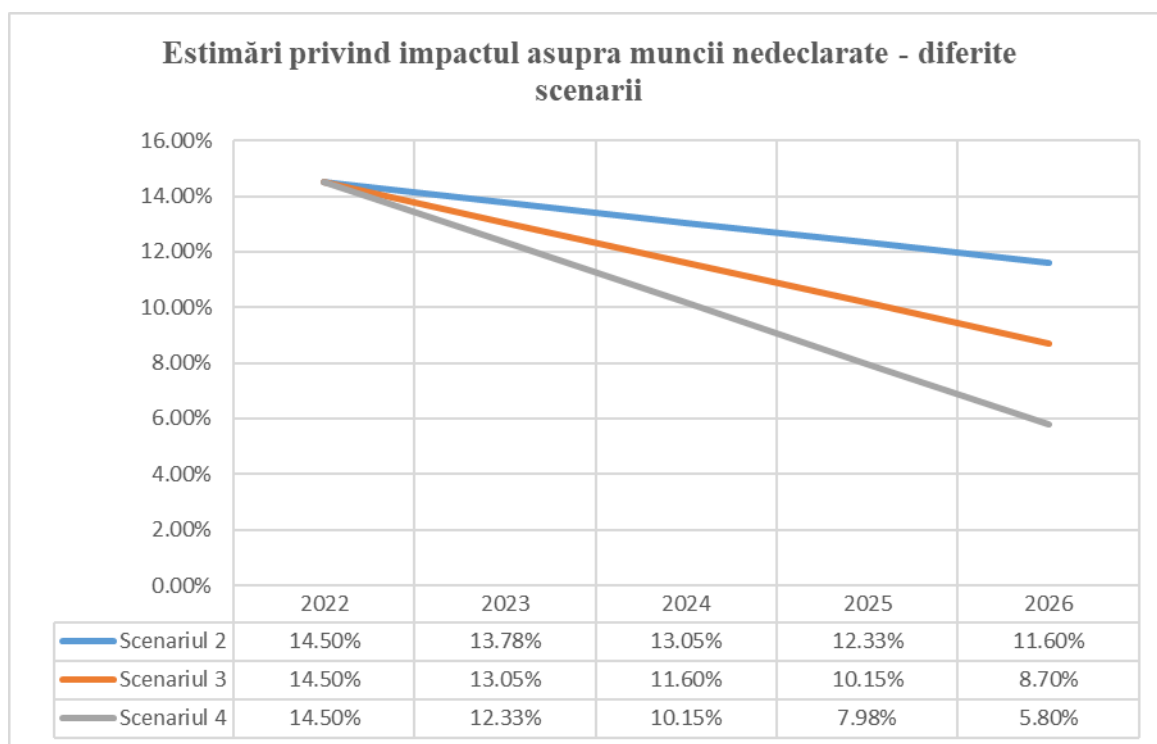
Tabel 26 – Centralizator impact estimat, diferite scenarii

Categorii	Scenariul 1	Scenariul 2	Scenariul 3	Scenariul 4
Evoluție muncă nedeclarată - % din angajați total	0.0%	-0.7%	-1.5%	-2.2%

Evoluția muncii nedeclarate - % total forță de muncă	2022	2023	2024	2025	2026
Scenariul 2	14.50%	13.78%	13.05%	12.33%	11.60%
Scenariul 3	14.50%	13.05%	11.60%	10.15%	8.70%
Scenariul 4	14.50%	12.33%	10.15%	7.98%	5.80%

Sursa: prelucrare proprie după datele Eurostat

Figura 21 – Impactul politicii publice pe 5 ani, diferite scenarii

Sursa: prelucrare proprie după datele Eurostat

Din estimările noastre, dacă se aplică scenariul 4, munca nedeclarată în sectorul de construcții poate scădea la nivele acceptabile și apropiate de media țărilor dezvoltate din Uniunea Europeană într-un orizont de timp de 5-6 ani.

c. Impactul asupra evenimentelor care intră sub incidența legislației SSM.

Un ultim impact social estimat de noi este cel legat de accidente de muncă și alte evenimente care intră sub incidența legislației SSM. Pentru a estima acest impact am pornit de la statistica cu privire la accidente de muncă și la rata de incidență (accidente de muncă raportate la 100.000 de angajați) pentru sectorul de construcții din România, conform Eurostat, sintetizată în Tabelul 27.

Tabel 27 – Evoluția accidentelor de muncă în sectorul de construcții din România, I

Indicatorii	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Incidența la 100.000 lucrători	23.41	15.84	17.3	16.4	17.22	15.26	17.72	14.64	14.27	13.93	9.71	10.19
Numărul de accidente de muncă	136	115	95	59	65	56	67	57	57	56	39	61

Sursa: prelucrare proprie după datele Eurostat

Pe baza acestor estimări, am calculat un ritm mediu multi-anual pentru ambii indicatori, pentru întreaga perioadă analizată. Pornind de la aceste valori medii, am estimat un impact pe care l-ar putea avea introducerea cardului social în construcții, diferitele scenarii, sintetizate în Tabelul 28.

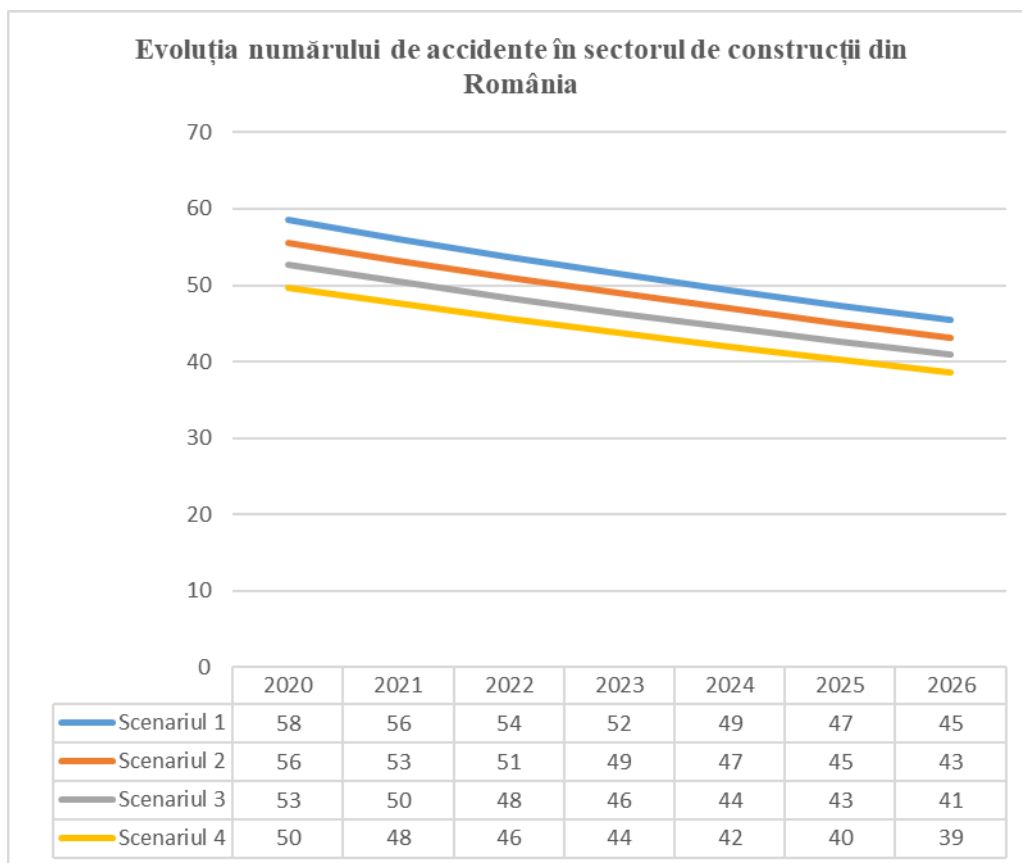
Tabel 28 – Evoluția accidentelor de muncă în sectorul de construcții din România, II

	Scenariul 1	Scenariul 2	Scenariul 3	Scenariul 4
Impact estimat pe an	0%	-5%	-10%	-15%

Număr de accidente	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Scenariul 1	58	56	54	52	49	47	45
Scenariul 2	56	53	51	49	47	45	43
Scenariul 3	53	50	48	46	44	43	41
Scenariul 4	50	48	46	44	42	40	39

Sursa: prelucrare proprie

Figura 22 – Evoluția numărului de accidente de muncă în sectorul de construcții din România

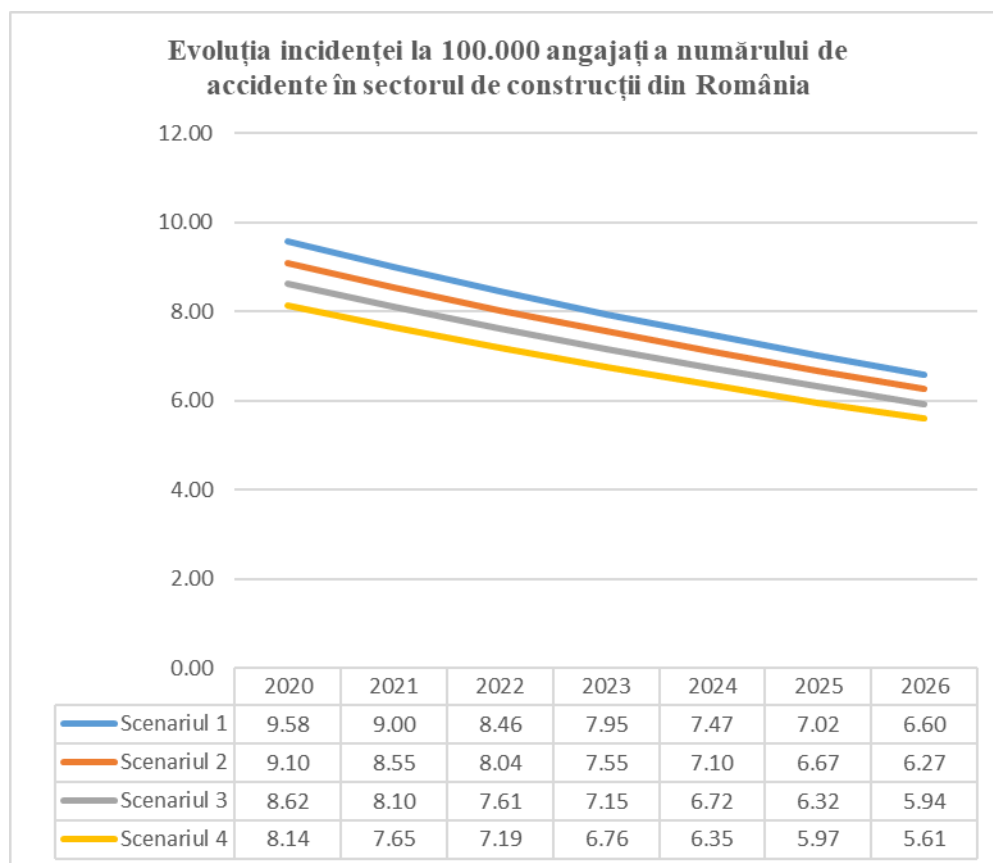
Sursa: prelucrare proprie

Tabel 29 – Rata de incidență a evoluției previzionate privind accidentele de muncă din sectorul de construcții

Rata de incidență	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Scenariul 1	9.58	9.00	8.46	7.95	7.47	7.02	6.60
Scenariul 2	9.10	8.55	8.04	7.55	7.10	6.67	6.27
Scenariul 3	8.62	8.10	7.61	7.15	6.72	6.32	5.94
Scenariul 4	8.14	7.65	7.19	6.76	6.35	5.97	5.61

Sursa: prelucrare proprie după datele Eurostat

Figura 23 – Evoluția incidenței accidentelor de muncă din sectorul de construcții la 100.000 angajați

Sursa: prelucrare proprie

4.4. Impactul asupra mediului înconjurător

Se estimează că proiectul de introducere a unui card social în sectorul de construcții din România nu va avea un impact semnificativ asupra mediului înconjurător. Cu toate acestea, estimăm câteva elemente care pot implica protecția mediului înconjurător:

- Cardurile sociale vor fi dintr-un material care este prietenos cu mediul înconjurător și care poate fi reciclat cu costuri minime;
- Cardurile sociale pot contribui la fluidizarea accesului în șantier, inclusiv la cei care subcontractează lucrări în șantier, furnizori, vizitatori etc.;
- Cardurile sociale digitalizează informațiile cu privire la angajați, fiind salvate o serie de costuri cu păstrarea dosarelor în format fizic, eforturi de depozitare la nivelul angajatorilor etc. Astfel, implementarea schemei de card social va conduce la reducerea semnificativă a spațiilor de arhivare a documentațiilor privind relațiile de muncă la nivelul angajatorilor dar și al autorităților publice de verificare și inspecție. În același timp, reducerea spațiilor de arhivare va determina diminuări ale consumului de energie electrică și termică.
- Utilizarea cardurilor sociale va elibera resurse importante la nivelul angajatorilor din construcții care pot fi direcționate și către acțiuni de protejare a mediului înconjurător.
- Utilizarea cardului social va determina reduceri importante ale consumului de hârtie.

Secțiunea 5. Selectarea opțiunii

În urma evaluării realizate, din cele 4 opțiuni analizate a fost selectată **Opțiunea 4: Introducerea unui card social al constructorului conținând informații complete și având ca funcție suplimentară verificarea informațiilor stocate prin intermediul bazei de date ANAF (scenariul maxim).**

Alegerea acestei opțiuni a fost determinată, pe de o parte, de faptul că Opțiunea 4 răspunde cel mai bine scopului și obiectivelor propunerii de politică publică, iar pe de altă parte de impactul economic, bugetar și financiar al acestei opțiuni (detaliat în Secțiunea 4) care este semnificativ mai mare decât al tuturor celorlalte opțiuni analizate.

În plus, o serie de argumente suplimentare diferențiază opțiunea propusă de celelalte opțiuni analizate. Astfel, Opțiunea 4:

- Reprezintă un corolar al experienței europene în materia introducerii cardurilor sociale în sectorul construcțiilor, adaptat însă specificului contextului național;
- Reprezintă o soluție digitalizată completă, adaptată progresului tehnic și tehnologic mondial actual, cu verificarea în timp a datelor stocate, prin accesarea bazelor de date existente;
- Este considerată cea mai bună opțiune pentru combaterea eficientă a fenomenului muncii nedecarate în sectorul de construcții, permițând o trasabilitate adecvată a relațiilor de muncă;
- Întrunește acordul partenerilor sociali relevanți și al instituțiilor publice potențial implicate;
- Răspunde în egală măsură așteptărilor și necesităților tuturor actorilor implicați: angajați, angajatori, autorități, parteneri sociali;
- Poate transforma sectorul construcțiilor din România într-un model de succes, care ar putea fi replicat și în alte state membre UE.

5.1. Modalitatea în care opțiunea rezolvă problema formulată inițial și răspunde scopului PPP

Opțiunea selectată răspunde în mod adecvat scopului propunerii de politică publică, prin implementarea acesteia urmând a fi introdus un instrument modern, complet digital și adaptat evoluțiilor tehnologice la nivel european, care să contribuie la combaterea fenomenului muncii nedecarate.

O sinteză a modului în care fiecare opțiune analizată contribuie la atingerea scopului propunerii de politică publică (PPP) este prezentată în tabelul de mai jos:

Tabel 30 – Modalitatea în care opțiunile analizate rezolvă problema formulată inițial și răspund scopului PPP

OPȚIUNE	MODALITATEA ÎN CARE OPȚIUNEA REZOLVĂ PROBLEMA /RĂSPUNDE SCOPULUI PPP - ARGUMENTE
OPȚIUNEA 1: Scenariul de referință/opțiunea non acțiune	N/A
OPȚIUNEA 2: Introducerea unui card social al constructorului conținând un set de informații de bază și având ca principală funcție identificarea angajatului și a angajatorului și a relației contractuale dintre aceștia (scenariul minim)	<p>În această opțiune conține, cardul ar urma să aibă în principal o <u>funcție de identificare a lucrătorului.</u></p> <p>Opțiunea 1 răspunde într-o mică măsură scopului PPP, respectiv acela de a combate munca nedeclarată din sectorul construcțiilor din România.</p> <p>Această opțiune nu ar permite verificarea în timp real a informațiilor contractuale prin intermediul bazei de date REVISAL, neaducând niciun beneficiu real în simplificarea actului de control respectiv în reducerea timpului și a volumului de muncă atât la nivelul angajatorilor cât și al autorităților.</p>
OPȚIUNEA 3: Introducerea unui card social al constructorului conținând un set de informații mai detaliate și având ca funcție suplimentară verificarea informațiilor stocate prin intermediul bazei de date REVISAL (scenariul mediu)	<p>Această opțiune ar permite atât identificarea lucrătorului cât și <u>verificarea relației de muncă</u> dintre angajator și angajat, respectiv a unor informații privind pregătirea și experiența profesională a angajaților și sănătatea /securitatea în muncă.</p> <p>Implementarea Opțiunii 2 ar reprezenta față de scenariul minim un pas înainte în implementarea unei scheme eficiente de card social, rezolvând totuși parțial problema identificată și răspunzând la un nivel mediu scopului PPP, neexistând posibilitatea verificării în timp real a informațiilor de natură fiscală privind veniturile obținute de către salariați și plata contribuțiilor către stat de către angajatori.</p>
OPȚIUNEA 4: Introducerea unui card social al constructorului conținând informații complete și având ca funcție suplimentară verificarea informațiilor stocate prin intermediul bazei de date ANAF (scenariul maxim)	<p>Această opțiune corespunde cel mai bine scopului PPP dat fiind faptul că ar asigura o trasabilitate exactă și o transparență completă a informațiilor privind forța de muncă din sectorul construcțiilor, contribuind într-o manieră eficient și eficace la atingerea scopului PPP de combatere a fenomenului muncii nedeclarate.</p>

Sursa: prelucrare proprie

Descrierea opțiunii alese

Opțiunea 4 propune introducerea unui card social al salariatului în construcții care să servească scopului fundamental al PPP, acela de combatere a fenomenului muncii nedeclarate.

În sensul celor de mai sus, se propun următoarele **recomandări și considerații** cu privire la introducerea unei scheme de card în sectorul construcțiilor din România:

SCOPUL CARDULUI

Principalul scop al introducerii cardului social este acela de identificare și de prevenire a muncii nedeclarate. În acest scop, cardul trebuie să permită accesul pe șantiere doar salariaților care îl dețin și să asigure verificarea automată datelor colectate/stocate prin conectarea la bazele de date existente.

GRUP ȚINTĂ

Cardul social va fi aplicat tuturor celor cca 500.000 de salariați din sectorul construcțiilor (conduri CAEN 41, 42, 43), precum și vizitatorilor șantierelor.

ADMINISTRATORUL SCHEMEI DE CARD SOCIAL

Schema de card social va fi gestionată de către un organism independent mixt (public-privat), tutelat de către stat. Se propune ca acesta să fie constituit din reprezentanți ai instituțiilor publice cu atribuții relevante în domeniu, respectiv ai partenerilor sociali reprezentativi. Acesta va gestiona sistemul de emiteră a cardurilor și întreaga bază de date electronică, urmând să apeleze în acest sens la furnizori specializați din piață.

APLICABILITATE

Introducerea cardului social se va realiza prin Lege, acesta urmând a deveni obligatoriu într-o perioadă de maxim 2 ani de la aprobarea Legii. Cardul se va aplica tuturor salariaților români și străini care lucrează în România.

SOLUȚIE TEHNICĂ

Cardul social va fi un card fizic cu cod QR. Citirea cardului se va realiza prin intermediul unei aplicații electronice. Cardul va avea o funcție de acces pe șantier, fără utilizare pentru întocmirea pontajului în prima etapă. Pe card se va introduce sigla deținătorului platformei.

MOD DE SUPORTARE A COSTURILOR

Costurile aferente gestionării schemei de card social vor fi suportate de către angajatori, respectiv de CASOC pentru membrii acesteia.

VALABILITATE

Cardul social va avea o durată de 5 ani (putând fi reemis în caz de deteriorare, furt sau pierdere).

ÎNCĂRCARE ȘI ACTUALIZARE DATE

În faza inițială, datele vor fi introduse de către angajatori, pentru angajații proprii, respectiv de către vizitatori; pe măsura conectării platformei electronice aferente schemei de card la bazele de date existente, informațiile vor fi accesate automat.

ACCESARE INFORMAȚII

Accesul la informațiile stocate pe card se va realiza pe nivele de competență: angajat, angajator (prin departamentul de resurse umane și/ sau personalul desemnat), responsabil SSM, autorități de control, partenerii sociali. Accesarea informațiilor se va face cu respectarea legislației privind protecția datelor personale.

VERIFICĂRI ȘI INSPECȚII

Utilizarea cadrului social va fi verificată de către instituțiile publice cu atribuții de control (Poliție, Inspectoratul General pentru Imigrări, Poliția de Frontieră, Autoritatea Vamală, Inspectoratul Muncii și Inspectoratele Teritoriale de Muncă, Agenția Națională de Administrare Fiscală). După cum am menționat, implementarea schemei de card social trebuie realizată de către toate companiile din sectorul construcțiilor din România într-o perioadă de maxim 2 ani. După această dată, autoritățile cu rol de inspecție și control vor fi abilitate să aplice sancțiuni conform prevederilor legale atât angajaților, cât și angajatorilor care nu s-au conformat legii.

CONȚINUTUL CARDULUI/INFORMAȚII STOCATE

Cardul ar urma să conțină:

- O serie de informații vizuale precum: fotografie angajat, nr. unic angajat, dată emiteră și dată expirare card, emitent, siglă emitent, precum și elemente anti-fraudare;
- Datele generale de identificare ale angajatului, inclusiv cele de identificare specifice muncitorilor străini, care să permită verificarea rapidă a acestora în bazele de date de evidență a persoanelor de către instituțiile abilitate: Poliție, Inspectoratul General pentru Imigrări;
- Anumite informații contractuale care să permită stabilirea unei legături între angajat și angajator, precum și identificarea lucrătorului cu șantierul de construcții. Toate aceste informații vor putea fi accesate de către Inspectoratul Muncii și Inspectoratele Teritoriale de Muncă prin accesarea bazei de date REVISAL;
- O serie de informații relevante privind nivelul de pregătire, calificările obținute, experiența profesională și instruirea în domeniul sănătății și securității în muncă; În acest fel, cardul propus va juca atât un rol de card social cât și de card profesional;
- Informații la zi despre plata de către angajatori a contribuțiilor datorate bugetului de stat pentru veniturile realizate de către angajați. Verificarea acestor informații ar urma să fie realizată prin accesarea bazei de date ANAF.

O descriere detaliată a elementelor de conținut ale cardului social, a instituțiilor implicate și a drepturilor de acces potențial alocate fiecăreia dintre acestea este inclusă în Anexa nr. 14 - Opțiunea de soluționare selectată.

5.2. Beneficiile și potențialele riscuri ale implementării opțiunii

Tabel 31 – Beneficii preconizate și riscuri potențiale

CATEGORIE DE BENEFICIARI	BENEFICII PRECONIZATE	RISURI POTENȚIALE
ANGAJAȚI	<ul style="list-style-type: none">▪ Creșterea nivelului de conștientizare al lucrătorilor din sectorul construcțiilor cu privire la importanța asigurării protecției sociale atât pe parcursul activității cât și ulterior la pensie▪ Condiții mai bune de securitate la locul muncă▪ Dezvoltarea competențelor digitale ale lucrătorilor din sectorul construcțiilor	

ANGAJATORI	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Debirocratizarea activității în relația cu angajații dar și cu autoritățile de inspecție și control, prin automatizarea unor procese și acțiuni ▪ Acces la informații privind istoricul și pregătirea profesională a angajaților ▪ Îmbunătățirea condițiilor de piață prin limitarea fenomenului concurenței neloiale ▪ Control îmbunătățit al accesului pe șantierele de construcții 	<ul style="list-style-type: none"> • Capacitatea limitată a anumitor companii de introducere și de actualizare a datelor în sistem
AUTORITĂȚI	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Simplificarea și reducerea timpului de realizare a controalelor pe șantier ▪ Acces la informații consolidate privind forța de muncă din domeniul construcțiilor ▪ Grad sporit de conformare fiscală, reflectat în creșterea veniturilor la bugetul de stat 	

Sursa: prelucrare proprie

Partenerii sociali, prin organismul mixt în care sunt parte, vor putea avea acces la date și informații statistice consolidate cu privire la forța de muncă din sectorul construcțiilor pentru realizarea de analize, studii și rapoarte la nivel de sector.

5.3. Categoriile de beneficiari și grupurile care vor suporta costuri (de conformare, administrative, financiare etc.) ca urmare a implementării opțiunii

Costul cardurilor sociale în sectorul construcțiilor din România este estimat a fi de cca 7-10 Euro/card. Pornind de la experiența europeană în domeniu care arată că în majoritatea statelor europene cu preocupări în acest domeniu costurile sunt suportate de fie de către angajatori, fie de către instituții paritare, precum și de la contextul național actual, se propune ca suportarea costurilor aferente schemei de card social să rămână în sarcina angajatorilor.

5.4. Costul bugetar total estimat și orice alte tipuri de costuri pe care implementarea opțiunii le generează. Se va estima și venitul total, dacă implementarea PPP generează venituri

În raport cu acest cost relativ redus, beneficiile economice, inclusiv fiscal – bugetare ale introducerii schemei de card în opțiunea aleasă (Opțiunea 4) sunt evidente și pot fi sintetizate după cum urmează:

- o contribuție de cca 110 milioane Euro în plus la PIB, circa 2 milioane Euro/an în plus la bugetul de stat din contribuții sociale generate de sectorul de construcții și circa 24 milioane Euro/an în plus la investiții, față de opțiunea de a nu face nimic;
- un impact fiscal - bugetar total (direct și indirect) de cca 345 milioane Euro, constând în contribuțiile suplimentare aferente salariilor și impozitele nete plătite de sectorul construcțiilor, respectiv în impozitele nete și încasările din TVA la bugetul de stat.

5.5. Indicatorii de impact și de rezultat ce vor fi monitorizați pe parcursul implementării PPP

Pentru a monitoriza măsura în care propunerea de politică publică a fost implementată, precum și pentru a evalua gradul în care obiectivele propuse au fost atinse, ținând cont de posibilitățile de colectare a datelor necesare pentru monitorizarea progresului atins, sunt propuși următorii indicatori:

Tabel 32 – Indicatori propuși pentru monitorizarea PPP

INDICATORI PROPUȘI PENTRU MONITORIZAREA PPP	ȚINTE STABILITE
INDICATORI DE IMPACT	
Impactul asupra formării PIB (%)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 0,049% pe an în plus la dinamica PIB ▪ 108,302 milioane EUR / an în plus la formarea PIB
Impactul asupra impozitelor nete (%)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 0,007% pe an în plus la dinamica acestor impozite nete ▪ 1,4 mil. EUR / an impozite nete în plus
Impactul asupra investițiilor construcției (%)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 23,6 mil. EUR investiții în construcții în plus
Creșterea contribuțiilor cu salariile plătite de sectorul construcțiilor din România (%)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Creștere cu 12% în următorii 5 ani însemnând un plus de circa 1 miliard EUR în 2026 față de valoarea de referință de 1,85 miliarde EUR în 2022.
Creșterea încasărilor din TVA (%)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ O creștere cu circa 19,2 mil. EUR / an încasări în plus de TVA din sectorul de construcții din România
Diminuarea economiei subterane din România estimată ca procent din PIB	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Scăderea pe termen scurt a economiei subterane cu 0,03% și pe termen lung cu 0,026% pe an față de procentul actual din PIB, valoarea de referință fiind 26,11% în 2021. Preconizăm o scădere la valoarea de 25,04 în 2026 ca urmare a aplicării acestei politici publice.
Scăderea muncii nedeclarate în sectorul de construcții din România.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Scăderea cu 2,2% pe an a muncii nedeclarate din sectorul de construcții din România, până la valoarea de 5,8% în 2026 (procent calculate la total forță de muncă din România), de la valoarea de referință de 14,5% în 2022.
Scăderea accidentelor de muncă în sectorul de construcții din România	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Scăderea cu 15% a accidentelor de muncă, la o valoare de 39 de accidente/an raportate la 100.000 de angajați față de valoarea de referință de 48 de accidente în 2021.
Scăderea ratei de incidență a accidentelor de muncă în sectorul de construcții din România	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Scăderea ratei de incidență a accidentelor de muncă, de la 7,65% în 2021 la 5,61% în 2026.
INDICATORI DE REZULTAT	
% Lucrători din sectorul construcțiilor care dețin cardul social în sectorul construcțiilor	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Anul 1 de implementare: 40% ▪ Anul 2 de implementare: 100%
Număr de companii din sectorul construcțiilor care au introdus cardul social	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Anul 1 de implementare: 30% ▪ Anul 2 de implementare: 100%
Număr rapoarte, studii și analize realizate care au sprijinit procesul decizional la nivelul partenerilor sociali și al autorităților publice	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Număr preconizat la 5 ani de la implementarea completă: 10 ▪ Număr preconizat la 8 ani de la implementarea completă: 50

Sursa: prelucrare proprie

Secțiunea 6. Procesul de consultare publică

Propunerea de politică publică a fost supusă unui larg proces de consultare publică la care au participat reprezentanți ai unor asociații/ organizații legal constituite, dar și reprezentanți ai instituțiilor publice, al căror punct de vedere este esențial pentru acceptarea și legiferarea introducerii cardului în sectorul construcții, administratori, directori sau responsabili HR din firme de construcții.

Astfel, în perioada 18 februarie 2022 – 24 martie 2022 au avut loc 4 sesiuni de consultare publică, optându-se pentru o întâlnire suplimentară față de cerințele asumate, pentru a permite accesul la această etapă – esențială pentru conturarea unui proiect de politică publică – a celor care au fost interesați de acest proiect, dar nu puteau fi prezenți fizic la întâlnirile din București. Astfel, etapa de consultări a adunat un număr total de 117 participanți înregistrați la toate sesiunile, respectiv 68 participanți unici, astfel :

- 18 februarie 2022 – Consultare publică, Hotel Marshal Garden:
 - o 21 de organizații interesate au luat parte la dezbateri;
 - o 40 participanți înregistrați;
- 10 martie 2022 – Consultare publică, Hotel Marshal Garden:
 - o 14 organizații interesate au luat parte;
 - o 31 participanți înregistrați;
- 17 martie 2022 – Consultare publică - online:
 - o 9 organizații interesate au luat parte;
 - o 20 participanți înregistrați;
- 24 martie 2022 - Consultare publică, Hotel Marshal Garden:
 - o 12 organizații au luat parte;
 - o 26 participanți înregistrați.

Dezbaterele și intervențiile care au avut loc au fost precedate de o prezentare detaliată a propunerii de politică publică realizată de către membrii echipei de proiect, în cadrul acesteia fiind prezentate următoarele:

- Informații generale privind proiectul
- Argumente privind oportunitatea introducerii cardului lucrătorului în construcții
- Exemple de bună practică dezvoltate la nivel european
- Propunerea de politică publică (PPP) a echipei de experți
- Argumente privind eficiența și eficacitatea PPP.

Astfel, conform legislației în vigoare, PPP include proces de consultare publică, ce se finalizează cu rapoarte ce vor fi anexate PPP și care includ informații cu privire la:

- Organizațiile și asociațiile legal constituite sau alte categorii de persoane interesate consultate;
- Principalul motiv al alegerii acestora;
- Recomandările care au legătură directă cu conținutul PPP propuse de organizațiile și asociațiile legal constituite sau alte categorii de persoane interesate consultate

La sesiunile de consultare publică au participat în total total 33 entități juridice, la care se adaugă FGS Familia și FPSC, ca organizații promotoare ale PPP. Detalii privind organizațiile și asociațiile legal constituite consultate, precum și motivele care au stat la baza alegerii acestora sunt incluse în Tabelul nr. 33.

Tabel 33 - Organizațiile și asociațiile legal constituite sau alte categorii de persoane interesate consultate și principalul motiv al alegerii acestora

Nr crt	Denumire	Principalul motiv al alegerii
1.	Agencia Națională de Administrare Fiscală (ANAF)	<p><i>Scurtă descriere:</i> Este un organism de specialitate al administrației publice centrale, aflat în subordinea Ministerului Finanțelor Publice</p> <p><i>Justificare:</i> În forma supusă dezbaterii, cardurile lucrătorilor din construcții vor conține și informații legate de plata contribuțiilor de către angajator.</p>
2.	Agencia Națională pentru Achiziții Publice (ANAP)	<p><i>Scurtă descriere:</i> Are ca rol fundamental formularea la nivel de concepție, promovarea și implementarea politicii în domeniul achizițiilor publice, stabilirea și implementarea sistemului de verificare și control al aplicării unitare a dispozițiilor legale și procedurale în domeniul achizițiilor publice, precum și monitorizarea funcționării eficiente a sistemului de achiziții publice.</p> <p><i>Justificare:</i> ANAP, ca autoritate de reglementare în domeniul achizițiilor publice poate prezenta un punct de vedere legat de o eventuală introducere a unui factor de evaluare în cazul contractelor de lucrări, astfel încât operatorii economici care au implementat cardul (până la momentul când acesta devine obligatoriu) să aibă un avantaj față de ceilalți ofertanți.</p>
3.	Agencia Națională pentru Ocuparea Forței de Munca (ANOFM)	<p><i>Scurtă descriere:</i> Este o instituție publică de interes național, cu personalitate juridică, aflată sub autoritatea Ministerului Muncii și Justiției Sociale, ce coordonează structurile sale teritoriale de ocupare a forței de muncă și are în atribuții și formarea profesională a adulților</p> <p><i>Justificare:</i> Cardurile vor conține informații nu numai din perioada de activitate a angajatului, cât și din perioada când este înregistrat la AJOFM/ AMOFMB ca șomer.</p>
4.	Asociația Inginerilor de Instalații din România (AIIR)	<p><i>Scurtă descriere:</i> Este o organizație profesională, autonomă ce reprezintă interesele inginerilor din domeniul instalațiilor de încălzire, ventilare, climatizare sanitare, frig, electrice și gaze, ingineri care activează în invatamant, cercetare, proiectare, execuție și exploatare.</p> <p><i>Justificare:</i> Asociația reunește o serie de specialiști tehnici atestați dar și companii prezente pe piața construcțiilor din România, cardul urmând a fi aplicabil și acestora într-o etapă ulterioară.</p>
5.	Asociația Română a Antreprenorilor De Construcții (ARACO)	<p><i>Scurtă descriere:</i> Este o asociație patronală, profesională neguvernamentală înființată în 1990, care reprezintă antreprenorii din sectorul construcții. Este membră în FIEC</p>

		<p><i>Justificare:</i> Asociația reunește o serie de antreprenori prezenți pe piața construcțiilor din România, cardul urmând a fi aplicabil și angajaților acestora.</p>
6.	Asociația Română a Constructorilor de Autostrăzi (ARCA)	<p><i>Scurtă descriere:</i> Este o organizație neguvernamentală, apolitică și nonprofit constituită pentru susținerea și promovarea dezvoltării domeniului construcțiilor și al infrastructurii rutiere și include ca membri companii autohtone care, direct sau indirect contribuie la dezvoltarea infrastructurii rutiere din România.</p> <p><i>Justificare:</i> Cardul va fi aplicabil inclusiv angajaților din firmele implicate în proiecte de infrastructură rutieră, fiind direct interesați de acest proiect.</p>
7.	Asociația Română de Securitate și Sanătate în Munca (ARSSM)	<p><i>Scurtă descriere:</i> Este o organizație profesională, non-guvernamentală, de drept privat care reunește specialiști în domeniul securității și sănătății în munca în scopul schimbului de informații și de bune practici.</p> <p><i>Justificare:</i> Cardul va conține și informații privind pregătirea SSM a angajaților</p>
8.	Asociația Specialiștilor în Confidențialitate și Protecția Datelor (ASPCD)	<p><i>Scurtă descriere:</i> Este o organizație non-guvernamentală, autonomă, apolitică și non-profit care ajută la definirea, susținerea și îmbunătățirea profesiei de Responsabil în protecția datelor și a altor specialiști în domeniu și dorește să gestioneze cu succes punerea în aplicare a Regulamentului General privind Protecția Datelor 2016/679 și a legislației aferente, funcționând ca un organism consultativ profesionist pentru persoane și organizații.</p> <p><i>Justificare:</i> Componenta GDPR este extrem de importantă în modul în care va fi conceput cardul, care va stoca date cu caracter personal, considerate date sensibile, ce necesită o atenție specială privind stocarea, accesibilitatea, prelucrarea etc.</p>
9.	Blocul Național Sindical (BNS)	<p><i>Scurtă descriere:</i> Este una dintre cele cinci mari confederații sindicale reprezentative din România, având în componența sa aproximativ 320.000 de membri de sindicat, lucrători din companii private sau din sectorul public. BNS este alcătuit din 40 de federații profesionale, inclusiv din ramura construcții și materiale de construcții. BNS are filiale în toate județele țării.</p> <p><i>Justificare:</i> BNS, în calitatea sa de confederație sindicală ce include federații sindicale din mai multe sectoare de activitate are o imagine mai amplă asupra fenomenului muncii nedeclarate/ sub-declarate și poate contribui prin observațiile sale la conturarea PPP</p>
10.	Camera de Comerț și Industrie Prahova (CCIPH)	<p><i>Scurtă descriere:</i> Este o organizație neguvernamentală de utilitate publică, autofinanțabilă, cu principale atribuții în lobby și reprezentare la nivel local, național și internațional și în sprijinirea comunității de afaceri, prin furnizarea de informații și acordarea de consultanță.</p> <p><i>Justificare:</i> Membri ai CCIPH sunt și unele companii de construcții, cardul urmând a fi aplicabil și angajaților acestora.</p>

11.	Casa de Meserii a Constructorilor (CMC)	<p><i>Scurtă descriere:</i> Este o organizație neguvernamentală, nonprofit, cu activitate permanentă, înființată în anul 2004 de către Casa Socială a Constructorilor. Printre obiectele sale de activitate se numără organizarea de cursuri de specializare și perfecționare pentru lucrătorii din domeniul construcțiilor</p> <p><i>Justificare:</i> Cardurile lucrătorilor din construcții vor conține și informații legate de cursurile/ formarea profesională a lucrătorului</p>
12.	Casa Socială a Constructorilor (CASOC)	<p><i>Scurtă descriere:</i> Este o organizație paritară de protecție socială a sectorului de construcții și de producere a materialelor de construcții, înființată în baza Legii nr. 215/1997.</p> <p><i>Justificare:</i> În unele țări care au adoptat un card similar, organizația paritară corespondentă este implicată în implementarea/administrarea acestui instrument, situație care, posibilitate ce este luată în calcul ca variantă de lucru și pentru România.</p>
13.	Comisia pentru Muncă și Relații Sociale, Parlamentul României	<p><i>Scurtă descriere:</i> Comisia pentru Muncă și Relații Sociale este o Comisie parlamentară permanentă care funcționează în cadrul Camerei Deputaților</p> <p><i>Justificare:</i> Acest organism va fi implicat în promovarea propunerii legislative pentru implementarea propunerii de politică publică.</p>
14.	Comitetul Sectorial în Construcții (CSCon)	<p><i>Scurtă descriere:</i> Este o organizație independentă, autogovernată, alcătuită din reprezentanți ai partenerilor sociali din ramura de construcții care vizează dezvoltarea în domeniul construcțiilor a unei forțe de muncă moderne, competente, adaptabilă la cerințele pieței prin formare profesională inițială și continuă.</p> <p><i>Justificare:</i> Cardul va putea conține și date privind calificarea profesională a deținătorului, precum și participarea sa la programe de formare profesională. CSC este implicată în fundamentarea și validarea standardelor ocupaționale din acest sector.</p>
15.	Consiliul Consultaților Fiscali	<p><i>Scurtă descriere;</i> Este constituită din consultanți fiscali, consultanți fiscali asistenți, societăți de consultanță fiscală, membri activi și inactivi, înscrși în Registrul consultanților fiscali și al societăților de consultanță fiscală.</p> <p><i>Justificare:</i> Cardul va putea conține și date de natură fiscală ale angajaților din sector, fapt ce impune consultarea și a unei organizații profesionale din domeniu.</p>
16.	Consiliul National al IMM-urilor din Romania (CNMPIMM)	<p><i>Scurtă descriere:</i> Este o confederație patronală reprezentativă la nivel național, cu personalitate juridică, independentă, non-profit și apolitică, înființată în anul 1992, care își propune reprezentarea unitară și eficientă a intereselor IMM-urilor și a mișcării patronale la nivel național și internațional, de a promova și susține dezvoltarea și creșterea competitivității și performanței mediului de afaceri din România</p> <p><i>Justificare:</i> CNMPIMMR este format și din numeroase firme mici și mijlocii</p>

		prezente pe piața construcțiilor din România, cardul urmând a fi aplicabil și angajaților acestora. Punctul de vedere al organizației care reprezintă IMM-urile este extrem de important.
17.	Inspekția Muncii	<p><i>Scurtă descriere:</i></p> <p>Este organ de specialitate al administrației publice centrale în subordinea Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale, în subordinea cărui funcționează Inspectoratele Teritoriale de Muncă în fiecare județ și în municipiul București, având ca principal scop urmarirea indeplinirii obligatiilor legale de catre angajatori in domeniul relatiilor de munca, precum si a celor referitoare la conditiile de munca, apararea vietii, integritatii corporale si sanataii salariatiilor si a altor participanti la procesul de munca, in desfasurarea activitatii. Inspekția Muncii gestionează aplicația REVISAL și portalul REGES, registrul electronic de evidență a salariaților</p> <p><i>Justificare:</i></p> <p>Cardul nu poate fi conceput fără conectarea cel puțin cu baza de date REVISAL/ REGES, Inspekția Muncii fiind, cel mai probabil, parte direct implicată în implementarea cardului pentru lucrătorii din construcții</p>
18.	Inspectorate Teritoriale de Muncă (ITM SIBIU; ITM SUCEAVA)	<p><i>Scurtă descriere:</i></p> <p>Inspectoratele Teritoriale de Muncă sunt organ de specialitate aflat în subordinea Inspekției Muncii, care funcționează în fiecare județ și în municipiul București cu rolul de a controla aplicarea unitara a legilor si a altor acte normative care reglementeaza domeniul muncii, relatiile de munca, securitatea si sanatatea in munca la toate persoanele juridice si fizice din sectorul public, mixt, privat si alte categorii de angajatori, cu exceptiile prevazute de lege.</p> <p><i>Justificare:</i></p> <p>Experiența practică a inspectorilor din cadrul ITM din cadrul controalelor efectuate pe șantiere/ la firmele de construcții este extrem de importantă, cu atât mai mult cu cât prin introducerea acestui card se dorește și simplificarea procesului de control, deci implicit a activității inspectorilor ITM</p>
19.	Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației (MLPDA)	<p><i>Scurtă descriere:</i></p> <p>Este un organ de specialitate al administrației publice centrale, cu personalitate juridică, care funcționează în subordinea Guvernului României, care desfășoară inclusiv activitate de reglementare în domeniul construcții, disciplina în construcții, amenajarea teritoriului, urbansim, etc. MDLPA organizează atestarea tehnico-profesională a specialiștilor care desfășoară activitate în construcții - verificatori de proiecte, experți tehnici, auditori energetici pentru clădiri - pe domenii/subdomenii de construcții și pe specialități pentru instalațiile aferente construcțiilor, corespunzător cerințelor fundamentale, precum și confirmarea periodică privind exercitarea dreptului de practică al acestora.</p> <p><i>Justificare:</i></p> <p>Având în vedere atribuțiile MDLPA în domeniul construcțiilor este necesară susținerea și implicarea ministerului de resort, acesta urmând a fi consultat de către Parlament la momentul promovării implementarea propunerii de politică publică.</p>
20.	Patronatul Producătorilor de Tâmplărie Termoizolantă (PPTT)	<p><i>Scurtă descriere:</i></p> <p>PPTT este o organizație patronală ce reunește firme specializate în execuție și montaj tâmplărie termoizolantă: execuție și montaj ferestre, uși și fațade cortină, din PVC, aluminiu și lemn stratificat,</p>

		<p>execuție vitraje izolante, furnizori de sistem, furnizori de echipamente de prelucrare, furnizori de feronerie și accesorii, de materii prime și materiale pentru montaj etc.</p> <p><i>Justificare:</i> Prezența PPTT la consultări prin membrii săi, firme de construcții care vor aplica/ utiliza în mod direct cardul este esențială.</p>
21.	Patronatul Societăților din Construcții (PSC)	<p><i>Scurtă descriere:</i> Este o organizație patronală din sectorul construcții și domenii conexe, având ca scop principal reprezentarea unitară a intereselor comune ale membrilor săi.</p> <p><i>Justificare:</i> Prezența PSC la consultări prin reprezentanții/ membrii săi, firme de construcții care vor aplica/ vor utiliza în mod direct cardul este esențială.</p>
22.	Uniunea Generală a Industriașilor din România (UGIR)	<p><i>Scurtă descriere:</i> Este o organizație patronală națională de tip confederativ care acționează pentru promovarea în relațiile economice a liberei inițiative și a principiului concurenței loiale cu scopul realizării în România a unei economii de piață de succes, a unei economii reale cu capital majoritar privat. Este membru cu drepturi depline în cadrul organismelor cu caracter tripartit.</p> <p><i>Justificare:</i> UGIR, în calitatea sa de confederație patronală care reunește federații din mai multe sectoare de activitate și este membră în Comisiile de Dialog Social la nivel central poate contribui cu puncte de vedere consistente nu numai în etapa de proiect de politică publică, dar și ulterior, în susținerea demersurilor în etapa de implementare a cardului.</p>
23.	Uniunea Națională a Experților în Legislația Muncii (UNELM)	<p><i>Scurtă descriere:</i> Este persoană juridică română de drept privat al cărei principal scop este crearea unui corp de profesioniști de elită, prin recunoașterea și certificarea competențelor profesionale ale practicienilor în domeniul legislației muncii.</p> <p><i>Justificare:</i> Fiind un instrument menit a combate fenomenul muncii nedecarate, am considerat necesară și consultarea experților din legislația muncii.</p>
24.	Uniunea Națională a Restauratorilor de Monumente Istorice (UNRMI)	<p><i>Scurtă descriere:</i> Este o organizație profesională la nivel național, neguvernamentală, nepolitică și nelucrative, ce are ca principal scop să participe și să contribuie la ocrotirea și restaurarea monumentelor istorice din România, prin organizarea și coordonarea activităților desfășurate nemijlocit de membrii săi.</p> <p><i>Justificare:</i> Restauratorii de monumente istorice, persoane fizice (pictori restauratori, proiectanți - arhitecți, etc) sau persoane juridice, având în vedere activitatea lor pe șantiere, vor aplica/ utiliza în mod direct cardul lucrătorului din construcții, într-o primă etapă numai pentru firmele care dețin codurile CAEN 41, 42, 43.</p>
25.	Firme de construcții: 1. AMAR CONSTRUCT 2. LOGISTIC SRL 3. AUSTROTHERM SRL 4. CILAS EXPERTIZE CF	<p><i>Scurtă descriere:</i> Persoane juridice române cu obiect principal de activitate în grupele CAEN 41, 42, 43 sau activități conexe.</p> <p><i>Justificare:</i> Este esențial ca firmele din sectorul construcții, care vor</p>

SRL GRUP 5. CONSTRUCȚII EST SRL 6. BOGART SRL 7. MENCONSULT SRL 8. STARCONSTRUCT97 SRL 9. MIRALEX SRL	aplica/utiliza acest card și care cunosc cel mai bine realitatea din șantiere, să formuleze observații și propuneri concrete.
--	---

Sursa: prelucrare proprie

În cadrul sesiunilor de consultări au fost prezentate informații generale privind proiectul, argumente ce susțin oportunitatea introducerii cardului lucrătorului în construcții în România, exemple de bună practică dezvoltate la nivel european și propunerea de politică publică (PPP) a echipei de experți, rezultată ca urmare a analizei de opțiuni. Participanții la aceste sesiuni au avut posibilitatea să pună întrebări, să solicite orice clarificări și să formuleze propriile propuneri și observații.

Trebuie remarcat faptul că din cele 39 de recomandări formulate, 29 au fost acceptate de către inițiatorii PPP sau altfel spus cca 75%.

Cele mai importante propuneri s-au referit la următoarele aspecte:

- Aplicarea schemei de card social tuturor angajaților din sectorul de construcții;
- Dezvoltarea schemei de card să permită conectarea ulterioară la inițiative similare la nivel național și internațional și interoperabilitatea cu bazele de date existente;
- Combaterea și a muncii subdeclarată;
- Facilitarea muncii de inspecție și control atât la nivelul autorităților cât și al firmelor de construcții;
- Instituirea obligatorie a cardului;
- Includerea datelor de identificare ale angajatorului și angajatului și a informațiilor privind relația contractuale dintre aceștia;
- Includerea de informații privind identitatea vizuală a lucrătorului;
- Instruirea angajaților privind utilizarea cardului;
- Includerea elementelor de formare profesională și atestări pentru profesiile reglementate de alte legi;
- Cardul să fie disponibil atât în format fizic, cât și digital;
- Cardul să fie atât social, cât și profesional;
- Regândirea cardului pentru vizitatorii șantierelor;
- Stabilirea clară a responsabililor pentru încărcarea și utilizarea datelor și a informațiilor personale – GDPR;
- Implementarea cardului să includă și sancțiuni în caz de nerespectare a legii;
- Reconsiderarea perioadei de implementare a cardului;
- Detalierea informațiilor privind operatorul portalului deținătorul portalului;
- Clarificarea nivelului de detaliu al informațiilor privind experiența în muncă;
- Cardul trebuie să vizeze și eliminarea concurenței neloiale.

Recomandările, propunerile și puncte de vedere exprimate, cu menționarea entității care le-a formulat și deciziile echipei de proiect de preluare/respingere a acestora sunt incluse în Tabelul nr. 34.

Tabel 34 - Recomandările propuse de organizațiile neguvernamentale, recomandările relevante acceptate de inițiator, precum și cele neacceptate, însoțite de o scurtă justificare a nepreluării lor

Organizație	Recomandare	Acceptat	Argumentare
PSC CMC FGS ARACO Firme	Card al lucrătorului pentru toți angajații. Cardul să poată fi conectat ulterior la baze de date și cu alte inițiative similare la nivel național sau internațional.	DA	Corespunde scopului PPP de reducere a muncii nedeclarate și a concurenței loiale la nivelul sectorului de construcții. Cod CAEN 41, 42, 43
FGS	Cardul ar trebui să includă și amprenta digitală.	NU	Nu face obiectul acestei PPP. Un astfel de sistem ar presupune o concepție diferită față de abordarea inițială, nejustificat de scumpă și cu mari riscuri de a nu putea fi realizată datorită limitărilor GDPR
Inspecția Muncii UNELM	Considerarea muncii subdeclarată.	DA	Se va completa PPP corespunzător
Inspecția Muncii	Includerea SSM.	DA	PPP acoperă și acest aspect. -Cardul va include cele 3 tipuri de instructaje cu date sumare privind efectuarea acestora. Se va consemna tipul de instructaj, data efectuării acestuia, iar informațiile vor putea fi preluate automat în momentul când va exista o bază de date centralizată. Fișele de instructaj întocmite și semnate conform prevederilor legale vor fi accesibile în format fizic, la cerere.
Inspecția Muncii	Ușurarea realizării inspecțiilor la locul de muncă, dar și includerea sesizărilor de nereguli.	DA/ Nu	Cardul va fi conectat la baza de date Revisal/REGES, iar informațiile vor fi verificate în timp real pe parcursul inspecțiilor. Propunerea de includere a sesizărilor de nereguli nu a fost preluată în această etapă, introducerea datelor neputând să se facă decât de angajator, prin personalul HR/ responsabil SSM sau altă persoană împuternicită, nu și de autoritățile cu rol de control.
Inspecția Muncii	Este foarte important că pe acest card sunt incluse datele de identificare ale angajatorului și angajatului și relația contractuală.	DA	PPP acoperă și acest aspect. Mai mult, cardul stochează și date minimale privind activitatea anterioară a salariatului în firmele de construcții
Inspecția Muncii	Cardul trebuie să ofere și identitate vizuală a lucrătorului.	DA	PPP acoperă și acest aspect, pe card este imprimată și imaginea/ poza angajatului.
Inspecția Muncii	Sistemul de card social ar trebui adaptat noului Revisal ca punct de plecare.	DA	Se va completa PPP în mod corespunzător
Inspecția Muncii UNELM AIIR ITM-uri	Cardul să fie obligatoriu.	DA	Cardul este propus a fi obligatoriu.
ITM	Cardul ar trebui să includă și	NU	Cel puțin în prima etapă, cardul nu va

UNELM	informații legate de pontaj.		include această componentă. Scopul proiectului și implicit al cardului nu este acela de a monitoriza timpul de lucru și pontajul angajatului
ITM	Schema de card trebuie să includă și armonizarea legislativă.	DA	Secțiunea 7 din PPP.
UNELM UGIR	Instruire angajați pentru utilizarea cardului.	DA	Se va completa PPP. Accesarea informațiilor colectate și stocate.
UNELM	Sistemul de asigurări sociale ar trebui să mă avertizeze în interiorul acestui card/spațiu virtual profesional că s-a introdus cererea de pensie.	NU	Nu este obiectul acestei PPP în această etapă. Într-o etapă ulterioară poate fi luată în considerare.
UNELM CNMPIMM	Nu trebuie îngreunat angajatorul din punct de vedere al obligațiilor sale.	DA	Nu ne propunem prin PPP să excludem responsabilitatea angajatorului, ci doar să ușurăm activitatea în sine prin digitalizare. Pe măsura ce toate bazele de date necesare vor fi create și conectate activitatea angajatorului (responsabil HR, SSM) va fi simplificată.
MDLPA	Dacă se referă și la profesiile reglementate prin alte legi.	DA	Cardul se referă la toți angajații din sectorul construcții, definit cu codurile CAEN 41, 42, 43. Profesiile reglementate prin alte legi vor avea acces la cardul online pentru vizitatori, în măsura în care este necesară prezența acestora pe șantier.
MDLPA	Acest card este introdus pentru toate tipurile de șantiere?	DA	Din moment ce acest card se aplică sectorului de construcții, atunci se aplică și oricărui tip de șantier.
MDLPA Comisia pentru Muncă și Relații Sociale (CD) CSCon ARACO Firme	Implementare progresivă a cardului.	DA	Introducerea cardului se va face treptat, în primii 2 ani având un caracter opțional, ce va permite testarea sistemului și adaptarea acestuia astfel încât atunci când devine obligatoriu eventualele probleme să fie deja corectate/ adaptate.
MDLPA	Includerea elementelor de formare profesională și atestări pentru profesiile reglementate de alte legi.	DA	PPP acoperă și acest aspect.
MDLPA	Cardul se aplică și pentru arhitecții care au birou propriu de arhitectură?	NU	Doar în măsura în care interacționează cu șantierul în calitate de vizitator. Pentru claritate, trebuie făcută distincția în PPP.
BNS AIIR	Cardul poate fi atât în format fizic, cât și digital.	DA	Se va completa PPP.
BNS ASCPD	Cardul se va utiliza transfrontalier?	NU	Cardul va fi utilizat numai pentru lucrătorii care lucrează pe șantierele din România, inclusiv pentru cei care vin să lucreze temporar din alte țări. Propunerea nu a fost acceptată, având în vedere că pentru o utilizare transfrontalieră ar fi necesară de un sistem unitar pentru toate statele, În timp ce pentru statele UE acest lucru poate fi posibil, pentru țările non-Ue sistemul nu poate fi

			funcțional într-un viitor rezonabil.
Comisia pentru Muncă și Relații Sociale (CD) UGIR	Interoperabilitatea și compatibilitatea bazelor de date.	DA	PPP acoperă și acest aspect.
CSCon Inspekția Muncii	Cardul să fie și unul social, dar și unul profesional.	DA	PPP acoperă și acest aspect.
ARSSM	Cardul pentru vizitatori trebuie regândit, ar fi foarte greu/ complicat de realizat	DA	Pentru vizitatori se poate opta pentru un ecuson de acces, în măsura în care dimensiunea șantierului și echipamentele disponibile pe șantier ar permite acest lucru, dar în principal ar fi un acces digital, prin platforma cardului, care ar conține informații minimale legate de persoana, scopul, perioada de timp în care acesta poate fi prezent pe șantier. Pentru vizitatorii care prin natura muncii frecventează șantierele în mod repetat, cardul de vizitator va avea un caracter general, nefiind nevoie de emiterea lui zilnică (ex: șofer la o firmă de distribuție materiale)
ARSSM	La licitații ar trebui ca firmele care au carduri pentru angajați să primească puncte suplimentare	NU	Cardul este propus să fie obligatoriu. Conform intervenției ANAP nu este posibil ca operatorii care dețin carduri să fie avantajați față de cei care nu îl dețin, în măsura în care vorbim de perioada de 2 ani în care constructorii pot opta să se conformeze voluntar legii, înainte ca acest card să devină obligatoriu.
ARSSM	Trebuie introdusă, pe lângă partea de SSM, și cea de situații de urgență și securitate la incendiu, poate să transformăm SSM în SSO.	NU	Cardul include doar instruirii legate de SSM. Prevenirea și stingerea incendiilor (PSI) și situațiile de urgență (SU) sunt reglementate prin legislație specifică și vizează mai degrabă angajatorul. În nicio țară studiată nu au fost incluse aceste informații. Introducere într-o etapă ulterioară, eventual.
UGIR	Cine este responsabil cu încărcarea datelor și a informațiilor personale.	DA	Se va completa PPP. Personal HR, responsabil SSM sau/și persoana desemnată de angajator
UGIR AIIR	Acest card nu ar trebui generalizat la nivel național. Cardul trebuie gândit la nivelul nevoilor din sector.	NU	Cardul va fi implementat la nivel național, dar numai pentru sectorul construcții și răspunde nevoilor sectorului.
UGIR	Varianta mai simplă este crearea unei politici publice alternative.	NU	Cardul va fi implementat prin lege și nu prin protocol cu o anumită entitate publică.
Firme Inspekția Muncii BNS	Acest card trebuie să includă și elemente specifice lanțului de subcontractare. Antreprenorul general să nu permită accesul pe șantier al angajaților subcontractanților fără card.	DA	PPP acoperă și acest aspect.
AIIR	O conexiune directă între autoritatea statului și	DA	PPP acoperă și acest aspect.

	domeniul privat pentru gestionarea informațiilor.		
AIIR	Schema de card social trebuie să includă o platformă națională.	DA	PPP acoperă și acest aspect.
AIIR	Reconsiderarea perioadei de implementare a cardului (4-5 ani).	NU	Considerăm 2 ani pentru implementarea schemei de card social, de la momentul emiterii actului normativ (lege) pe baza căruia se va trece la implementarea sistemului. O perioadă atât de lungă pentru implementare ar însemna menținerea situației actuale, a accesului necontrolat pe șantiere, munca la negru/ șa gri, amânarea digitalizării, etc
AIIR	Implementarea cardului să includă și sancțiuni.	DA	Se va completa PPP.
ASCPD AIIR	Rolul pe care fiecare organizație în parte îl are în prelucrarea datelor personale.	DA	Se va completa PPP. Se referă la utilizarea datelor și nu la prelucrare.
ASCPD	Cine va fi operatorul portalului și cine va fi deținătorul portalului?	DA	PPP acoperă și acest aspect.
ASCPD AIIR	Ce considerăm ca experiență în muncă? Tot CV-ul sau o parte din CV?	DA	PPP acoperă și acest aspect. Sunt făcute precizările necesare.
UNELM	Să nu mai fie necesară adeverința de angajat care se solicită de medicul de familie	NU	Cardul va conține data ultimului control de medicina muncii și va fi introdusă în sistem de angajator, prin persoana desemnată. Propunerea nu a fost acceptată având în vedere că față de conceptul prezentat ar trebui adăugat un nou utilizator cu drept de acces la informații, medicul de familie. Datele pe care le-ar putea accesa acesta ar trebui să se refere strict la statutul de angajat la momentul verificării. Impactul extinderii numărului de utilizatori la toți medicii este considerabil și nu aduce un avantaj real și nu concură la scopul pentru care a fost gândit cardul.
UNELM	Sistemul trebuie să avertizeze în mod automat că a fost depusă o cerere de pensionare	NU	În această etapă cardul nu va fi prevăzut cu un sistem de avertizare privind depunerea unei cereri de pensionare, dar poate fi o opțiune de viitor. Trebuie însă avut în vedere că și persoanele pensionate pot continua să lucreze, beneficiind atât de pensie, cât și de salariu.
CMC	Cardul ar trebui să fie un instrument adaptabil, care să se poată conecta la cardul european, la nivel UE fiind făcuți pași în această direcție pentru toți angajații, nu numai pentru construcții	DA	În acest moment este dificil de evaluat în ce măsură și cum se va putea face această "adaptabilitate", având în vedere că și la nivel de UE proiectul este într-un stadiu incipient. Propunerea a fost acceptată cu mențiunea că este prematur să ne pronunțăm în acest moment, dar se estimează că la momentul când va începe implementarea

			cor fi disponibile și informații privind proiectul pilot la nivel de UE.
CNMPIMMR	Costurile nu ar trebui suportate de angajator, acesta neputând să suporte costuri suplimentare.	NU	Sistemul informatic și infrastructura ar urma să fie finanțate de Stat, costurile sistemului fiind semnificative (eventual prin granturi europene), însă în acest moment cheltuielile cu emiterea cardurilor ar fi suportate de angajator pentru fiecare angajat. A fost propusă de experți și deducerea costurilor cu emiterea cardurilor din taxele angajatorului, probabil cea mai puțin împovărătoare modalitate, dar sunt necesare discuții ulterioare pentru găsirea unei modalități optime.
ARACO	Cardul trebuie să stocheze informații minime, așa cum este prezentată propunerea sunt prea multe informații și implementarea nu va fi posibilă	NU	Având în vedere modelele din alte state UE, România poate face pași mai rapizi, beneficiind de experiența altor state, fără a fi necesari pași mici și o implementare prelungită. Pentru a-și atinge scopul cardul ar trebui să conțină cât mai multe informații utile și este necesar ca să se utilizeze toate registrele/ bazele de date disponibile, respectiv să se creeze baze de date asociate care nu există în acest moment. (ex: SSM).
BNS	Este necesară clarificarea nivelelor de acces	DA	Există deja informația în format tabelar, ulterior informațiile au fost clarificate și introduse nivele de acces distincte , inclusiv pe tip de autoritate/ angajat/ salariat

Sursa: prelucrare proprie

Secțiunea 7. Măsuri post-adoptare

Implementarea instrumentului de politică publică presupune adoptarea unei legi în acest sens de către Parlamentul României, adoptarea normelor de aplicare a legii de către Guvernul României și modificarea legislației conexe care este direct și indirect influențată de introducerea cardului social în sectorul construcțiilor din România.

7.1. Calendarul activităților post-adoptare a cardului social în România

Pentru activitățile post-adoptare a cardului social în construcții avem în vedere următorul plan și calendar:

Denumire activitate	Perioada estimată
Finalizarea propunerii de politică publică privind introducerea cardului social în sectorul construcțiilor din România	29 Aprilie 2022
Înaintarea propunerii legislative către Parlamentul României în vederea adoptării legii cu privire la cardul social în sectorul de construcții (inclusiv discuții, dezbateri, prezentări, negocieri etc.)	6 luni de la finalizarea propunerii de politică publică
Adoptarea legii de către Parlamentul României	6 luni
Modificarea / amendarea legislației conexe pentru a permite aplicarea acestui card social în sectorul construcțiilor din România	6 luni
Adoptarea normelor de aplicare a legii de către Guvernul României	3 luni
Crearea organismului mixt de implementare și administrare a sistemului	3 luni
Organizarea de licitație publică de către organismul mixt de implementare pentru selecția furnizorului de servicii de emitere și administrare bază de date pentru cardul social	4 luni
Crearea infrastructurii pentru emiterea și utilizarea cardului social în construcții. Crearea platformei de acces la baza de date (instalare servere, sistem de securitate)	6 luni
Elaborarea de instrucțiuni și proceduri, sesiuni de instruire, testare și calibrare sistem, GDPR etc.	3 luni
Interconectarea bazei de date cu bazele de date ale Inspecției Muncii, ANAF, REVISAL, alte baze de date.	3 luni
Introducerea datelor cu privire la angajați	3 luni
Monitorizare și control. Rapoarte trimestriale cu privire la funcționarea platformei.	2 ani de la implementare

Având în vedere specificul lor, resursele implicate și instituțiile responsabile, o mare parte din activitățile din planul de acțiune vor putea fi derulate în paralel, astfel încât perioada totală dintre momentul finalizării propunerii de politică publică (29 Aprilie 2022) și cel de implementare efectivă să se încadreze în termenul de 2,5 – 3 ani, considerat a fi un termen rezonabil și realist (a se vedea Anexa 15).

7.2. Actele normative subsecvente ce urmează a fi elaborate după adoptarea propunerii de politică publică și termenele estimate pentru aprobarea acestora de către Guvern sau Parlament

În primul rând trebuie spus că propunerea de politică publică presupune adoptarea unei legi noi cu privire la introducerea cardului social în sectorul de construcții din România. În plus, legea va fi completată de norme de aplicare care vor fi elaborate și adoptate ulterior legii de către Guvernul României.

În plus de aceste acte normative noi, implementarea cu succes a instrumentului de politică publică pe care îl propunem implică modificări și completări la legislație, în cel puțin următoarele cazuri de acte normative (coduri, legi, hotărâri de guvern etc.):

- LEGE 53 din 24 ianuarie privind CODUL Muncii;
- LEGE nr. 215 din 22 decembrie 1997 privind înființarea Casei Sociale a Constructorilor din România;
- LEGE nr 62 din 10 mai 2011 privind Dialogul Social
- HOTĂRÂRE de Guvern nr 905 din 14 decembrie 2017 privind registrul general de evidență a salariaților
- PROCEDURA Nr. 3242 din 26 octombrie 1995 (actualizată 2018) de înregistrare a contractelor individuale de muncă, precum și modul de ținere, de către direcțiile de muncă și protecție socială, a evidentei muncii prestate
- HOTĂRÂRE de Guvern nr 104 din 31 ianuarie 2007 pentru reglementarea procedurii specifice privind detașarea salariaților în cadrul prestării de servicii transnaționale pe teritoriul României
- LEGE nr. 319 din 14 iulie 2006 a securității și sănătății în muncă;
- HOTĂRÂRE de Guvern nr. 1.425 din 11 octombrie 2006 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Legii securității și sănătății în muncă nr. 319/2006;
- HOTĂRÂRE de Guvern nr. 557 din 6 iunie 2007 privind completarea măsurilor destinate să promoveze îmbunătățirea securității și sănătății la locul de muncă pentru salariații încadrați în baza unui contract individual de muncă pe durată determinată și pentru salariații temporari încadrați la agenți de muncă temporară;
- ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ nr 36 din 5 mai 2021 privind utilizarea semnăturii electronice în domeniul relațiilor de muncă și pentru modificarea și completarea unor acte normative
- LEGE nr. 279 din 5 octombrie 2005 (*republicată*) privind ucenicia la locul de muncă;
- HOTĂRÂRE de Guvern nr. 855 din 6 noiembrie 2013 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 279/2005 privind ucenicia la locul de muncă;

7.3. Monitorizarea și evaluarea implementării propunerii de politică publică

Implementarea politicii publice propusă presupune câteva elemente fundamentale: crearea unui organism mixt de administrare a platformei, crearea infrastructurii și platformei de acces și interconectarea la baza de date esențiale pentru cardul social în construcții și emiterea cardurilor sociale pentru toți salariații din sectorul construcțiilor din România, codurile CAEN agreate.

Evaluarea implementării propunerii de politică publică se va face în baza următorilor indicatori care pot fi ușor verificați și monitorizați pentru a aprecia succesul și finalitatea întregului proces de implementare:

- **Indicatorul 1:** un organism mixt creat pentru a administra sistemul, platforma și baza de date;
- **Indicatorul 2:** o bază de date ce conține informațiile stocate prin cardul social cu privire la salariații din sectorul de construcții din România;
- **Indicatorul 3:** o platformă interconectată la bazele de date considerate relevante pentru cardul social în construcții (Evidența populației, REVISAL, ANAF etc.)
- **Indicatorul 4:** carduri emise pentru toți salariații din sectorul construcțiilor din România

Anexe

Anexa 1 - Sinteza studiului comparativ la nivel european

Autor - prof. Colin C. Williams, Universitatea din Sheffield, Septembrie 2021

Evaluarea comparativă privind utilizarea cardurilor sociale de identitate în 11 state europene (Belgia, Finlanda, Franța, Islanda, Italia, Lituania, Luxemburg, Olanda, Norvegia, Spania, Suedia) cu experiență relevantă în domeniu, a relevat că primele preocupări mai elaborate cu privire la introducerea cardurilor sociale în sectorul construcțiilor datează încă din anul 2003.

În cele ce urmează vom prezenta pe scurt principalele rezultate ale evaluării realizate în cadrul Studiului comparativ privind utilizarea cardurilor de identitate sociale în sectorul construcțiilor în mai multe țări europene, realizat de prof. Colin C. Williams de Universitatea din Sheffield în luna Septembrie 2021.

Astfel, analizând o serie întreagă de aspecte precum:

- scopul și obiectivele cardurilor de sociale de identitate,
- caracteristicile cardurilor de sociale de identitate
- tipul cardului
- emitentul cardului
- entitatea care gestionează sistemul de carduri
- informațiile colectate/stocate pe carduri
- baza legală
- organizațiile și instituțiile care au acces la date
- grupurile țintă și organizații implicate
- resursele și costurile implicate
- impactul introducerii cardurilor sociale,
- respectarea regulilor GDPR
- securizarea informațiilor și mecanism antifraudă,

Studiul a concluzionat următoarele:

- Primele demersuri de introducere a cardurilor sociale au început ca inițiative voluntare și de mică anvergură ale partenerilor sociali, în timp acestea trecând spre inițiative universale și obligatorii, adesea susținute de o bază legală;
- Primele versiuni ale cardurilor sociale erau simple legitimații de hârtie, cu o poză a lucrătorului, numele său și numele angajatorului. În timp, ele au luat forma cardurilor digitale, cu cip integrat sau QR cod RFID ce transmit datele electronic, ce permit colectarea și stocarea pe card a unei largi game de informații. Astfel, cardurile sociale au făcut trecerea către versiuni digitale, incluzând pe lângă informațiile amintite și elemente de securitate (anti-fraudare);
- Din ce în ce mai mult, de-a lungul timpului, se adaugă și alte obiective adiacente. Pe de o parte, acestea reprezintă un mijloc de înregistrare și stocare a informațiilor cheie. Pot include înregistrări privind formarea profesională, educație și calificări, experiență de muncă în sector.
- Toate cardurile sociale analizate sunt folosite ca instrumente de identificare a lucrătorilor în scopul detectării și prevenirii muncii nedeclarate.
- Pe de altă parte, acestea pot fi utilizate ca și chei electronice de acces pe un șantier de construcții ce are un sistem de acces controlat electronic și acționează precum un „cititor” ce asigură faptul că oamenii intră pe șantier și ies din șantier, dar și pentru a înregistra orele de lucru pe șantierul respectiv.

- Deoarece cardurile sociale au trecut de la inițiative voluntare ale partenerilor sociali la inițiative obligatorii, a apărut modificarea temeiului juridic de la acordurile dintre partenerii sociali la acorduri colective și la utilizarea inițiativelor legislative.
- De obicei, inspectorii autorităților desemnate sunt singurii care au acces la datele și informațiile conținute de carduri, care le pot compara cu registrele de angajare sau alte tipuri de registre naționale. Chiar și atunci când partenerii sociali au fost inspectorii ai cardurilor sociale (de exemplu în Islanda), ei transmiteau informațiile conținute de cardurile sociale către autoritățile publice, care verificau apoi angajatorul și/sau angajații.
- Până în momentul de față, există puține evaluări oficiale sau ad-hoc privind rezultatele cardurilor sociale. De exemplu, nu au fost efectuate evaluări detaliate ale impactului acestor carduri sociale asupra prevenirii muncii nedecarate în nicio țară care a implementat aceste carduri. Cu toate acestea, studiul concluzionează că, acolo unde a fost introdus, cardul social al constructorului a redus sau chiar eliminat prezența muncitorilor nedecarati de pe șantierele de construcții.

Studiul a avansat o serie de propuneri cu privire la implementarea unui card social în sectorul de construcții din România. Astfel, reflectând tendințele existente în domeniul cardurilor sociale în restul Europei, studiul propune ca pentru România acest card social să fie un instrument pentru:

- identificarea persoanelor și angajatorilor pe un șantier de construcții;
- înregistrarea formării profesionale în sectorul de construcții, actualizabilă, disponibilă și accesibilă în orice moment;
- înregistrarea instruirilor în domeniul sănătății și securității în muncă;
- înregistrarea experienței de muncă în sector;
- obținerea accesului controlat pe șantierele de construcții, prin porți electronice;
- permiterea intrării și ieșirii de pe un șantier de construcții în baza citirii cardului, precum și înregistrarea orelor de muncă realizate pe șantierul de construcții respectiv.

În ceea ce privește caracteristicile pe care ar trebui să le prezinte cardul social din sectorul de construcții din România, autorul studiului avansează următoarele propuneri:

- **obligatoriu/voluntar:** cardul va fi obligatoriu; cardul ar putea fi implementat gradual, pornind de la un proiect pilot cu principalii constructori din piață, urmat de includerea obligativității cardului în specificațiile tehnice ale documentațiilor de atribuire pentru marile proiecte de lucrări publice urmând ca în final să devină obligatoriu pe toate șantierele de construcții, prin intermediul unei inițiative legislative;
- **tipul cardului:** se propune introducerea unui card digital, cu cip integrat RFID care să transmită datele electronic și care să permită colectarea și stocarea pe card a unei largi game de informații;
- **emitent:** acesta va fi un organism paritar format din partenerii sociali din sector; se subliniază nevoia de a implica autoritățile publice relevante în procesul de concepție și implementare a cardului social. Organismul paritar, prin Secretariatul său General va fi responsabil de contractarea unui organism de implementare (specializat în domeniul IT) care va dezvolta sistemul pentru stocarea și administrarea datelor și care va distribui cardul social. Acest organism va fi unul cu experiență în protecția datelor și emiterea de carduri dotate cu sisteme anti-fraudare.
- **informațiile colectate/stocate pe carduri:** se propune ca volumul informațiilor colectate și stocate pe cardurile sociale din România să crească în timp, așa cum s-a întâmplat și în alte țări. Aceste date vor include: numele lucrătorului, țara de rezidență, codul ID unic, emitent, valabilitatea cardului, sigla organismului paritar și a emitentului, permise temporare sau permanente de rezidență, abilități și aptitudini profesionale, formarea profesională, precum și instruirea în domeniul sănătății și securității în muncă;

- **baza legală:** aceasta ar putea fi într-o primă etapă un acord colectiv de muncă, însă experiența arată că introducerea cardurilor a evoluat de-a lungul timpului de la demersuri voluntare la măsuri obligatorii, stabilite prin inițiative legislative;
- **organizațiile și instituțiile care au acces la date:** înainte de emiterea cardului social, lucrătorul va semna un document prin care va permite utilizarea și prelucrarea datelor personale de către organismul paritar și de către administratorul bazei de date IT. Vor putea avea acces la date Inspekția Muncii, poliția de frontieră, poliția națională și alte entități stabilite în consultare de partenerii sociali și autoritățile publice. Va trebui stabilit un sistem de penalizare (amendă) a celor care nu prezintă/afișează carduri sociale valabile.
- **grupurile țintă și organizații implicate:** cardul social va acoperi toți lucrătorii și toate șantierele din sectorul construcțiilor, singurele excepții putând fi șantierele persoanelor fizice folosite pentru construcția locuințelor proprii.
- **resursele și costurile implicate:** în etapa inițială, organismul paritar ar putea fi responsabil pentru gestionarea și controlul schemei de card social, acesta urmând a fi reglementat de un acord social sectorial. Ulterior, responsabilitatea gestionării schemei de card ar putea fi transferată unei autorități publice (de ex. Inspekția Muncii). În ceea ce privește costurile, organismul paritar va colecta contribuții financiare de la angajatori pentru emiterea cardurilor sociale.

Anexa 2 - Arborele problemă

CAUZA 1	Specificul deosebit al sectorului, caracterizat prin mobilitatea permanentă a lucrătorilor, lanțul lung de subcontractare și presiuni ale pieței muncii	CAUZE	Nivel ridicat al muncii nedeclarate în sectorul construcțiilor	Monitorizarea dificilă a activității sectorului de construcții și alocarea de resurse semnificative pentru combaterea fenomenului muncii nedeclarate	EFECT 1
CAUZA 2	Complexitatea cadrului legal, aspect reflectat în schimbări frecvente ale legislației, multitudinea actelor normative și existența unui mecanism de control extrem de laborios			Tendința de neconformare ori de evitare a respectării standardelor muncii decente/legislației protecției muncii	EFECT 3
CAUZA 3	Existența unui nivel de maturitate insuficient și a unei mentalități/educații sociale/colective precare atât în rândul angajaților cât și al angajatorilor			Persistența unei culturi sociale favorabile realizării unor activități ilegale/nedeclarate	EFECT 3
CAUZA 4	Existența unui nivel încă ridicat al fiscalității/contribuțiilor sociale în sectorul construcțiilor			Tendința de sustragere/sustragerea de la plata taxelor și a contribuțiilor sociale Venituri mai mici colectate la bugetele naționale	EFECT 4
CAUZA 5	Prezența pe scară largă a fenomenului concurenței neleiale			Predispoziția companiilor de reducere în permanență a costurilor cu angajații pentru obținerea unor contracte la prețuri minime/de „dumping”	EFECT 5
CAUZA 6	Lipsa digitalizării și implicit a mijloacelor electronice de monitorizare și control al activității în sectorul construcțiilor			Realizarea de verificări și controale oneroase asupra companiilor din sector Încărcare administrativă nejustificată a actului de control	EFECT 6
			EFECTE		

Anexa 3 - Sinteza cercetării privind piața muncii din sectorul de construcții din România

Autori - Adrian Vasile Horodnic, Ioana Alexandra Horodnic, 2021

- Interviu în profunzime și focus-grupuri cu 20 de persoane (10 angajați și 10 angajatori)
- Două anchete pe bază de chestionar (614 angajatori și 1212 muncitori/angajați)
- Paliere de analiză: munca decentă, munca nedeclarată, cardul social în sectorul de construcții

Obiective

- evaluarea pieței forței de muncă în domeniul construcțiilor, inclusiv prin estimarea prevalenței muncii nedeclarate
- evaluarea capacității companiilor din domeniul construcțiilor de a implementa agenda pentru o muncă decentă.

Munca nedeclarată:

- 56% dintre angajatori sunt afectați de concurenți care utilizează munca “la negru” sau “la gri”; pe o scală de la 1 la 10 (unde 10=firmă afectată în mod semnificativ), scorul mediu raportat de către angajatori este 6.92
- Peste 20% dintre angajați și angajatori cunosc personal mai multe persoane care sunt implicate în muncă nedeclarată (integral sau parțial).

Prevalența fenomenului (percepută) este ridicată:

- 53% dintre angajatori estimează că peste 30% din forța de muncă din sectorul construcțiilor lucrează integral nedeclarat (“la negru”)
- 52% dintre angajatori estimează că peste 30% din forța de muncă din sectorul construcțiilor lucrează integral nedeclarat (“la gri”)
- 53% dintre muncitori/angajați estimează că peste 30% din forța de muncă din sectorul construcțiilor lucrează integral nedeclarat (“la negru”)
- 57% dintre muncitori/angajați estimează că peste 30% din forța de muncă din sectorul construcțiilor lucrează integral nedeclarat (“la gri”)

Prevalența fenomenului (declarată) este ridicată:

- 17% dintre angajații care au participat la studiu realizează o formă de muncă nedeclarată.
- 5% dintre angajați primesc lunar o sumă fixă în plus față de salariul trecut în contractul de muncă
- 4% dintre aceștia primesc bani în funcție de numărul total de ore lucrate, deși în contractul de muncă este prevăzută o sumă fixă
- 3% primesc bani în plus la salariul trecut în contractul de muncă, în funcție de rezultatele obținute
- 1% dintre angajați primesc ocazional bani suplimentari nedeclarați în plus față de salariul prevăzut în contractul de muncă.

Astfel, rezultatele arată că 13% dintre respondenți se află într-o situație de subraportare a veniturilor realizate în cadrul unei relații de muncă angajat-angajator. Un procent de doar 1% dintre respondenți lucrează integral nedeclarat, fie fără un contract de muncă pentru un angajator, fie pe cont propriu, fără forme legale (PFA, II, IF).

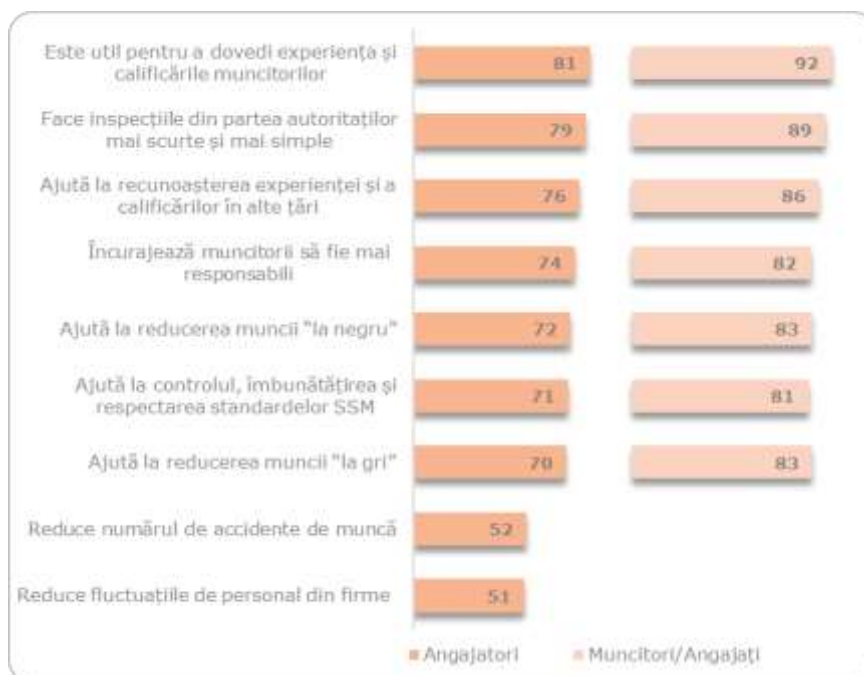
Cardul social în sectorul de construcții:

- implementarea unui astfel de instrument s-ar bucura de un suport major atât din partea angajatorilor cât și din partea angajaților;
 - pe o scală de de la 1 la 10 (unde 10=cardul este foarte folosit), scorul mediu raportat de către angajatori este 7.58 iar scorul mediu raportat de către angajați este 8.26;
 - un procent de 87% dintre angajatori și 91% dintre angajați ar fi de acord cu implementarea unui asemenea instrument.

- majoritatea angajatorilor (54%) și angajaților (51%) consideră că, în ipoteza în care s-ar implementa, cardul ar trebui să fie obligatoriu.
- 49% dintre angajatori și 52% dintre angajați consideră că acest instrument ar trebui să fie disponibil atât sub formă de card cât și sub formă de aplicație mobilă (pe telefon).

Totodată, cercetarea a măsurat și o serie de aspecte privite atât din perspectiva angajaților, cât și a angajatorilor, rezultatele obținute fiind prezentate grafic în cele ce urmează.

Perspectiva angajatorilor și angajaților cu privire UTILITATEA CARDULUI PENTRU sectorul de construcții din România:

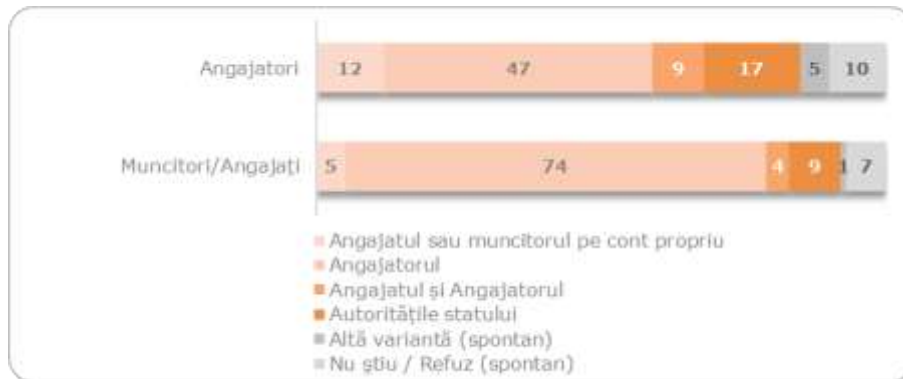

Perspectiva angajatorilor / angajaților cu privire la CONȚINUTUL cardului social (%) din răspunsuri:

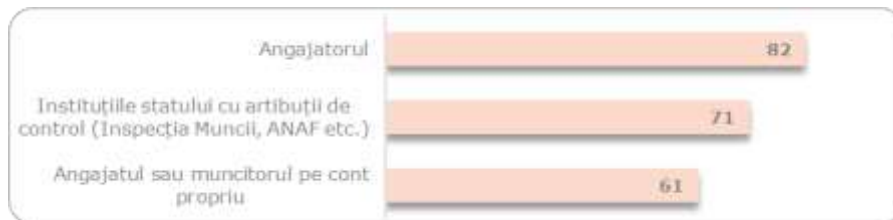

Perspectiva angajatorilor / angajaților cu privire la cine ar trebui să FINANȚEZE cardul social (%):

ANGAJATORUL este văzut ca principal finanțator de ambele părți, mai ales de angajați!

Perspectiva angajatorilor cu privire la cine să aibă ACCES LA INFORMAȚIILE stocate pe card:

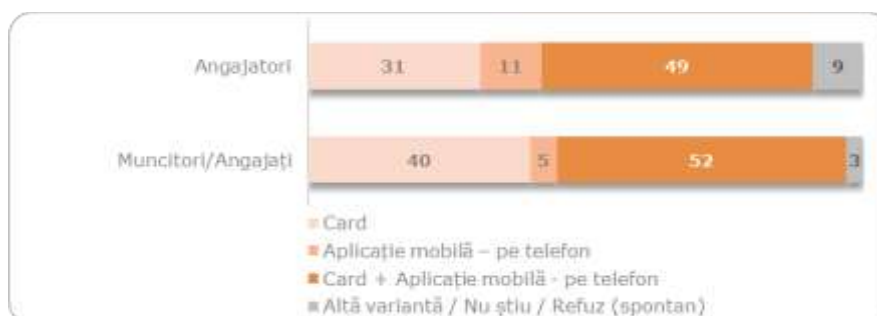
Perspectiva angajatorilor și angajaților cu privire CARACTERUL OBLIGATORIU / VOLUNTAR al cardului :

Opinia majoritară este ca acest card să fie OBLIGATORIU!

Perspectiva angajatorilor și angajaților cu privire la TIPUL CARDULUI:

Opinia majoritară este să fie CARD ȘI APLICAȚIE MOBILĂ PE TELEFON!

DIAGRAMĂ – ESTIMARE TAXE COLECTATE SUPLIMENTAR

Munca "la negru" (%) Integral nedeclarat Scenariu ¹⁾			Munca "la gri" (%) Parțial nedeclarat Scenariu ¹⁾		
Optimist	Realist	Pesimist	Optimist	Realist	Pesimist
28.10	37.58	47.05	27.42	36.50	45.58
Grad subraportare: 40.25%²⁾					
Efectiv salariați sectorul construcții (CAEN Rev. 2 – F. Construcții)					
429.200 ³⁾					
Estimare efectiv muncitori "la negru"			Estimare efectiv muncitori "la gri"		
167740:	258400:		117687:	156658:	
139509 ⁴⁾	214911 ⁴⁾		97880 ⁴⁾	130292 ⁴⁾	
28231 ⁵⁾	43489 ⁵⁾		19807 ⁵⁾	26366 ⁵⁾	
Salariul minim construcții					
3000 lei (brut)					
Estimare valoare sume nedeclarate (lunar, lei)⁶⁾					
460873500	709966500		52406493	69760415	
Implementare Card Social (ID card, aplicație mobilă): reducerea muncii nedeclarate					
Scenariu ⁷⁾			Scenariu ⁷⁾		
	Realist	Pesimist		Realist	Pesimist
	20%	10%		20%	10%
Estimare sume transferate în economia formală (lunar, lei)					
	141993300	46087350		13952083	5240649
Estimare taxe colectate – suplimentar (lunar, lei)					
Varianta 1 ⁸⁾	33368426	10830527		3278740	1231553
Varianta 2 ⁹⁾	62122069	20163216		6104036	2292784
Estimare taxe colectate – suplimentar (lunar, lei), Total (muncă "la negru" + muncă "la gri")					
Varianta 1 ⁸⁾		36647166		12062080	
Varianta 2 ⁹⁾		68226105		22456000	

¹⁾ Scenarii propuse pe baza estimărilor făcute de angajatori (din ancheta desfășurată în acest studiu). Estimările au fost făcute pe intervale (ex. : 1-5%, 6-10%). Scenariul optimist – limita de jos a intervalului, scenariul pesimist – limita de sus a intervalului, scenariul realist – mijlocul intervalului.

²⁾ Calculat pe baza estimărilor făcute de angajatori (din ancheta desfășurată în acest studiu). De exemplu, dacă angajatul primește 1000 de euro, dar salariul raportat (din cartea de muncă) este de 700 de euro, atunci subraportarea este de 30%.

³⁾ Efectiv salariați la sfârșitul lunii Iunie 2021, conform INSSE, baza de date Tempo Online (angajați cu contract, pe durata determinată sau nedeterminată, program complet sau parțial).

⁴⁾ normă întreagă

⁵⁾ timp parțial (Inspectia muncii. Raport de activitate pentru anul 2020: total contracte individuale de muncă la 31.12.2020, cu norma întreagă: 5373782, cu timp parțial: 1087484 → rată contracte cu timp parțial: 16.83%)

⁶⁾ Număr muncitori/angajați (nivel normă întreagă) x 3,000 lei + Număr muncitori/angajați (nivel timp parțial – 50%) x 1,500 lei

⁷⁾ Studiile anterioare au arătat faptul că măsura implementării cardurilor sociale reduce prevalența muncii nedeclarate (Williams, 2021). În lipsa unor studii anterioare care să evalueze în termeni procentuali reducerea muncii nedeclarate datorită implementării cardurilor sociale, au fost propuse 2 scenarii: realist și pesimist.

⁸⁾ Cu facilități fiscale: CAS 21.25% + CAM 2.25%

⁹⁾ Fără facilități fiscale: CAS 25% + CASS 10% + Imp. venit 10% + CAM 2.25%

Anexa 5 - Cardul lucrătorului în construcții în Norvegia

Cardul social HMS Kort

- A apărut ca dorință comună la nivel tripartit
- Este un card personal în format fizic, nu se dorește introducerea unei aplicații, deocamdată
- Este responsabilitatea angajatorului să facă cerere pentru cardurile sociale
- Inspekția Muncii este cea care emite cardurile sociale
- Până la emiterea cardurilor fizice, angajații prezintă o chitanță dată de Inspekția Muncii nominal, pentru fiecare angajat în parte
- Angajatul trebuie să primească un card de la angajator la fiecare doi ani
- Este responsabilitatea angajatorului să anunțe că îi expiră cardul social
- Antreprenorul general trebuie să declare la municipalitate toți subcontractorii cu care lucrează, câți angajați are fiecare și care sunt relațiile de muncă
- Se confiscă toate cardurile care sunt expirate sau care aparțin firmelor fictive
- Prin registrul cardurilor sociale se poate verifica istoricul tuturor informațiilor pentru fiecare angajat în funcție de CUI-ul firmei sau firmelor la care lucrează
- Toate șantierele, publice și private, trebuie să aibă implementat sistemul de citire și prezentare a cardului
- Doar angajatorul este responsabil dacă angajatul nu are cardul social la el și a intrat pe șantier
- Dacă angajatul își schimbă locul de muncă, noul angajator îi va emite un alt card social
- Există două tipuri: primul este folosit în servicii de curățenie, al doilea este folosit în sectorul de construcții
- Ambele carduri sunt obligatorii și trebuie să fie vizibile la locul de muncă
- Ambele carduri se referă la protecția SSM
- Costuri suportate de angajator: cca 35 EUR/card

Cine verifică existența cardului social

- Inspekția Muncii
- Poliția
- Administrația Fiscală
- Inspectori SSM
- Clienți, reprezentanți ai clienților
- Coordonatorul SSM
- Compania responsabilă cu măsurile SSM în cazul serviciilor externalizate

Detalii despre cardul lucrătorului implementat în Norvegia – Trei perspective:

- Perspectiva Arbeidstilsynet (Inspekția Muncii din Norvegia)
- Perspectiva Fellesforbundet (cea mai mare federație sindicală din Norvegia)
- Perspectiva EBA (cea mai mare federație patronală din Norvegia)

Perspectiva Arbeidstilsynet:

- Ce a dorit Arbeidstilsynet prin crearea cardului
 - Includerea competențelor și a calificărilor
 - Înscriere corectă și transparentă în registrele muncii și fiscale
 - Datele de identificare ale organizației și regimul fiscal aplicabil
 - Relația contractuală dintre angajator și angajat
 - Nu intră nimeni pe șantier dacă nu are acest card, indiferent dacă este angajat, furnizor, client
 - Cardul furnizează și informații legate de timpul de lucru și pontajul individual
 - Câți muncitori de pe șantier aparțin cărei firmei, în cazul în care există subcontractori
- Metoda de control
 - Este obligatorie prezentarea cardului social la inspekția realizată

- Dacă angajații nu au cardul, Inspekția Muncii cere angajatorului să îl obțină în cel mai scurt timp
- În caz contrar, este pasibil de amenzi de 1000 NOK/zi, de luni până sâmbătă; aceste amenzi pot crește, iar activitatea firmei poate fi întreruptă temporar sau definitiv până la îndeplinirea cerințelor
- În cazul în care încălcarea legii este repetată, amenzile pot ajunge la 10.000 NOK
- Dacă firma a mai fost amendată anterior, cea mai mică amendă aplicată este de 25.000 NOK

Perspectiva Fellesforbundet:

- Cardul identifică atât angajatul, cât și angajatorul, prevenind dumpingul social, munca nedeclarată și alte condiții ilegale pe piața muncii
- Nu se poate argumenta, din punct de vedere statistic, dacă s-a îmbunătățit munca decentă sau dacă a scăzut munca nedeclarată în domeniu
- Dar poate fi observat faptul că firmele neserioase au început să dispară de pe piața construcțiilor

Perspectiva EBA:

- Patronatele și sindicatele au emis o listă cu cerințe pe care autoritățile contractante trebuie să le includă în contractele cu firmele de construcții:
 - Cardul social trebuie să existe din prima zi
 - Trebuie prezentat procentul de muncitori calificați și necalificați ce sunt angajați pe o lucrare
 - A fost limitată posibilitatea de a folosi subcontractanți pentru anumite tipuri de lucrări
 - Nu se permite plata cash a salariilor și facturilor
 - Muncitorii închiriați nu trebuie să muncească sub 80% pe șantierul respectiv
 - Reprezentanții patronatelor își doresc includerea mai multor informații despre angajați pe cardul social
 - Se dorește o conexiune directă între informațiile conținute de cardul social și de sumele plătite în fiecare lună pentru fiecare angajat
 - Se dorește includerea unui fel de filtru care să anunțe imediat contractorul dacă subcontractantul nu lucrează 80% pe șantier
 - Aceste lucruri au fost deja discutate și există sub forma unui raport numit „E simplu să fii serios!”, care prezintă punctul de vedere atât al patronatelor, cât și al sindicatelor

Scopul instrumentului de politică publică: Combaterea muncii nedeclarate în sectorul de construcții din România

OBIECTIVE GENERALE (OG)	OBIECTIVE SPECIFICE (OS)
<p>OG1. Îmbunătățirea trasabilității forței de muncă în sectorul construcțiilor din România</p>	<p>OS.1.1 - Crearea unui instrument care să permită identificarea facilă a angajaților din sector</p> <p>OS.1.2: Realizarea unui instrument de acces pe șantier (post, organigramă)</p> <p>OS.1.3: Posibilitatea de verificare rapidă pe bază de ID a evidențelor privind alocarea de forță de muncă pe șantier</p> <p>OS.1.4: Posibilitatea de verificare rapidă a parcursului profesional al salariatului</p> <p>OS.1.5: Localizarea și trasabilitatea salariaților</p>
<p>OG2: Facilitarea transpunerii corespunzătoare a legislației muncii în sectorul de construcții</p>	<p>OS.2.1. Accesarea de informații cu privire la contractul de muncă</p> <p>OS.2.2. Accesarea și verificarea informațiilor cu privire la instruirea privind securitatea și sănătatea în muncă a fiecărui angajat din șantier (SSM)</p> <p>OS.2.3. Îmbunătățirea evidenței nivelului de educație și pregătire profesională a fiecărui angajat din șantierele de construcții</p>
<p>OG3: Prevenirea fraudelor fiscale din munca nedeclarată</p>	<p>OS.3.1. Creșterea conformării fiscale a operatorilor din sectorul construcțiilor</p> <p>OS.3.2. Evidențierea mai bună a plăților de contribuții pe salariu (angajat și angajator)</p>
<p>OG4: Prevenirea și diminuarea efectelor negative generate de concurența neloială în sectorul de construcții</p>	<p>OS.4.1. Colectarea informațiilor cu privire la angajatorii din sector (pe categorii de contracte de muncă, pe activități, pe angajatori)</p> <p>OS.4.2. Realizarea unei baze de date cu aceste informații;</p> <p>OS.4.3. Generarea de rapoarte la nivel de sector</p> <p>OS.4.4. Adoptarea de instrumente și măsuri de diminuare a efectelor negative ale concurenței neloiale din sectorul de construcții</p>

Anexa 7 - Unit Root tests (testele de staționaritate) pentru modelul de nivel 1

Null Hypothesis: PIB has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 5 (Automatic - based on SIC, maxlag=12)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-4.352971	0.0006
Test critical values: 1% level	-3.499167	
5% level	-2.891550	
10% level	-2.582846	

*MacKinnon (1996) one-sided p-values.

Null Hypothesis: VAB has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 4 (Automatic - based on SIC, maxlag=12)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-2.959587	0.0424
Test critical values: 1% level	-3.498439	
5% level	-2.891234	
10% level	-2.582678	

*MacKinnon (1996) one-sided p-values.

Null Hypothesis: IMP has a unit root

Exogenous: Constant

Lag Length: 7 (Automatic - based on SIC, maxlag=12)

		t-Statistic	Prob.*
<hr/>			
Augmented Dickey-Fuller test statistic		-5.692916	0.0000
<hr/>			
Test critical values:	1% level	-3.500669	
	5% level	-2.892200	
	10% level	-2.583192	

*MacKinnon (1996) one-sided p-values.

Null Hypothesis: CONS has a unit root

Exogenous: Constant, Linear Trend

Lag Length: 3 (Automatic - based on SIC, maxlag=12)

		t-Statistic	Prob.*
<hr/>			
Augmented Dickey-Fuller test statistic		-10.30519	0.0000
<hr/>			
Test critical values:	1% level	-4.054393	
	5% level	-3.456319	
	10% level	-3.153989	

*MacKinnon (1996) one-sided p-values.

Null Hypothesis: CAP has a unit root

Exogenous: Constant, Linear Trend

Lag Length: 11 (Automatic - based on SIC, maxlag=12)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-6.038182	0.0000
Test critical values: 1% level	-4.063233	
5% level	-3.460516	
10% level	-3.156439	

*MacKinnon (1996) one-sided p-values.

Null Hypothesis: M has a unit root

Exogenous: Constant, Linear Trend

Lag Length: 3 (Automatic - based on SIC, maxlag=12)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-9.743081	0.0000
Test critical values: 1% level	-4.054393	
5% level	-3.456319	
10% level	-3.153989	

*MacKinnon (1996) one-sided p-values.

Anexa 8 - Estimatorii detaliați pentru modelul de Nivel 1

Dependent Variable: PIB

Method: Least Squares

Sample: 1996Q1 2021Q3

Included observations: 103

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
VAB	0.653265*	0.042216	15.47437	0.0000
IMP	0.072384*	0.011513	6.287400	0.0000
CONS	0.176236*	0.047363	3.720993	0.0003
CAP	0.074852*	0.030171	2.480966	0.0148
C	0.050810*	0.016740	3.035274	0.0031
R-squared	0.994719	Mean dependent var		2.071897
Adjusted R-squared	0.994503	S.D. dependent var		0.081325
S.E. of regression	0.006030	Akaike info criterion		-7.336957
Sum squared resid	0.003563	Schwarz criterion		-7.209057
Log likelihood	382.8533	Hannan-Quinn criter.		-7.285153
F-statistic	4614.369	Durbin-Watson stat		1.920983
Prob(F-statistic)	0.000000			

Anexa 9 - Modelarea valorii adăugate brute VAB prin sectorul de construcții (VABC)

Variabila explicată: VAB

Method: Least Squares

Sample: 1996Q1 2021Q3

Included observations: 103

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
VABC	0.786666	0.044443		0.0000
C	0.437163	0.092325		0.0000
R-squared	0.756220	Mean dependent var		2.069817
Adjusted R-squared	0.753806	S.D. dependent var		0.082092
S.E. of regression	0.040732	Akaike info criterion		-3.544355
Sum squared resid	0.167573	Schwarz criterion		-3.493195
Log likelihood	184.5343	Hannan-Quinn criter.		-3.523633
F-statistic	313.3074	Durbin-Watson stat		0.454496
Prob(F-statistic)	0.000000			

Anexa 10 - Modelarea valorii adăugate brute VAB prin sectorul de construcții (VABC)

Dependent Variable: IMP

Method: Least Squares

Sample: 1996Q1 2021Q3

Included observations: 103

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
CONTC	0.300303	0.059365	5.058565	0.0000
C	1.458407	0.122295	11.92533	0.0000
R-squared	0.202143	Mean dependent var		2.074867
Adjusted R-squared	0.194243	S.D. dependent var		0.115865
S.E. of regression	0.104005	Akaike info criterion		-1.669528
Sum squared resid	1.092523	Schwarz criterion		-1.618368
Log likelihood	87.98067	Hannan-Quinn criter.		-1.648806
F-statistic	25.58908	Durbin-Watson stat		0.999428
Prob(F-statistic)	0.000002			

Anexa 11 - Modelarea consumului de bunuri și servicii (CONS)

Dependent Variable: CONS

Method: Least Squares

Sample: 1996Q1 2021Q3

Included observations: 103

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
SALC	0.440330	0.060612	7.264753	0.0000
C	1.147115	0.126711	9.053008	0.0000
R-squared	0.343203	Mean dependent var		2.066372
Adjusted R-squared	0.336700	S.D. dependent var		0.082815
S.E. of regression	0.067447	Akaike info criterion		-2.535719
Sum squared resid	0.459461	Schwarz criterion		-2.484559
Log likelihood	132.5895	Hannan-Quinn criter.		-2.514997
F-statistic	52.77664	Durbin-Watson stat		0.459733
Prob(F-statistic)	0.000000			

Anexa 12 - Modelarea formării brute de capital fix (CAP)

Dependent Variable: CAP

Method: Least Squares

Sample: 1996Q1 2021Q3

Included observations: 103

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
CAPC	0.739662	0.068988	10.72161	0.0000
C	0.521453	0.139457	3.739170	0.0011
R-squared	0.833277	Mean dependent var		2.016389
Adjusted R-squared	0.826028	S.D. dependent var		0.031592
S.E. of regression	0.013177	Akaike info criterion		-5.744043
Sum squared resid	0.003994	Schwarz criterion		-5.646533
Log likelihood	73.80054	Hannan-Quinn criter.		-5.716998
F-statistic	114.9530	Durbin-Watson stat		1.446720
Prob(F-statistic)	0.000000			

Anexa 13 - Situația economiei subterane în țările care au introdus cardul social (% din PIB)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Belgia	22.70	22.20	22.10	22.00	21.40	20.70	20.10	19.20	18.30	17.50	17.80
Danemarca	18.40	18.00	18.00	18.00	17.40	17.10	16.50	15.40	14.80	13.90	14.30
Finlanda	18.40	18.10	17.90	17.80	17.60	17.20	16.60	15.30	14.50	13.80	14.20
Franta	15.70	15.20	15.00	15.10	14.70	14.30	13.80	12.40	11.80	11.10	11.60
Germania	16.40	16.00	15.90	16.10	17.10	16.10	15.40	15.00	14.70	14.20	14.60
Italia	27.80	27.10	26.70	26.80	26.10	25.20	24.40	23.20	22.30	21.40	22.00
Lituania	33.80	33.70	33.30	32.80	32.00	31.70	26.40	25.60	23.80	22.50	25.20
Luxemburg	10.00	9.80	9.80	9.80	9.80	9.80	9.90	10.00	9.40	8.50	8.80
Olanda	13.30	13.10	13.10	13.20	12.70	12.50	12.00	10.90	10.10	9.60	10.20
Spania	23.00	22.70	22.40	22.40	22.20	21.90	20.60	19.90	18.70	18.60	21.30
Suedia	19.60	19.20	19.10	19.00	18.60	18.10	17.50	16.20	15.60	14.90	15.40

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Belgia	17.40	17.10	16.80	16.40	16.10	16.20	16.10	15.60	15.37	15.10
Danemarca	14.00	13.80	13.40	13.00	12.80	12.00	11.60	10.90	10.40	8.90
Finlanda	14.00	13.70	13.30	13.00	12.90	12.40	12.00	11.50	11.07	10.60
Franta	11.30	11.00	10.80	9.90	10.80	12.30	12.60	12.80	13.07	12.40
Germania	13.90	13.70	13.30	12.10	11.60	11.20	10.80	10.40	10.00	8.50
Italia	21.80	21.20	21.60	21.10	20.80	20.60	20.20	19.80	19.40	19.20
Lituania	24.10	22.00	21.50	20.50	20.00	21.30	21.00	19.70	18.70	18.20
Luxemburg	8.40	8.20	8.20	8.00	8.10	8.30	8.40	8.20	8.10	7.40
Olanda	10.00	9.80	9.50	9.10	9.20	9.00	9.10	8.80	8.75	7.00
Spania	21.30	20.60	21.30	21.10	20.90	21.90	21.30	20.30	19.57	15.40
Suedia	15.00	14.70	14.30	13.90	13.60	13.20	12.60	12.10	11.53	10.70

Anexa 14 - Opțiunea de soluționare selectată

	Date vizibile pe card	Obs/grad de detaliere	Nivel de acces					
			Angajat	Angajator actual	Potențial angajator	Inspecția Muncii	Poliție	ANAF
	Poză salariat	Poză preluată din baza de date Poliție/Ministerul de Interne	X	X	X	X	X	X
	Nr. identificare	Fiecare salariat va avea asociat un număr de identificare	X	X	X	X	X	X
	Data emiterii, data expirării	Valabilitate 5 ani	X	X	X	X	X	X
	Emitent, sigla emitent	Organism independent, mixt, tutelat de stat	X	X	X	X	X	X
	Cod QR	DA	X	X	X	X	X	X
	Securizare antifraudă	Hologramă/filigran	X	X	X	X	X	X
Tip de informații stocate	Date accesibile	Obs/grad de detaliere	Nivel de acces					
			Angajat	Angajator actual	Potențial angajator	Inspecția Muncii	Poliție	ANAF
1.Date generale	Nume, prenume salariat	DA	X	X	X	X	X	X
	CNP	DA	X	X	X	X	X	X
	Domiciliu/Adresa	DA – informații necesare pentru stabilirea traseului (Lege SSM)	X	X		X		
	Țara de reședință	DA	X	X	X	X	X	X
2.Date suplimentare specifice muncitorilor străini	Serie și număr pașaport	DA, numai dacă cetățeanul străin nu a obținut document de identificare românesc	X	X		X	X	X
	Naționalitate	DA	X	X	X	X	X	X
	Serie și număr aviz de muncă/ Viză de lungă ședere și valabilitate	DA, Avizul de muncă are o valabilitate de 90-180 zile, timp în care misiunile diplomatice acordă viză de lungă ședere	X	X	X	X	X	X

	Serie, număr și valabilitate permis de ședere	DA	X	X	X	X	X	X
3.Date contractuale actuale	Denumire angajator	DA. Dacă salariatul lucrează la mai mulți angajatori în aceeași perioadă, fiecare contract va fi identificat în sistem corespunzător	X	X	X	X	X	X
	CUI angajator	DA	X	X	X	X	X	X
	CAEN	CAEN autorizat	X	X	X	X	X	X
	Nr. contract de muncă și dată	DA	X	X		X	X	X
	Data începerii/finalizării activității	DA	X	X	X	X	X	X
	Norma/timp de lucru (în cazul contractelor part-time)	DA, timp de lucru conform CIM	X	X		X	X	X
	Funcție/meserie	DA, conform CIM	X	X	X	X		
	Salariu brut de încadrare	DA	X	X		X	X	X
	Loc de muncă (sau specificarea că este muncitor mobil)	Identificare șantier, adresă	X	X		X	X	X
Membri CSC	DA	X	X					
4.Date SSM	Tip de instruire SSM, (introdusiv generală, instruire periodică la locul de muncă), data efectuării acesteia	DA, informațiile se stochează ca istoric, cu tip de instructaj și data efectuării, care vor putea fi verificate prin fișele de instruire individuale	X	X		X		
	Fișa de aptitudini eliberată de medicul de medicina muncă, doar dată emiteră	DA, informațiile se stochează ca istoric și data efectuării ultimului control de medicina muncii	X	X		X		
	Mențiuni speciale privind activități speciale/ restricții	DA, se vor preciza din fișa de aptitudini cele speciale pentru o anumită activitate (ex:	X	X		X		

		”apt de lucru la înălțime”) sau restricții						
5.Date pregătire profesională	Studii/nivel de educație	DA, se precizează ultimul nivel de educație, număr și dată certificat de absolvire/ diplomă, titlul din document	X	X	X			
	Formare profesională	Domeniu/ denumire certificat/ diplomă, dată emiteri. Sunt incluse și formarea continuă / la locul de muncă, valabilitate dacă e cazul	X	X	X			
	Autorizații/ permise	DA, se referă la autorizații speciale pentru desfășurarea unei activități (ex. sudor, șofer, responsabil tehnic cu execuția, etc). Include: nr., dată, denumire, valabilitate, emitent	X	X	X	X		
6.Date istoric/ experiență de muncă în sector	Denumire angajator anterior	DA	X	X	X			
	CUI, CAEN angajator anterior	DA	X	X	X			
	Data angajare/ încheiere CIM	DA	X	X		X		
	Funcție/meserie cf CIM	DA	X	X		X		
7.Date privind veniturile și plata contribuțiilor la buget		DA	X	X				X

